

bONUM PUBLICUM

06

„MIÉRT HARCOLUNK?”
Interjú Koltay Andrással,
a Nemzeti Közszerolálati
Egyetem rektorával

28

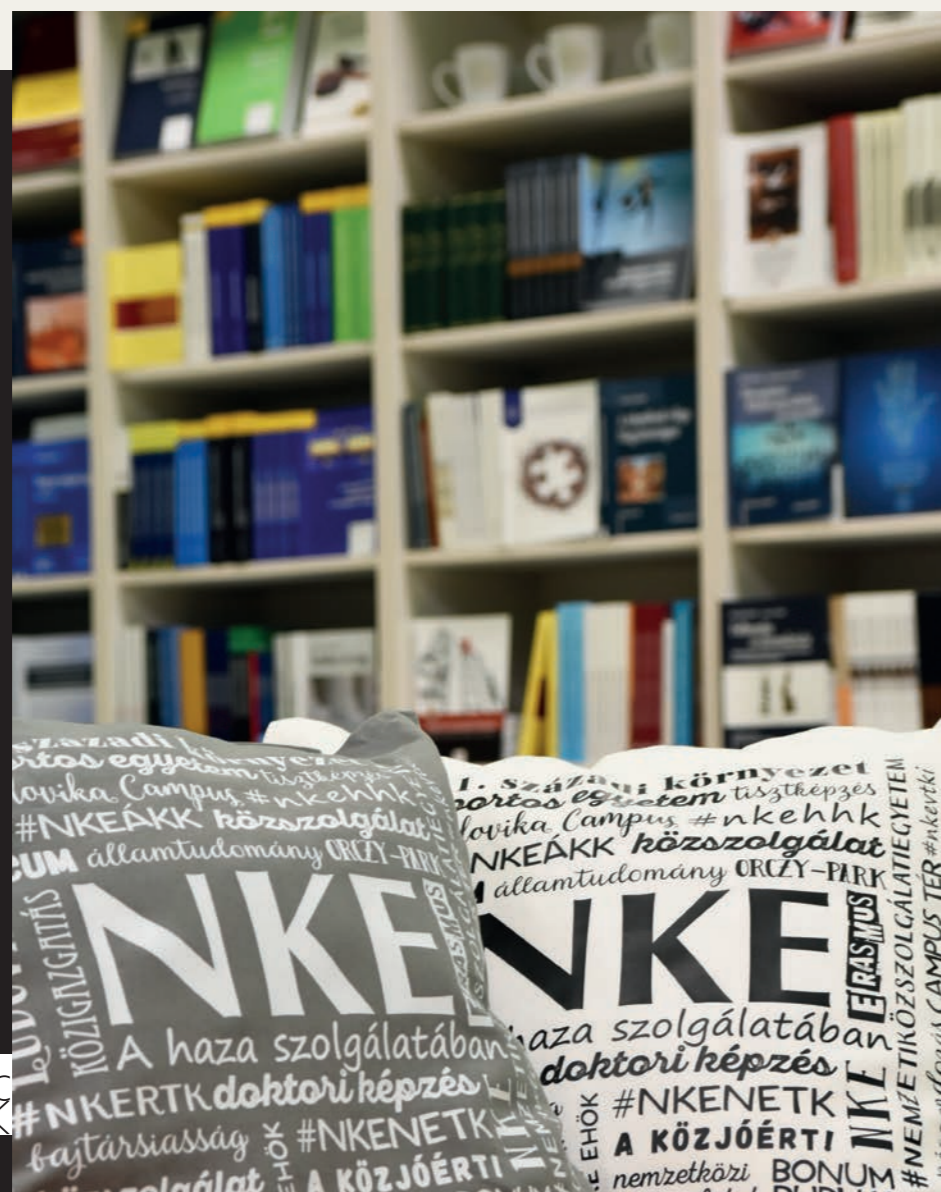
„A VÁLASZTÁSOKIG NEM LESZ
MEGOLDÁSA A MAGYAR-
UKRÁN KONFLIKTUSNAK”
Kaiser Ferenc egyetemi docens-
sel beszélgettünk

53

100 ÉVE TÖRTÉNT:
Erdély elcsatolásával
megfosztották az erdélyi
magyarságot az önrendelkezési
jogától

Új helyszínen, a földszinten várja vásárlóit az NKE KÖNYVESBOLT!

Tanulást segítő jegyzetek, tankönyvek, egyetemi ajándéktárgyak.

NKE Könyvesbolt

Nemzeti Közszolgálati Egyetem
Oktatási Központ
1083 Budapest, Üllői út 82.
Tel.: 06-1-432-90-00/20-444
E-mail: vasarlas@dialogcampus.hu
Nyitvatartás: hétfőtől péntekig: 7.30–17.30-ig

Dialóg Campus Kiadó
www.dialogcampus.hu

53

Másként élnek a magyar és másként a román történelemben az 1918. december 1-jei események. Míg a románoknál állami ünnep, addig a magyar nemzetnek gyásznapot jelent ez a dátum. Ekkor csatolták el Erdélyt Magyarországtól, ez pedig egyet jelentett az erdélyi magyarság önrendelkezési jogának megszűnésével. Cikkünkben felidézük a múltbéli eseményeket, és megmutatjuk, hogyan tekint erre a világra egy erdélyi magyar fiatal.

06

„Miért harcolunk?” – Interjú Koltay Andrással, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektorával

22

Fókuszban a rendvédelmi keresőkutyák

28

„A választásokig nem lesz megoldása a magyar–ukrán konfliktusnak”

45

Egységes európai ügyfélkapu az Európai Unió számára

TARTALOM 2018. NOVEMBER

02	MOZAIK	22	FÓKUSZBAN A RENDVÉDELMI KERESŐKUTYÁK	42	KIBERBIZTONSÁGI HÓNAP AZ NKE-N IS
06	„MIÉRT HARCOLUNK?”	25	TUDOMÁNY A BÉKÉÉRT ÉS A BIZTONSÁGÉRT	45	EGYSÉGES EURÓPAI ÜGYFÉLKAPU AZ EURÓPAI UNIÓ SZÁMÁRA
11	EGYÜTTMŰKÖDÉS A MAGYAR ÉRTELMSÉGI ELITÉRT	28	„A VÁLASZTÁSOKIG NEM LESZ MEGOLDÁSA A MAGYAR–UKRÁN KONFLIKTUSNAK”	48	AZ ARANYÉLET UTOLÉRT
14	AKADÉMIAI HÉT A LOMONOSZOV EGYETEM ÉS AZ NKE EGYÜTTMŰKÖDÉSÉBEN	31	A JÓ VÍZGAZDÁLKODÁS ABSZOLÚT KÖTELESSÉG ÉS ETIKAI PARANCSS	50	LOVASÉLET AZ NKE-N
16	A JOG MINT AZ EURÓPAI INTEGRÁCIÓ IDENTITÁSKÉPZŐ TÉNYEZŐJE	35	A Tudomány és az Oktatás Élvonalában	53	100 ÉVE TÖRTÉNT: ERDÉLY ELCSATOLÁSÁVAL MEGFOSZTOTTÁK AZ ERDÉLYI MAGYARSÁGOT AZ ÖNRENDELKEZÉSI JOGÁTÓL
19	NEM ÉLHETÜNK KOMMUNIKÁCIÓ NÉLKÜL	39	INNOVATÍV, TANULÓ KÖZIGAZGATÁS	56	AJÁNLÓ

Közös lengyel–magyar közigazgatási képzés

Az NKE volt a díszvendége a Varsóban működő Lengyel Nemzeti Közigazgatási Iskolában (KSAP) szervezett centenáriumi konferenciának, amelyet a lengyel függetlenség visszaszerzésének 100. évfordulója alkalmából szerveztek. Az eseményen a lengyel államélet és közigazgatás vezetői vettek részt. A konferencia fő előadójaként Kis Norbert, az NKE Államtudományi és Közigazgatási Karának dékánja a napjaink közigazgatását átformáló politikai és technológiai trendekről beszélt. Az előadást követő panelbeszélgetésen részt vett még a speyeri Német Közigazgatási Kutatóintézet és az Ukrán Közigazgatási Akadémia vezetője, valamint az Európai Közigazgatási Intézet főigazgatója is. A lengyel KSAP a közigazgatási karriérképzések és továbbképzések központja a rendszerváltás óta. A KSAP és az NKE között évek óta folyamatos a párbeszéd és a közös programtervezés. 2019-től közös lengyel–magyar közigazgatási vezetőképzési programot tervez a két intézmény az EU támogatásával.

Pázmány Plakett az NKE rektorának

A szólásszabadság, a médiajog és a személyiségi jogok terén végzett kutatási eredményeiért Pázmány Plakett kitüntetésben részesült a Nemzeti Közszolgálati Egyetem rektora. Koltay András a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektorától, Szuromi Szabolcstól vehette át az elismerést a Pázmány-napon. Koltay András jogi diplomáját 2002-ben szerezte a Pázmány Péter Katolikus Egyetemen, ahol PhD-fokozatot is szerzett. Szakmai pályafutását az egyetem Polgári Jogi Tanszékén tanársegédként kezdte, majd 2007-ben adjunktussá, 2012-ben egyetemi docensé nevezték ki. 2016-tól a Polgári Jogi Tanszék tanszékvezetője. 2009 óta a Magyar Televízió Közalapítvány Kuratóriumának elnökségi tagja, és részt vesz a Médiatanács munkájában is. A köztársasági elnök 2018. szeptember 1-jétől őt vette ki az NKE rektorának.

1956-ra emlékezett az NKE

„A társadalom valamennyi csoportja azért a közös célért működött együtt, hogy megteremtse a demokratikus Magyarországot” – fogalmazott Nagy Tamás hadtörténész az 1956-os forradalom és szabadságharc 62. évfordulója alkalmából szervezett egyetemi megemlékezésen. „A magyar forradalmak és a különböző rendszerváltások története mindig szorosan egybefonódott az egyetemi létformával” – hangsúlyozta Koltay András. Az NKE rektora hozzátette, az 1848-as forradalom és az 1989-es rendszerváltás sem lett volna ugyanaz az egyetemisták nélkül. Kiemelte, nem az a feladatunk, hogy ezen korszakok hőseinek tetteit elismerjük. „Ez objektív tény: nem szorulnak a mi elismerésünkre vagy támogatásunkra” – jegyezte meg. Véleménye szerint nekünk kell a saját identitásunkat erősíteni. „Ezen történelmi események bárhogy is értek véget, mindig előrébb mozdították a magyar szabadságot” – hangsúlyozta. Nagy Tamás hadtörténész megemlékező beszédében ismertette, hogy a 62 évvel ezelőtti események során hogyan jutott el az ország oda, hogy felkeljen a korábbi rendszer ellen. Kifejtette, hogy 1956-ban a forradalom idején a néphadsereg nem kapott utasítást a szovjet vezetéstől, mert ők nem Moszkvában, hanem még Varsóban voltak. Rávilágított a magyar–lengyel eseményekben tetten érhető kölcsönhatásra is. Hozzátette, a forradalom leverésére a berlini események alapján már kész forgatókönyve volt a szovjeteknek. A magyarkérdés azért szorult háttérbe, mert nem tartozott a Nyugat érdekszférájába.

Valódi értelmiségit ünnepeltek

„Egedy Gergely igazi egyetemi tanár, valódi értelmiségi” – hangsúlyozta Imre Miklós a professor 65. születésnapja tiszteletére rendezett konferencián az NKE Oktatási Központjában. Az NKE Lőrincz Lajos Közigazgatási Jogi Intézet mb. intézetvezetője kiemelte, hogy a professor munkássága jóval gazdagabb annál, hogy azt leszűkíthetné a brit konzervatív gondolkodás politikájára. Mint mondta, Egedy Gergely pályafutása során kiemelt felkészültségről és szorgalomról, szakmai igényességről tett tanúbizonyságot. Hozzátette, ehhez páratlan műveltség is társul. Kitért arra is, hogy a professor szakmai pályafutásának megalapozásához a történelem–angol szakos diploma és három világnyelv ismerete is elegendő lett volna, ő mégis szerzett jogi diplomát is a 2000-es évek elején. „Egedy Gergely 2017-ben szerezte meg az MTA doktora címet” – hívta fel rá a figyelmet. Véleménye szerint az ünnepelt oktató szakmai munkásságát igényes publikációk, néhány önálló kötet és idegen nyelvű írások jellemzik. „Több mint negyed évszázada oktat a karon” – emelte ki. Kifejtette, hogy hosszú éveken át látott el vezetői feladatokat is, az érintettek legnagyobb meglepetésére. Kis Norbert, az Államtudományi és Közigazgatási Kar dékánja felidézte, hogy oktatói munkája kezdetekor rögtön felfigyelt Egedy Gergelyre. „A professorban mindig az igazi tudósélelt láttam” – fogalmazott.

Évfolyamelsők jutalmazása az ORFK-n

A Nemzeti Közszolgálati Egyetem Rendészettudományi Karának rendőrtisztjelöltjei és a rendészeti szakgimnáziumok diákjai, valamint a képzési intézmények dolgozói vehettek át elismeréseket október közepén az ORFK sajtótermében Pozsgai Zsolt vezérőrnagytól, az országos rendőrfőkapitány személyügyi helyettesétől. A jutalmazott hallgatók és diákok valamennyien kiemelkedő tanulmányi eredményük alapján évfolyamelsők lettek tanintézményükben. A Rendészettudományi Karról Szóládi Georgina Tilla és Szabó Flóra Emese rendőrtisztjelöltek, az Alfa évfolyam 1. szakaszának hallgatói távollétükben kaptak elismerést, Héczey Nikoletta rendőrtisztjelölt, a Charlie évfolyam 1. szakaszának hallgatója és Rohonyi Aliz rendőrtisztjelölt, a Bravo évfolyam 1. szakaszának hallgatója személyesen vehették át elismerésüket. Pozsgai Zsolt köszöntőjében méltatta az intézmények szakmai és nevelőmunkáját, és a minőségi utánpótlás-nevelés példaképeül állította a jutalmazottakat.

Választások az amerikai kontinensen

Amerika-napot tartott az NKE-n a Nemzetközi és Európai Szakkollégium. A rendezvényen az amerikai földrészen zajló választásokról tartottak előadásokat. Szente-Varga Mónika, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar oktatási dékánhelyettese az idei mexikói elnökválasztás kapcsán megjegyezte, hogy a közép- és latin-amerikai politikában egy ideje baloldali eltolódás mutatkozik, s ezt a jelenséget rózsaszín dagálynak nevezik. A szakember szerint azonban elsősorban nem a baloldali AMLO nyerte meg a választást, hanem a többi jelölt bukta azt el. Például az Intézményes Forradalmi Párt (PRI) az elmúlt hat éves ciklusa alatt nem váltotta be a hozzá fűzött reményeket, a nép elégedetlen volt, változást akart. A mexikóiaknak elégük lett a 21. század eseményeiből, új politikát akartak az országban. Rada Péter tudományos és nemzetközi dékánhelyettes az Egyesült Államokban novemberben tartandó úgynevezett félidős választásokról tartott előadást.

Fókuszban Jeruzsálem nemzetközi helyzete

Jelenleg még nem láthatjuk egyértelműen a politikai hatását annak, hogy az Egyesült Államok tavaly elismerte Jeruzsálemet Izrael fővárosának – hangzott el azon a rendezvényen, amelyet az NKE-n tartott az Ostrakon Szakkollégium, a DOSZ Hadtudományi Osztály és a Nemzetközi Jogi Tudományos Diákkör. Lattmann Tamás egyetemi docens előadásában elmondta, hogy szerinte a nagy visszhangot kiváltó bejelentés tényleges politikai hatását jelenleg nem látjuk előre, azaz nem lehet egyértelműen eldönteni, hogy hibásnak tekinthető-e a politikai döntés. A nemzetközi jogász előadásában felelevenítette Jeruzsálem 1945 utáni történetét, amelyet végig az izraeli-palesztin ellentét határozott meg. Elhangzott, hogy Donald Trump amerikai elnök tavalyi bejelentésével új helyzetet teremtett, hiszen ezzel az USA évtizedek után egy sokak szerint merész és veszélyes lépésre szánta el magát Jeruzsálem elismerésével. Lattmann Tamás szerint sok veszélyt rejt magában ez a folyamat, de érdemes még néhány évet várni arra, hogy igazán látható legyen annak hatása. Az előadáson a szakember szólt az európai álláspontról is. Elhangzott, hogy tavaly az Európai Tanács végül nem fogadott el közös nyilatkozatot az amerikai lépés elítéléséről, mivel nem volt meg a teljes konszenzus a tagállamok között. *„A kérdés ezzel tehát tagállami hatáskörben maradt, és így a magyar kormányoknak is megvan a lehetősége a szuverén pozíció megtartására”* – fogalmazott a docens. Lattmann Tamás hozzátette azt is, hogy Magyarország egyelőre nem tervezi nagykövetségének áthelyezését Jeruzsálembe.

Önkormányzatok a kiválóság felé

„Segítenünk kell az önkormányzatokat, hogy mérni tudják magukat a kiválóság mércéjével” – hangzott el a *Jó önkormányzás mérése és értékelése* című műhely- és vitakonferencián. A Nemzeti Községi Szolgálati Egyetemen tartott rendezvényen Tóza István, a *Jó helyi önkormányzás kutatóműhely* vezetője kiemelte, hogy a jó önkormányzás meghatározása és mérése érdekében kutatásuk egy tudománypolitika megalapozásának tekinthető. *„Felmértük a terepet és a lehetőségeket”* – hangsúlyozta. Gáspár Máttyás kutató előadásában ismertette a jó önkormányzás mérésének és értékelésének legfontosabb részleteit, elvi módszertani alapjait. A kutatásban három pillért határoztak meg: a teljesítmény pillér az önkormányzatok felé támasztott elvárásokról szól. A menedzsment pillér azokat a módszertani elemeket tartalmazza, amelyekkel az elvárt teljesítmény elérhető. A technológiai pillér lényege pedig, hogy a technológia alapvetően beleszól a menedzsment működésébe. *„A mérőrendszer alapja a társadalmi jólét”* – hangsúlyozta. *„A jó önkormányzás fogalmától elválaszthatatlan a jó településfejlesztés”* – fogalmazott Bajnai László, az NKE tudományos főmunkatársa, aki szerint a tervszerű településfejlesztés nemcsak szükséges, hanem lehetséges is.

Felsőoktatási ösztöndíj a legkiválóbbaknak

A Nemzeti Községi Szolgálati Egyetem 22 hallgatója részesül nemzeti felsőoktatási ösztöndíjban az idei tanévben. A korábban köztársasági ösztöndíjnak nevezett elismerésről szóló oklevelet ünnepélyes keretek között adták át az intézmény Orczy Úti Kollégiumában. Az Államtudományi és Közigazgatási Karról tizenegy, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Karról négy, a Hadtudományi és Honvédtisztképző Karról három, a Katasztrófavédelmi Intézetből pedig négy hallgató részesült ösztöndíjban. A rendezvényen a jelenlévőket Kovács Gábor dandártábornok köszöntötte. Az NKE oktatási

rektorhelyettese elmondta, hogy azok a hallgatók érdemelték ki az elismerést, akik kiemelkedő tanulmányi eredményük mellett szakmai, közéleti, kulturális és sporttevékenységük során is jól teljesítettek. *„Fontos, hogy az elméleti tanulmányok kiváló végzése mellett gyakorlati*

téren is eredményeket tudnak felmutatni” – fogalmazott Kovács Gábor. A rektorhelyettes hozzátette, hogy az elismerés egy oklevélből és egy havonta folyósított ösztöndíjból áll, és mindkettőt érdemes megbecsülniük a hallgatóknak. Nemzeti felsőoktatási ösztöndíjra pályázhatnak az államilag támogatott (ösztöndíjas, részösztöndíjas), illetve költségtérítéses (önköltséges), teljes idejű (nappali tagozatos) alapképzésben, mesterképzésben, illetve osztatlan képzésben részt vevő hallgatók. A támogatás egy teljes tanévre, azaz 10 hónapra szól, összege havi 40 ezer forint.

Világbajnoki siker

Világbajnoki ezüstérmet szerzett a KRSE-Ludovika női fut-salcsapata Hollandiában. A tornán 54 ország mintegy 200 csapata vett részt, a részt vevő játékosok száma elérte a 2700

főt. Magyarország a női tornán két csapattal, köztük a KRSE-Ludovika együttesével képviseltette magát. A lányok kiemelkedő színvonalon teljesítettek a csoportküzdelmek során, veretlenül jutottak tovább rendkívül imponáló, 16 : 1-es gólaránnyal. Az egyenes kieséses szakaszban elsőként a frankfurti TTT csapatát verték meg 2 : 1 arányban, ezt követően az elődöntőbe jutásért szétlövással nyertek cseh ellenfelük ellen. Ezzel biztossá vált, hogy lesz magyar csapat a döntőben, mivel az elődöntős ellenfelük az IPA NAV PSE csapata volt. Az összecsapás rendkívül gólgazdag és a torna egyik legmagasabb színvonalú mérkőzését hozta, amelyet az NKE csapata nyert meg 4 : 2 arányban. A döntőben a brazil Polícia Militar do Estado de São Paulo csapata ellen végig izgalmas mérkőzést játszottak a lányok, akiknek csak a szétlövés során kellett fejet hajtani az ellenfél előtt, így a második helyen végeztek a tornán.

„Miért harcolunk?”

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Új fejlődési pályára szeretné állítani a Nemzeti Közszerződési Egyetemet az intézmény nemrég kinevezett rektora. Koltay András szerint ehhez szükség van egy jelentősebb szervezeti átalakításra, a képzések és a kutatási tevékenység újraszervezésére, valamint a finanszírozás új alapokra helyezésére. A közeljövő tervei között szerepel a Ludovika Campus szolgáltató jellegének erősítése is. Az egyetem vezetője úgy látja, hogy nagyobb teret kell adni az emberi és szervezeti együttműködéseknek is az intézményen belül.

○ Több mint két hónapja vezeti rektorként a Nemzeti Közszerződési Egyetemet. Bár korábban is volt kapcsolata az intézménnyel, pályázatának szenátusi elbírálásakor azt hangsúlyozta, hogy egyelőre kívülállónak tekinti magát. Mennyire változott ez az érzés azóta?

Koltay András: A kívülálló szerepnek sok előnye volt, de ma már egyáltalán nem tekintem magam annak. Gyorsan és magától értetődően alakult ki kiváló emberi és munkakapcsolat a vezetői körrel, akikhez – a közösen vallott értékrend okán – nem volt nehéz feladat csatlakoznom. A csapat, amellyel dolgozom – akár a közelebbi, akár a tágabb környezetemre, a karok vezetőire gondolok –, egészen példamutató elhivatottsággal küzd, mindennap őszinte örömmel jövök be közéjük dolgozni. Ahogy Andrew Bonar Law brit miniszterelnök mondta: „Követnem kell őket, hisz a vezetőjük vagyok.” Remélhetőleg ők is elviselnek azért.

○ Azt is mondta a szenátusi meghallgatáson, hogy első számú feladata az egyetem belső szervezetének erősítése, az egyes karok és intézmények közötti együttműködés továbbfejlesztése lesz a meglévő szellemi energiák minél hatékonyabb felhasználása érdekében. Ezen a területen sikerült-e elindítani valamilyen folyamatot? Ebben milyen támogatást kapott az egyetemi polgároktól?

K. A. Terveink között szerepel egy jelentősebb szervezeti átalakítás, amelynek segítségével megpróbáljuk új pályára állítani az intézményt szakmai és finanszírozási oldalról egyaránt. Ez jellegénél fogva valószínűleg nem lehet minden elemében teljes konszenzust élvező folyamat, de ahogy látom, itt egy elhivatott és kellő önfegyelmel is rendelkező közösség működik,

amelynek tagjai az egyéni szempontokon túl az intézményi érdekeket fogják majd elsősorban szem előtt tartani az átalakítás során is.

Az új struktúrát az egyetemi vezetőtársakkal közösen alapoztuk meg, és ez egy jó eszköz lesz arra, hogy az intézmény szervezettebben, átláthatóbban, kiszámíthatóbban, hatékonyabban működjön. Eszköz, és nem cél, hiszen utóbbi természetesen az oktatás és a kutatás minőségének emelése. A kiindulópontom szerint az egyetemen a legfontosabb szervezeti egységek a karok. Ez a szemlélet az intézmény megalakulásának és első éveinek időszakában érthető okokból nem feltétlenül tudott maradéktalanul érvényesülni, de ezen már túl vagyunk. A karok köré kell tehát építeni az egyetem többi elemét. A központi szervezeti egységek – köztük is elsősorban a rektor – feladata, hogy minél hatékonyabban kiszolgálják az oktatást és a kutatást. Tehát nekünk itt, az egyetemi központban szolgálni kell a karokat, azokon keresztül pedig a hallgatókat. A dékánoknak szabad kezet adtam abban, hogy a saját karaik struktúráját gondolják át, és az esetleges módosításokra tegyenek javaslatot.

○ Minden jelentősebb változás érdeksérellemmel jár. Erre lehet és kell előre készülni?

K. A. Ilyen szempontból sem hátrány, hogy az elmúlt hét évet nem az NKE-n töltöttem, tehát a gondolkodásomat és a döntéseimet nem kötik meg a korábbi történések. De új a fenntartói struktúra is, és a fenntartó miniszter kezét sem köti meg az, ami a múltban történt. Tiszta lappal lehet tehát indulni, ami nagy előny, ugyanakkor értelemszerűen az elmúlt évek vívmányait meg kell becsülni, az elvégzett heroikus munkát

Koltay András

Kedvenc könyv • Evelyn Waugh: Utolsó látogatás

Kedvenc zene • Rolling Stones

Kedvenc film • A bét mesterlövész (1960)

Hobbi • foci

pedig el kell ismerni, és nem kell mindenben új fejezetet nyitni. Ahol szükség van rá, ott azonban meg kell tenni a kiigazítókat. Ez a folyamat bizonyos fokú érdeksérellemmel, ám annál

több lehetőséggel és remélt előnnyel jár majd. Ennek során azonban csak az egyetem érdekeit szabad nézni, félretéve az egyéni szempontokat.

○ A fenntartói szerkezet már említett változása az egyetem szempontjából nézve mennyire tekinthető racionális, jó lépésnek?

K. A. A törvénymódosítás lehetőséget ad az egyetemfejlesztés felgyorsítására. Folyamatos és kiegyensúlyozott a kapcsolatunk a Miniszterelnökséggel. E változástól önmagában azonban még nem módosultak az egyetem feladatai az egyes hivatásrendek és illetékes szakminisztériumok vonatkozásában, amelyek sajátos igényeit továbbra is a korábbi elkötelezettséggel kell tudnunk kiszolgálni.

○ Az egyetemet alapítása óta folyamatosan érték olyan kritikák, hogy túlságosan is közel áll a politikához, egyfajta végrehajtója a kormányzati akaratnak. Ugyanakkor természetes, hogy az állam mint a képzések egy részének megrendelője szeretne minél jobban rálátni az itt zajló folyamatokra. Hogyan lehet és kell meghúzni a határt a politika befolyásoló ereje és az oktatói-kutatói szabadság, az egyetemi autonómia között? Az új fenntartói szerkezet mennyire ad erre lehetőséget?

K. A. Alapvetően a közösen vallott értékrenden és ezzel összefüggésben az emberi együttműködésekben múlik az, hogy milyen viszonyrendszer alakul ki az egyetem és a fenntartó között. Gulyás Gergellyel, a fenntartó miniszterrel világnézeti és értékrendbeli kérdésekben nagyon hasonlóan gondolkodunk, ami előnyt jelent az intézmény egésze számára. Az egyetem ugyanakkor fogalmilag autonóm, ahol szellemi energiákat kell felszabadítani és hasznosítani, ahol vitákat kell egymással folytatni. Ha ez nem érvényesül, akkor már nem egyetemről beszélünk.

○ Az évnnyitón Gulyás Gergely miniszter egyfajta elvárásként is megfogalmazta, hogy „a Nemzeti Közszolgálati Egyetem neve egyet kell hogy jelentsen a minőséggel”. Hogy állunk e tekintetben, és milyen módon tudunk ennek megfelelni a jövőben?

K. A. Bármilyen egyetemi tevékenységről van szó, alapvető elvárás, hogy annak a minőséget kell képviselnie. Természetesen lehetnek azonban különbségek is: a tömegképzéseknek más a funkciójuk, mint a doktori képzésnek vagy a tudományos kutatásoknak. Ezeket a tevékenységeket nem lehet azonos nevezőre hozni, azonos módon megítélni. A minőség azonban mindenhol jelen kell hogy legyen, a parküzemeltető életében ugyanúgy, mint az egyetemi docensében. Az egyetemnek nagyon jó színvonalat kell elérnie, amely felé haladunk, de még messze nem dőlhetünk hátra. Az ismert anekdota szerint, amikor a második világháború idején egy költségvetési vitában valaki a hadi kiadások növelése érdekében a művészetek támogatásának megkurtítására tett javaslatot a brit parlamentben, Winston Churchill azt kérdezte: ha nem támogatjuk a művészetet, akkor mégis miért harcolunk? A történet akkor is fontos, ha feltehetően nem igaz. Aki innen kikerül, annak magyarként, a magyar társadalom szolgálójaként tudnia kell választ adni a kérdésre, miszerint „miért harcolunk?”. Aki itt tanul, annak el kell

tudnia igazodni kulturális, történelmi, társadalmi, geostratégiai és más egyéb alapvető kérdésekben, szilárd szellemi alapokkal és kellő lelki erővel is kell rendelkeznie, bárhová is vesse később a sorsa. Elemi felelősségünk a magyar nemzet kulturális és gazdasági egységének erősítése, támogatása, és nemcsak magyarországi, hanem minimum Kárpát-medencei léptékben.

○ Mik az egyetem jelenlegi erősségei, és mely területeken kell jelentősebben előrelépni?

K. A. Azonnal kirajzolódó erősségünk a modern infrastruktúra, de ennél valójában sokkal fontosabb a megfelelő emberanyag, ideértve a közösség minden tagját: oktatókat, dolgozókat, hallgatókat. Két hónap alatt nagyon sok értékes emberrel találkoztam, és messze nem csak a vezetők vagy az oktatók között. Sorra járom az egyes szervezeti egységeket, hogy minél jobban, minden szinten megismerjem az intézmény munkatársait. Szinte megható példáit látom folyamatosan az elkötelezettségnek, ahogyan az emberek a hátukon viszik ezt az egyetemet. Ez egy kiemelkedő érték,

amelyet még tovább kell erősíteni. Ami a nehézségeket illeti, azok egy része abból adódik, hogy az NKE-nek számos olyan feladata van, amelyekkel más egyetemeknek általában nem kell foglalkozniuk. Van egy nagy parkunk, lovardánk és sportcentrumunk is, amelyek működtetése speciális szakértelmet igényel. Ezek nem klasszikus egyetemi feladatok, és e területeken van hová fejlődnünk. Nagy kérdés, hogy miként tudjuk ezt az infrastruktúrát úgy kihasználni, hogy a parkot és épületeit egy ismert márkává emeljük. Az a célunk, hogy a campuson olyan színes kulturális élet legyen, amely idekötí a hallgatókat, a munkatársakat és ezen túl a város lakóit is. Ez ugyanis nemcsak egy egyetemi környezet, hanem egy városi közösségi tér is egyben. Amíg ennek a kultúrája az Egyesült Államokban természetesen alakult ki, nálunk nincs még hagyománya, de most meg kell azt teremteni. Az egyetem nemcsak attól egyetem, hogy a tudományt oktatják a katedráról, hanem attól is, hogy az emberek, akik idejárnak, vagy itt dolgoznak, jól is érzik magukat közben. Ha ez nem így van, akkor valamit nem jól csinálunk.

○ **Rektori munkája mellett mennyi ideje lesz majd a szakmájával, a médiajoggal foglalkozni?**

K. A. Sajnos az ilyen jellegű tevékenységem biztos, hogy vissza fog szorulni a következő években. Ezt azonban nem élem meg különösen nagy áldozatként, hiszen helyette igazán szép feladatokat kell ellátnom rektorként. Természetesen egy egyetemi embernek fontos, hogy a saját szakterületét teljesen ne hanyagolja el, követni kell a legfrissebb tudományos eredményeket is. Az ezekkel való foglalkozás elsősorban az éjszakákat, hétvégéket veszi majd igénybe.

○ **Emellett még mire marad ideje?**

K. A. Nagyon szeretem a könyveket, amelyek olvasásához némi szellemi frissesség kell. Amikor este hazaérek, igyekszem szépirodalmat, művészettörténeti, történettudományi műveket olvasni, ez mindenképpen szükséges a normalitás megőrzéséhez. Régen sokat futballoztam, és jártam koncertekre, ezekre valószínűleg kevesebb időm jut majd a jövőben.

○ **Az eddigi rektori beszédeiben mindig hangsúlyozta az emberi kapcsolatok**

fontosságát. Ez a szellemiség mennyire lesz meghatározó az intézményben a következő években?

K. A. Az egyetem nem egy olyan intézmény, ahol az egymás iránti megértés, minőségi együttműködés, sőt szeretet nélkül különösebben messze tudnánk eljutni. Nem feltétlenül kell szoros barátokká válniuk a munkatársaknak, de nem lehet az intézményt jól működtetni a benne munkálkodók közötti összetartó erő nélkül. Akikkel én dolgozom, azok között ez megvan, és nagyszerűen működik. Az is az egyik feladatomból, vagy inkább úgy mondanám, közös feladatunk, hogy ezt a szemléletet az egyetem egészében próbáljuk meghonosítani. ●

Együttműködés a magyar értelmiségi elitért

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

A tehetséges középiskolások támogatása és magyarországi felsőoktatásba kerülésük elősegítése volt a fő témája az V. Országos Tudományos Diákköri (TDK) Fórumnak, amelynek idén az NKE adott otthont.

„A tehetséggondozás örök” – jelentette ki Szendrő Péter a rendezvény első plenáris ülésén. Az Országos Diákköri Tanács elnöke hozzátette, ez csak akkor lehet így, ha évről évre megújul ez a mozgalom. Mint mondta, szeretnék, ha mindenki megtalálná azt a hivatást, amely közel áll hozzá. „A tehetséggondozást nem lehet elég korán elkezdeni” – hangsúlyozta. A célok elérése érdekében összehangolt munka folyik. A Nemzeti Tehetség Program, az Új Nemzeti Kiválósági Program éppúgy felkarolja a középiskolások felsőoktatási

tehetséggondozásban való részvételét, mint maga az Országos Tudományos Diákköri Konferencia rendszere. Szendrő Péter kiemelte, el kell indulni egy szervezett úton, amely a jövő magyar értelmiségi generációját segíti, hogy megtalálja a saját boldogságát, és kibontakozzon a tehetsége. Ez a nemzetnek éppúgy érdeke, mint az egyénnek. „Ha ez a kettő összecseng, úgy gondolom, eredményesek lehetünk” – jelentette ki. „A Nemzeti Közzolgálati Egyetem megalakulásától fogva és jogelőd intézményei is rendkívüli figyelmet szenteltek

a tehetség gondozásnak" – jelentette ki Padányi József vezérőrnagy köszöntőbeszédében. Az NKE tudományos rektorhelyettese hozzátette, ebbe beletartoznak a hallgatók, a munkatársak és valamennyi egyetemi polgár is. „Az NKE nagyon sajátos helyzetben van, mert a mi fenntartónk a Miniszterelnökség” – mondta a professzor. Az állami források segítségével lehetőség van az egyetemi polgárokat külföldre küldeni, hogy támogassuk a kibontakozásukat. „Ez igaz a hallgatókra és a tudományos diákköri munkára is” – hangsúlyozta a professzor. Az NKE Intézményfejlesztési Terve és Kutatásfejlesztési Stratégiája is olyan kulcsszó köré épül, mint a tehetség gondozás. „Semmilyen pályázati forrást nem sajnálunk, hogy ezt támogassuk” – fogalmazott. Hozzátette, ezt az eredményeink is alátámasztják. „Azok a tudományágak, amelyeket mi művelünk, a kezdetektől fogva jelen vannak a tudományos diákköri mozgalomban” – jegyezte meg. Az NKE-n művelt tudományágaknak azért is sajátos a helyzetük, mert az egyetemnek itthon nincs vetélytársa. Véleménye szerint elemi érdekük, hogy támogassák azt a törekvést, amely a tudományos fórumokon egyre erőteljesebben jelen van: hogy nemzetközi irányba is megtörténjen a nyitás. „Nyitni azon szakterületek felé, amelyek külföldön hasonló tudományágot kutatnak” – emelte ki. Szarkáné Erdélyi Timea az Emberi Erőforrások Minisztériuma oktatási szakterületen folytatott tevékenységének főbb irányvonalait ismertette a tehetség gondozás vonatkozásában. „A tehetségek felismerésében elvitathatatlan szerepe van az iskolának és a pedagógusoknak” – fogalmazott a nemzetközi tanácsos. Mint mondta, minden gyermek tehetséges valamilyen, de egy magában bizonyosan nem képes arra, hogy tehetségét kibontakoztassa. „Segítőkre van szüksége, akik az útján elindítják, vezetnek és támogatják” – fejtette ki. Előadásában kitért a tudományos diákkörök és a szakkollégiumok jelentős szerepére is. „A tudományos diákkör mint önképzőkori forma az oktatók és a hallgatók közti együttműködésre épít” – emelte ki. Véleménye szerint a hat évtizedre visszanyúló tudományos diákköri tevékenység a tehetség gondozás legjelentősebb formája. „A magyar közoktatásban és felsőoktatásban igen sok lehetőség adott a tehetség támogatására” – jegyezte meg. Meggyőződése, hogy a témában érintett szereplők együttes munkálkodásának eredményeként az ifjú tehetségek határozott lépésekkel fognak tudni áthaladni a hídon a jövőjük felé.

„A magyar tudományosság a világ élvonalában szerepel” – hangsúlyozta Illés Boglárka. Az EMMI ifjúságpolitikáért és esélyteremtésért felelős helyettes államtitkára szerint a magyar tudósok meghatározó módon jelennek meg a világ legfontosabb egyetemein. „Köztudott, hogy nemzetünk lélekszámához képest nagyon magas a Nobel-díjasok száma” – emelte ki. Illés Boglárka bemutatta a 2008-ban ötpárti konszenzussal elfogadott Nemzeti Tehetség Programot, amely húsz évre határozza

meg a tehetség gondozás irányát. A program indulásakor, 2009-ben négy pályázaton 15 ezer fiatalot támogattak 527 millió forinttal, 2017-ben viszont már 41 pályázaton 411 ezer fiatalot segítettek több mint 2,7 milliárd forint értékben, ebben az évben pedig ezek a számok még tovább nőnek. „A Nemzeti Tehetség Program forrasi alapja az adófizető polgárok 1 százalékos felajánlása, a másik felét a magyar kormány teszi hozzá” – hangsúlyozta. „A forrás bővülése az adófelajánlások növekedésével magyarázható” – világított rá. Hozzátette, ez mind a tehetséges fiatalok támogatását segíti.

Szigeti Ádám, az Információs és Technológiai Minisztérium innovációért felelős helyettes államtitkára hangoztatta, hogy a magyar tudománynak nemcsak múltja, hanem jelene és jövője is van. Ezt bizonyítja, hogy a junior innovátorok versenyén jól szerepelnek a tehetséges fiatalok, tavaly a digitális innováció kategóriában nyertek, idén pedig a robotépítő olimpiáról hozták el magyarok a fődíjat. Kiemelte, az utóbbi 55 évben nemzetközi matematikai diákolimpiákon elért első helyezéseink alapján népszerűsége arányosan, az országok szerinti megoszlást tekintve elmondható, hogy Magyarország a 7,8-es indexével kimagaslóan az első. Mint mondta, a második messze leszakadva, 3,2-del szerepel a sorban. „Ilyen eredményt még a nagyon sikeres nyári olimpiai sportágakban sem sikerült elérnünk” – hívta fel rá a figyelmet. Szigeti Ádám szerint az Információs és Technológiai Minisztériumnak a fejlesztő állam egyik eszközeként kell megjelennie. „Az Innovációs és Technológiai Minisztérium egy újonnan létrejött tárca, célja, hogy Magyarországot, a magyar gazdaságot és a felsőoktatást pozicionálja ebből a szempontból

a világban” – emelte ki. Hangsúlyozta, hogy a sok éve működő TDK intézményteremtőnek bizonyult. „Alapmisszióján is túllépve a magyar társadalom számára hozzáadott értéket nyújtott a közélet megújításához” – vélekedett. A helyettes államtitkár a világon egyedülállónak nevezte a több mint száz évre visszanyúló magyar tehetség gondozást.

„A szakember-utánpótlás biztosítása, az ipar és az oktatás közötti hidak építése és fenntartása elemi érdek” – mondta a Richter Gedeon Nyrt. vezérigazgatója. Orbán Gábor kiemelte, hajlandók tenni annak érdekében, hogy a tehetségek kiválasztása, felkarolása jobban haladjon. Véleménye szerint a szakemberek utánpótlását csak úgy lehet elképzelni, ha a közép- és felsőoktatásból a tehetségek megtalálják az utat az iparba. „Jellemző tendencia a frissen végzett hallgatók külföldre távozása” – fogalmazott. A kémiatanárok számának csökkenését problémaként emelte ki. A Richter Gedeon Nyrt. tehetség gondozásban vállalt szerepei között három dolgot említett: a tehetséges diákok és tanáraik erkölcsi és anyagi elismerését, az oktatási intézményekkel való együttműködést és a széles körben végzett tájékoztató tevékenységet.

„Az érettségi utáni elvándorlás kezd aggasztó méreteket ölteni” – fejtette ki Molnár Katalin. Az ELTE Radnóti Miklós Gyakorló Általános Iskola és Gyakorló Gimnázium igazgatója elmondta, iskolájuk különösen érintett e témában. „A 2018-ban érettségizett diákok 41 százaléka külföldi felsőoktatási intézményben folytatta tanulmányait” – hívta fel rá a figyelmet. Véleménye szerint következménye van annak, ha már érettségi után elmennek a diákok. A gimnázium egy nem reprezentatív kérdőíves

felmérést végzett a külföldön tanuló magyar diákok körében, amelynek segítségével láthatóvá váltak az irányvonalak. Mind-ebből kiderült, hogy a külföldi egyetemválasztásnál a legmeghatározóbb szempontok között szerepel az értékesebb diploma és a jobb kapcsolat. „Ez kritika a magyar felsőoktatás felé, hogy korszerűbb oktatásra és tudásra van szükségük a diákoknak” – jegyezte meg. Sokan azért hagyják el az országot, mert nem találják meg az érdeklődésüknek megfelelő területet. Az előadó szerint a megoldás megtalálása szervezett és tudatos együttműködést igényel.

„A tehetség gondozás nem egyszerű” – vélekedett Szabó István. A Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal elnökhelyettese arról beszélt, hogy a vállalkozások keveset fektetnek a felsőoktatásba, még mindig inkább „emberszállító gyárakként” tekintenek az egyetemre és főiskolákra, nem kutatási, fejlesztési és innovációs (KFI) partnereként. Ezen próbálnak változtatni a Felsőoktatási Intézményi Kiválósági Programmal, amelynek keretében az egyetemek meghatározzák, mely KFI-területre szeretnének fókuszálni – mondta el. A Felsőoktatási Intézményi Kiválósági Program új megközelítése kapcsán kiemelte, hogy piacorientált és valós problémák megoldására irányuló kutatásokat támogat. „Nagyobb a hangsúly az innováción és az eredmények alkalmazásán” – fogalmazott. Mint mondta, a fiatal kutatók támogatása közvetve a kiírt pályázatokon keresztül valósul meg. Célként jelölte meg, hogy ne csak kutassanak, hanem vállalkozzanak is a fiatalok. Előadásában kitért a Tehetséggel fel! program bemutatására is. „A cél, hogy a tehetséges fiatalok felsőoktatási tehetség gondozásba való bekerülésük esetén már a tanulmányaik megkezdésekor segítséget kapjanak kutatási ismereteik bővítéséhez” – hangsúlyozta.

„Nagyon komoly akadályok állnak a tehetség gondozás útjában minden kormányzati erőforrás ellenére” – jegyezte meg Mezey Barna. Az OTDT alelnöke szerint nemcsak a technikai jellegű infrastrukturális háttérre kell gondolnunk, hanem a leterheltségre és a megbecsülési bizonytalanságra is, amely körülveszi a középiskolai tanárokat és az egyetemi oktatókat. „Nem cáfolható, hogy komoly tehetség gondozás folyik, ami nagymértékben köszönhető a pedagógusok és az egyetemi oktatók elhivatottságának” – fogalmazott a professzor. Az OTDT elvülhetetlen érdeme, hogy hatvan esztendeje működik a tudományos diákköri mozgalom, amely képes volt átlépni saját határait, kiszélesítve azokat több irányba is, és képes volt kapcsolatokat építeni. Ilyen bizonyíték az iparral való együttműködés is.

A rendezvényen az OTDT és az Éljenjáró Gimnáziumok Igazgatóinak Grémiuma együttműködési megállapodást írt alá a magyar középiskolások tehetség gondozásának segítése és a felsőoktatási hallgatók tehetség programjának támogatása érdekében. A cél az, hogy összekapcsolják az iskolai és a felsőoktatási programokat a tudomány és a piac világválal. ●

Akadémiai hét a Lomonoszov Egyetem és az NKE együttműködésében

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Közös akadémiai hetet tartott a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Államtudományi és Közigazgatási Kara és a világhírű Lomonoszov Egyetem. Az eseményen az orosz szakemberek az Államtudományi és Közigazgatási Kar, továbbá a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar oktatóinak és kutatóinak részvételével tartottak előadást a magyar, az orosz és az európai közigazgatásról.

Az orosz–magyar államtudományi együttműködés a világhírű Lomonoszov Egyetemmel 2016-ban indult el, amely többek között diák- és oktatócserére is lehetőséget ad. Az együttműködési megállapodás értelmében korábban többször is látogatott az ÁKK-ra oktató a moszkvai partnerintézményből. Így többek között Olga Lvova és Ekaterina Batovrina egyetemi docensek, valamint legutóbb tavasszal Alexander Livshin professzor, a Közigazgatástudományi Kar nemzetközi dékánhelyettese.

A tavaszi látogatás során fogalmazódtak meg a tervek a közös akadémiai hét jövőbeni megszervezéséről, amelyre évente kétszer, Budapesten és Moszkvában kerül sor.

Az első alkalommal, az NKE-n megrendezett akadémiai hétre öt professzor látogatott el.

Az első napon a szakemberek a magyar, az orosz és az európai közigazgatásról tartottak előadást.

Kis Norbert az erős államvezetés és a gyenge bürokrácia kérdését járta körül előadásában, összefoglalva az elmúlt nyolc év hazai tapasztalatait. Az ÁKK dékánja szerint az erős állam mint koncepció több évnyi sikertelenség eredményeként született meg, köszönhetően a 2008-ban kirobbant gazdasági válságnak, a liberális értékek összeomlásának, valamint a biztonságérzet növekvő hiányának. Az emberekben erősödik a félelem a terrorizmus, a migráció és a politikai konfliktusok magas száma miatt. Hogyan reagálnak erre a lakosok? Kis Norbert szerint egy áthatóbb és stabilabb politikai vezetést szeretnének.

„Az erős államvezetés szintén erős közigazgatást preferál, bár nem feltétlenül jár ez a kettő kéz a kézben” – mondta. Kis Norbert kiemelte, hogy szükség van több szakértőre, polgárbarát, eredményorientált jellegre, a civil szférával való kapcsolat megerősítésére, valamint professzionálisabb szakmai továbbképzésre, politikai hatékonyságra és kreativitásra. Napjainkban egyre jobban tapasztalható egyfajta bizalmatlanság az állampolgárok részéről, emellett a kommunikáció fajtái is folyamatosan

változnak. Eddig a közigazgatás volt a csatorna a lakosok és a politika között, de az internethasználat közvetlenebb kommunikációt eredményez. *„Az elmúlt években szemtanúi lehettünk az állam szerepéről és feladatáról szóló gondolkodás szignifikáns megváltozásának, amelyben fontos szerepe volt a neoweberiánus elképzelésnek”* – emelte ki. Hozzátette, hogy Magyarországon a gyakorlati megvalósítás során az elméletből elvesztek azok az elemek, amelyek a modell valódi újdonságát adhatnák. Ami megvalósult: az erős centralizáció és az állam szerepének növelése. Konklúzióként Kis Norbert elmondta, hogy az eddigi közigazgatási modell eltűnőben van, s egy antiweberi poszt-bürokratikus változat kerül majd előtérbe. A jó kormányzás feltétele a jó közigazgatás, ami a működő állam eszköze. Magyarországnak szüksége van új stratégiára és tervekre e célok eléréséhez. Az előadást Niels Bohr találó idézetével zárta: *„Jósolni nehéz, különösen, ha a jövőről van szó.”*

Evgenya Andryushina, a Lomonoszov Egyetem professzora a stratégiai tervezést mutatta be a modern orosz közigazgatásban. E tekintetben három szakaszt különböztetett meg. Az első a Szovjetunió időszaka, amikor az ötéves tervek voltak meghatározók. Sok esetben ezek a célok mitikusnak és elérhetetlennek bizonyultak. A második szakaszt 1990–2000 közé tette. Ekkor a fizetésképtelenség és a közigazgatás alacsony szintje akadályozta a tervek sikerességét. A harmadik periódus Putyin elnökségének kezdetétől napjainkig tart. A professzor elmondta, hogy a stratégiai tervezésben öt aktor vesz részt: a nemzetközi szereplők (nemzetközi szervezetek, államok, valamint a multi- és transznacionális vállalatok); az üzleti szféra; a szakértők; a civil társadalom (politikai pártok, tömegmédiák, az NGO-k és az állampolgárok); az utolsó aktor pedig a politikai rezsim és a vezető. Evgenya Andryushina saját tapasztalatként szövegezte, hogy a semleges szakértők véleményét nem feltétlenül veszik figyelembe. Előadását a nemzeti projektek és a közigazgatást érintő problémák bemutatásával zárta. Témájához kapcsolódtak Natalia Oparina és Ekaterina Polunova előadásai is, előbbi vezetéstudományi témában, míg utóbbi az orosz közigazgatás emberierőforrás-menedzsmentjének témakörében adott elő, majd közösen számoltak be az orosz közigazgatási vezetők számára meghirdetett, a közigazgatás fiatal utánpótlását biztosító versenyről. Az orosz közigazgatás témaköréhez kapcsolódva beszélt Ivan V. Leksin az orosz területi közigazgatás kihívásairól és a többszintű kormányzásról az Oroszországi Föderációban. Az orosz és magyar közigazgatási témákon túl a konferencián európai és nemzetközi közigazgatási témákat vitattak meg a résztvevők. E témakörhöz kapcsolódva tartotta meg előadását Koller Boglárka, aki az Európai Unió belüli visegrádi együttműködést ismertette. *„Mi pontosan a V4?”* – tette fel a kérdést a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánja. Koller Boglárka szerint nem más, mint az Európai Unió

fontos szereplője. Ennek a kooperációs formának a gyökerei ráadásul a 14. századra nyúlnak vissza. 1990-ben, a rendszer-változás után közös cél volt az európai integrációhoz való minél gyorsabb csatlakozás. Magyar nézőpont szerint Antall József ötlete alapján 1991-ben született újra a visegrádi együttműködés Lengyelország, Magyarország és az akkori Csehszlovákia között. A kooperáció csak a 2004-es keleti bővítés után kezdett el tovább fejlődni. A V4 célja, hogy együttműködve egy erőteljesebb hanggal vegyenek részt az EU folyamataiban. Koller Boglárka kiemelte, hogy 2010-ben erősödött meg az összefogás, a 2015-ös migrációs krízis óta pedig számos területen képviselnek közös álláspontot. A dékán kitért a többsebességes Európa lehetőségeire és az „A la carte Európa” koncepcióra is. Mindkettőt azt tenné lehetővé, hogy azok az országok, akik egyes szakpolitikák esetében magasabb fejlődési szinten állnak, mélyebb, gyorsabb integrációt létesíthessenek. A „lemaradt” tagállamok a megfelelő fejlettségi szint elérése esetén természetesen csatlakozhatnak hozzájuk. Az „A la carte Európa” elképzelés szerint az államok választhatnak bizonyos szakpolitikák közül, mint egy étterem menüjéből. A többsebességes integráció egy új irány az Európai Unió jövőjében, miközben egyre jobban eltávolodik az egységes integrációs folyamattól. Koller Boglárka szerint ez tulajdonképpen már megvalósult az európai uniós esetében: azok az országok, amelyek megfeleltek a koppenhágai kritériumoknak, bevezették a közös valutát, az eurót. A többsebességes Európa elméletére új jelenségként kell tekinteni, amely megváltoztatja az integráció eddigi logikáját, mivel újraértelmezi az európai uniós tagság fogalmát, a tagállamok és a nem tagállamok viszonyát, ami egy új jövő felé vezet a szervezetet. Koller Boglárka kifejtette, hogy a V4 formáció nem értelmezhető egy differenciált, többsebességes együttműködésként, mivel túl gyenge ahhoz, és nem rendelkezik intézményrendszerrel. Nem egy uniós szerződésen alapul, hanem sokkal inkább egy kormányközi jellegű csoport. Koller Boglárka szerint a V4 fontos szereplője az Európai Uniónak, az európai integrációs attitűdök hangsúlyos tényezője.

A konferencia programjának zárásaként Alexander Polunov az orosz etnikai és kisebbségi helyzet múltjába és jelenébe, míg Nagyné Rózsa Erzsébet, a Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar egyetemi tanára a Perzsa-öböl államainak aktuálpolitikai kérdéseibe vezette be a hallgatóságot. Az akadémiai héten lehetőséget kaptak a Közigazgatás-tudományi Doktori Iskola nemzetközi hallgatói is. Többek között előadást hallhattak a jelenlévők a közösségi média szerepéről a közzolgálat kontextusában, az oktatási rendszerek és a közigazgatási modellek nemzetközi összehasonlításáról, az Eurázsiai Gazdasági Unió integrációjáról, a kínai–amerikai kereskedelmi egyensúlyhiányról, az etiópiai föderáció válságáról és a migrációs profilok hálózati irányításáról Palesztinában. ●

A jog mint az európai integráció identitásképző tényezője

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES**

„A jog az európai integráció esetében nemcsak eszköz, hanem identitásképző tényező is” – jelentette ki Martonyi János a Nemzeti Közszerkezet Egetemen újraindult Európai Tükör szerkesztősége és a FIDE Magyar Tagozat által, a tagozat megalakulásának 15. évfordulója alkalmából rendezett közös konferencián, amelyen a korábbi külügyminiszter mellett több közjogi méltóság is előadóként vett részt.

„A FIDE szó az Európai Jog Nemzetközi Szövetségének francia rövidítése” – fogalmazott Bándi Gyula megnyitóbeszédében. A FIDE Magyar Tagozat elnöke elmondta, ez egy olyan független nemzetközi egyesület, amelyet 1964-ben Brüsszelben alapítottak az akkori gondolat szerint azért, hogy az Európai Közösségek tagállamaiban létrehozott nemzeti egyesületeket alakítsanak, amelyek fő célja a jog és az intézmények tanulmányozása és kutatása. Ezt a feladatot most már több mint fél évszázada végzi a szervezet. A FIDE alapszabályában olyan célkitűzések szerepelnek, mint közös összejövetelek szervezésével, valamint a tagok közötti kapcsolatok támogatásával elősegíteni azok tevékenységét. Feladata továbbá az is, hogy az európai jog és az EU tagállamainak nemzeti joga iránt érdeklődő jogászokat összefogja, az Európai Közösségek szervezeti struktúrájának, illetve egyéb intézményeinek fejlődése során bármely területen felmerülő jogi kérdések megoldásait közösen tanulmányozza, valamint mindenkit, aki érdeklődik az európai jog iránt, tájékoztasson az EU-s jog

legfontosabb aktuális kérdéseiről. Bándi Gyula elmondta, hogy a FIDE legnagyobb eseménye a két évente megrendezett kongresszus. „Itt protokollárisan magas szintű szakmai kutatások és szemináriumok jelennek meg” – hangsúlyozta. Beszédében kitért arra is, hogy 2003 novemberében komoly előkészületeket követően alakult meg a FIDE Magyar Tagozata. A megalapításban oroszországi vállalkozó Czuczai Jenő a közgyűlés ügyvezető elnöknek választotta, míg a tiszteletbeli elnök Martonyi János volt. A megválasztott tagok között szerepelt Kecskés László, az Európai Jog című folyóirat főszerkesztője; Mohay György, a Fővárosi Bíróság bírójának; Kerekes Orsolya jogtanácsos, Hanzséros Andrea, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium EU Jogharmónizációs Főosztályának vezetője és Kereső Zoltán joghallgató. Véleménye szerint az eddigi tevékenységük közül a Magyar Tagozat csúcspontja két éve májusban volt, amikor ők rendezték meg a FIDE 27. kongresszusát itt, Budapesten. „Ez a magyar jogásztársadalom számára rendkívül lehetőséget biztosított” – jegyezte meg.

Végezetül kiemelte, hogy a jelen konferenciával a tagozat megalakulásáról szeretnének közösen megemlékezni. Sulyok Tamás előadásában az Európai Unió kontextusában kívánta bemutatni, hogy az emberi jogok egyéni és közösségi megközelítése nem egymást kizáró, hanem egymást kiegészítő, ellenőrző rezsimként fogható fel. Az Alkotmánybíróság elnöke kiemelte, hogy a nemzeti identitásról szóló valódi párbeszédnek meghatározó szerepe van az Európai Unió jövőbeni fejlődésében. „Manapság az emberi jog paradigma alapját az egyén alkotja” – fejtette ki. Hozzátette, ez elsősorban a náci államnak az egyénnel szemben elkövetett rémes tetteire adott nemzetközi reakciókra vezethető vissza. „Ezen uralkodó nézet értelmében minden egyént pusztán emberi mivoltánál fogva egyenlő méltóságú személyként kell kezelünk, függetlenül a nemzeti-ségi, etnikumától, nyelvtől és vallásától” – hangsúlyozta. Mint mondta, az emberi jogok közösségorientált megközelítése értelmében az egyén közösségi lényként természetesen csak

társadalmi-állami keretek között tudja kibontakoztatni egyéniségét. „Először a probléma európai uniós kontextusáról beszélnek” – jegyezte meg. Elhangzott, hogy a lisszaboni szerződés révén konkrét jogcíme is rendelkezésünkre állnak az európai uniós kontextusban az emberi jogok egyéni és közösségi megközelítésének összehangolására, békés és eredményes párbeszédre. „Az unió tiszteletben tartja az emberi jogokat mint egyetemes és oszthatatlan jogosultságokat, amelyek centrumában az egyenlő emberi méltóság áll” – hangsúlyozta. Az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikk 2. bekezdése értelmében tiszteletben tartja a tagállamok nemzeti és alkotmányos identitását. Maga a legfontosabb európai uniós jogforrás biztosítja a jogi lehetőséget arra, hogy az egyéni és közösségi emberi jogok viszonyáról békés párbeszéd alakulhasson ki. „Az Európai Unióról szóló szerződés 4. cikk 2. bekezdése alapján az Európai Bíróságnak és a tagállami alkotmánybíróságoknak a valódi, kölcsönös párbeszéd irányába kell elmozdulni” – hívta fel rá a figyelmet. Véleménye szerint az Európai Bíróság általi abszolút értelmezési felfogás a tagállami alkotmánybírói fórum számára jelenleg nem teszi lehetővé a nemzeti identitás értelmezését. Hozzátette, ezzel szemben lehetővé teszi a saját alkotmány szerinti jogértelmezést. „Ennek európai uniós hatása nem lesz, ha nincs valódi párbeszéd” – jegyezte meg. „Az EU Bírósága az unió hatvanéves jubileuma alkalmából létrehozott egy belső hálózatot a legfelsőbb bíróságok között, ami azt a célt szolgálja, hogy az uniós jogot alkalmazó nemzeti bírósági döntések Európában együttesen elérhető legyenek” – fejtette ki Darák Péter. Az igazságszolgáltatási hálózati honlap számos fontos tartalommal rendelkezik, de legtöbbször azt az oldalt keresték, amely a nemzeti döntéseket tartalmazza. Meglátása szerint ez olyan irányultságot mutatja az európai jognak, amely mellett nem mehetünk el. „Nemzeti igazságszolgáltatások

nélkül nincs európai jog” – fogalmazott. A nemzeti jogrendszerek részévé azáltal válhat az európai jog, ha a nemzeti igazságszolgáltatások ezt ítélezésük tárgyává teszik. Előadásában Darák Péter kitért arra, hogy a magyar Legfelsőbb Bíróság és jogutódja, a Kúria az EU-s csatlakozás óta milyen európai jogi rendelkezést érintő döntéseket publikált. Az előadó az elmúlt évtizedek bírósági határozatainak áttekintése alapján a 2005-től 2016-ig terjedő időszakra egy listát állított össze. „Ez azon témák jelzése, amelyek szükségessé tették a magyar bíróságok számára az uniós jog vizsgálatát, értelmezését és alkalmazását” – fogalmazott. Példaként emelt ki egy 2005-ös büntetőítéleti döntést, amely mint mondta, azt konstatálja, hogy korábban nálunk komoly büntetésekkel fenyegetett magatartások elveszítették bűncselekményi jellegüket. „A határ nélküli közös gazdasági társaság kialakulása kapcsán alakulhatott ez így” – vélekedett. „Ami a csatlakozást követően már nem minősült közösségi vámrának és a közös gazdasági térségen belül elveszítette ezt a minőségét, azzal nem valósulhatott meg olyan bűncselekmény, amely miatt a magyar igazságszolgáltatás elmaraszthatta volna az elkövetőt” – hangsúlyozta. Kitért arra is, hogy elkezdődött azoknak a döntéseknek a publikálása is, amelyek megpróbálták eljárásjogilag kezelni az uniós jog jelenlétét a nemzeti jogalkalmazásban. Darák Péter kiemelte, ahhoz, hogy egy jogterülettel professzionális szinten foglalkozzunk, a rendelkezéseket értelmezni kell a saját jogi hagyományaink és megközelítéseink szerint, ezt követően pedig következhet a jogalkalmazás. „A hierarchia vagy heterarchia kifejezés a jogi normák szerkezetével kíván foglalkozni, hogy miért, az a nemzeti és alkotmányos identitás, valamint az európai jog összefüggésével magyarázható” – kezdte előadását Martonyi János. A korábbi külügyminiszter kiemelte, hogy hierarchia nélkül nincs jogrendszer. Nemzetközi szinten mindig is bonyolultabb volt a helyzet, és a belső

jog és nemzetközi jog viszonyával kapcsolatban régóta zajlik vita. Martonyi János szerint nincs világos alá-fölé rendeltség, hanem az elemek különböző szinten összefüggésben vannak egymással. „Új helyzet alakult ki a jogi normák geometriája területén is” – fogalmazott. Ennek fő okaként az európai integráció megjelenését jelölte meg, de ettől függetlenül is megindult a nemzetközi normarendszeren belül egyfajta regionalizáció. Különböző alrendszerek jöttek létre, amelyek az európai integráció és európai jog megjelenése nélkül is előidéztek volna egy bizonyos lazulást a rendszerben. Véleménye szerint az, hogy az európai integráció hogyan illik bele ebbe a rendszerbe, lényegét tekintve a mai napig nyitott kérdés. A nemzetközi jognak az európai joghoz fűződő viszonyáról elmondta, sokak szerint maga az európai uniós jog is nemzetközi jog. „Az Európai Unió a lisszaboni szerződés óta jogi személy, és korábban is része volt a nemzetközi jognak” – fogalmazott. Hozzátette, az Európai Unió hozzájárul a nemzetközi jog betartásához és fejlesztéséhez is. Kiemelte, hogy az európai jog egyfajta laboratóriummként szolgál az olyan univerzális-globális nemzetközi jogi megoldások felé, mint például a nemzetközi tőkeozgás vagy a kereskedelem szabályozása. „Az alapszerződés most már azt is kimondja, hogy az egyik alapelv a nemzetközi jog tiszteltetésében tartása” – hangsúlyozta. Hozzátette, az Európai Unió által megkötött megállapodások betartása kötelező az uniós intézmények és a tagállamok számára. „Látszólag hierarchia

van” – mutatott rá. Kérdésként vetette fel, hogy az európai jognak van-e közvetlen hatálya a nemzetközi jog felé. Mint mondta, felmerülhet a nemzetközi jog tagállamokkal való kapcsolatának vizsgálata is. „Úgy gondolom, az uniós jog is a nemzetek nevelője, de korántsem olyan gyengéd, mint a nemzetközi jog” – fogalmazott Bóka János az európai igazságügyi együttműködés jelenét és jövőjét taglaló előadásában. Az Igazságügyi Minisztérium európai uniós és nemzetközi igazságügyi együttműködésért felelős államtitkára kiemelte, az európai integrációban az uniós jognak meghatározó szerepe van. „Az Európai Unió egyedülálló, ami az uniós jog autonómiájának köszönhető” – fejtette ki. Hozzátette, ez a politikai akaratképzés valódi korlátja. „Az uniós jogfejlődés és az Európai Unió Bíróságának jogfejlesztő tevékenysége önmagában is alkalmas arra, hogy egyes uniós politikákat mozdítson elő” – vélekedett. Ilyen jogfejlesztő terméknek tekintette a kölcsönös elismerés elvét, amely az Európai Unió Bíróságának gyakorlatából származik. „Ennek mint jogelvnek a megfogalmazása mellett tartalmaz

utalást a kölcsönös bizalomra is” – tette hozzá. Mint mondta, a kölcsönös elismerés elve nem volt jelen az integráció születésekor. „A kérdés nem az volt, hogy legyen-e kölcsönös elismerés, hanem az, hogy ez milyen területre milyen mértékben terjedjen ki” – magyarázta. A kölcsönös elismerés azt jelenti, hogy az uniós tagállamok sajátjukként fogadják el és hajtják végre a többi tagállam által megküldött határozatokat. Ezt a Bíróság az áruforgalom és a szolgáltatási szabadság kapcsán dolgozta ki. Mint mondta, ez kölcsönös bizalmat feltételez, vagyis a tagállamok bíznak abban, hogy mind megfelelően alkalmazzák az uniós jogot.

„A 2017-ben újraindított Európai Tükör elkötelezett az iránt, hogy az európai egységfolyamat jogi, politikai, társadalmi és gazdasági aspektusait megjelenítse” – mondta Koller Boglárka dékán, az Európai Tükör szerkesztőbizottságának elnöke. Véleménye szerint nagyon fontos, hogy Magyarországon is legyen egy ilyen fórum, ahol a tudományos írások megjelenhetnek. „Ez egy mindenki számára nyitott folyóirat” – hangsúlyozta. A Nemzetközi és Európai Tanulmányok Kar dékánja előadásában a differenciált integrációról beszélt. A témaválasztást azzal indokolta, hogy ezzel a témával a folyóirat is foglalkozik, ami azért is fontos, mert az európai integráció jövőbeli útját meghatározhatja, sőt akár a legfontosabb vektora is lehet majd. A konferencián szó esett még többek között az uniós egyenlő bánásmód irányelveiről, valamint az uniós jog oktatásával és kutatásával kapcsolatos kérdésekről is. ●

Nem élhetünk kommunikáció nélkül

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A Nemzeti Közzolgálati Egyetem adott otthont a Magyar Tudományos Akadémia Gazdaságtudományi Bizottságának Kommunikációmenedzsment Munkabizottsága konferenciájának. A részt vevő szakemberek szerint a technológiai fejlődésnek köszönhetően folyamatos változás alatt áll a kommunikáció, vagyis újabb és újabb kutatásokra mindig szükség lesz.

Az MTA munkabizottsága idén 14. alkalommal ült össze, hogy a kommunikációmenedzsment aktuális kérdéseit megvitassa. A munkabizottság elnöke, Borgulya Ágnes kifejtette, hogy a folyamatos tudás- és tapasztalatcsere a szakemberek között kiemelten fontos. Peres Zsuzsanna, az ÁKK tudományos és nemzetközi dékánhelyettese szerint van létjogosultsága a témának, főleg napjainkban. Jenei Ágnes az eseményen a kommunikáció szerepét mutatta be a közigazgatási kultúraváltásban Magyarországon. Az Államtudományi és Közigazgatási Kar oktatója elmondta, hogy a szolgáltató állam és az ügyfélbarát közigazgatás megvalósítása a Magyar Program, majd az annak folytatásaként is felfogható Közigazgatás- és Közzolgáltatás-fejlesztési Stratégia 2014–2020 egyik fő célkitűzése. A szolgáltatás-központú szemlélet Nyugat-Európában a New Public Management kormányzási modellel már a 70-es évektől fokozatosan terjedt a közigazgatásban. A 90-es évek után Magyarországon több kísérlet is történt az ügyfélbarát hivatalok kialakítására, de kevésnek bizonyult a szolgáltatói attitűd meghonosításához. Az információ gyakran elmaradozik, nem jut el a szervezet

hierarchiájának minden szintjére. Először az intézményrendszer strukturális átalakítása, valamint a jogszabályi háttér egyszerűsítése történt meg, amelyet komoly szolgáltatásfejlesztés követett. Az eljárások azonban még számos esetben nem felelnek meg a „gyorsaság, költséghatékonyság, átláthatóság” feltételeinek. Jenei Ágnes szerint azonban mindezek ellenére a szemléletváltás – főleg a kormányablakokban – kézzelfogható, az ügyfélszolgálati elégedettség adataival is alátámasztható. A kormányablakok (KAB) rendszerének köszönhetően integrált közigazgatási ügyfélszolgálatok jöttek létre. Az Európai Parlament és az Európai Tanács 2006/123/EK irányelve alapján 2013-ban kormányrendeletben lett kihirdetve a létrehozásáról szóló rendelkezés. Az ÁKK docense kiemelte, hogy a kultúraváltás nem könnyű, tele van kihívásokkal, de az ország jó úton halad a szolgáltatói attitűd kialakítása felé. A szervezeti kommunikáció megítélését a közzolgálatban Kriskó Edina ismertette. Az ÁKK oktatója szolt arról a felmérésről, amelyet munkacsoportjával végeztek. A kutatás célja az volt, hogy átfogóan megnézzék a közzolgálati tisztviselők és munkakörülményeik társadalmi helyzetét. Két kérdőívet

készítettek: a Facebook-kérdőív külső tükörként szolgált, 303-an töltötték ki, ezzel a közszolgálat szervezeteivel és szolgáltatásaival szemben megfogalmazott elvárásokat mérték fel. Összesen 21 demográfiai adatokra, munkahelyre, gazdasági és társadalmi környezetre, bizalomra és szervezeti kultúrára utaló kérdést tettek fel. A belügyi kérdőív 130 kérdést tartalmazott, és 1661 fős részvétellel zajlott. A vizsgálat tárgya ebben az esetben a szervezetek működésére, a vezetésre és az irányításra, a munkavégzésre és az állomány szakmai és intellektuális jellemzőire vonatkozott. Ebben az esetben három menedzsmentterület találkozása figyelhető meg: az emberierőforrás-menedzsment (HR), a public relations (PR) és a társadalmi felelősségvállalás menedzsment (SP). Kriskó Edina elmondta, hogy a HR próbálja vonzani és megtartani

szakmai munkára van szükség az információk forrásától kezdve egészen addig, amíg el nem jut az információ a széles nyilvánossághoz. „A szóvivő egy informátor, egy olyan sajtókapcsolati munkatárs, aki üzenetet továbbít a nyilvánosság számára, arcával és hangjával képviseli a munkaadó intézményét” – foglalta össze Orodán Sándor. A szóvivő feladatait Gedeon András sorolta fel: a közvélemény tájékoztatása, a kétoldalú kommunikáció és az ismeretbővítés elősegítése, a közérdek szolgálata, a társadalmi feszültségek csillapítása. Mint mondta, munkájuk komplexitását adja, hogy nem elég egyszerűen kommunikálni, hanem olyan emblemikus alakként kell fellépni, aki tiszteli az újságírókat, mégis tudja, hogy azok gyakran pont azokra az információkra kíváncsiak, amelyeket a szóvivő nem adhat ki. A közszolgáltatásokat biztosító intézmények,

van szükség” – tette hozzá. A közszolgálati kommunikáció egy meglehetősen elhanyagolt kutatási terület, létjogosultsága ennek ellenére megkérdőjelezhetetlen. Fontos először definiálni a közszolgálati kommunikáció fogalmát. Antal Zsolt szerint „a közszolgálati kommunikáció során az állampolgárok a közintézmények működéséről közvetlenül, személyes interakciókon keresztül, ügyfélként szereznek benyomást, amelyet nagymértékben befolyásol az üzenetek közérthetősége”. A közszolgálati kommunikáció gyakorlatát, illetve annak eredményességét több tényező is befolyásolja. A jogszabályi környezet, a közpolitikai befolyás, az államszervezet struktúrája, integráltsága és a szervezetek átnyúló tervezési folyamata, illetve a környezet turbulenciája nagyban meghatározza a kommunikációt kívülről. A szervezet működési folyamata, azon belül a belső

szférában. A közszolgálati kommunikációra visszafogottabb stílus jellemző, kevésbé használ merész elemeket, inkább hivatali nyelvezetet, jogi utalásokat és jogi szaknyelvhez köthető fordulatokat alkalmaz. Vannak olyan területei a közszolgálati kommunikációnak, amelyek hasonlítanak kisebb-nagyobb arányban a piaci viszonyok között működtetett kommunikációhoz, ahol a magánszférában bevett gyakorlatok könnyen átvehetők. Ezzel szemben más területeken a közszolgálati kommunikáció olyan sajátosságokkal rendelkezik, amelyek kihívást jelentenek a szférában dolgozó vezetők számára. A közigazgatás nyelvének problémáiról és a megújítások szükségességéről Bércesi Apolka jogász és Ferenczi Gábor nyelvész doktoranduszhallgató beszélt. A közigazgatási szférában való ügyintézés az informatika-infokommunikáció adta

a tehetségeket, valamint személyzeti utánpótlást biztosítani a szervezetnek. A PR feladata a megértés, a bizalom, az együttműködési készség, a konszenzus és a környezeti integráció megalapozása. Ezzel szemben az SP a fenntartható fejlődés mindhárom dimenzióját – emberi, bolygó és profit – tartja szem előtt. A kutatásból kiderült, hogy a közszolgálatról kialakult vélemény kissé pozitív, de inkább a semleges kategóriába sorolható. Az is kimutatható volt, hogy egyik vizsgált szféra sem gondolja azt, hogy a közszolgálati dolgozók motiváltan végzik a munkájukat.

Orodán Sándor, a Magyar Szóvivők Országos Egyesületének elnöke és Gedeon András elnökségi tag előadása a szóvivők közszolgálatban betöltött szerepéről szólt. Kiemelték, hogy ma egyértelműen információs és tudásalapú társadalomról beszélhetünk. Az információ birtoklása, illetve az ahhoz való hozzáférés kulcsfontosságú kérdésnek számít. Az információhoz való szabad hozzáférés a véleményalkotás szabadságával áll szoros összefüggésben, hiszen megalapozott véleményt csak megfelelő információk birtokában lehetséges alkotni. A tájékoztatáshoz való jog tehát az európai demokrácia egyik legfontosabb értéke. Ennek megvalósításához kiterjedt

szervezetek, közüzemek szóvivői elsősorban az általuk képviselt, közfeladatot ellátó intézmény felvilágosítási, tájékoztatási kötelezettségét teljesítik munkájuk során. A magánszektorban a szóvivő dolga a profitorientált jellegnek köszönhetően a vállalkozás sikerességét előmozdító kommunikációs munka. Magától értetődő, hogy a közszféra szóvivőinek munkájában megjelennek marketingszemponatok is, de emellett fontos kötelezettségeik is vannak a tájékoztatás során.

A kommunikációmenedzsment szerepével a közszolgálatban Antal Zsolt, az NKE munkatársa is foglalkozott. Véleménye szerint a kommunikáció hagyományos funkciója az érintett tájékoztatása a feladatokról, jogokról, kötelezettségekről és ezek változásáról. Ezzel szemben a kommunikáció szerepet játszik a problémák iránti érzékenyítésben, illetve elfogadtatásban, az előkészített változások elfogadtatásában, a társadalmi hatás mérésében és a visszacsatolásban. „A kommunikáció sajátos feladata tehát kialakítani a közigazgatás vonzó imázsát” – emelte ki. „Ahhoz, hogy megváltoztassuk a közigazgatásról alkotott képet az emberekből, amely szerint a közigazgatás nem innovatív, a kreatív emberek a versenyszférában tudnak elhelyezkedni, a kommunikáció megváltoztatására

struktúra, a dolgozók motivációja és a teljesítményértékelés formái is hatást gyakorolnak a közszolgálati kommunikációra. Antal Zsolt szerint az állampolgárok médiafogyasztása is idetartozik, mivel a médiafigyelem intenzitása meghatározza, hogy az adott szervezet hogyan kommunikál. Ezek olyan külső tényezők, amelyek nem a szervezeten keresztül hatnak a kommunikációra, hanem közvetlenül befolyásolják azt. A kommunikáció eredményességét moderáló tényezők is hatással vannak a hatékonyságra, például az adott ország médiaszerkezete, amely közvetíti és értelmezi a kommunikáció tartalmát, befolyásolhatja az információk feldolgozását. A kommunikáció irányultságát tekintve ez az a terület, ahová a folyamatos visszajelzések érkeznek. Míg a magánszférában egy vállalatnál az eladások visszaesése azonnali jelzést ad, addig a közszférában az egyes szervezetek tevékenységére kevésbé érkeznek azonnali, közvetlen reakciók. A közszolgálati kommunikáció tartalmi elemeit a cél határozza meg, amely általában kapcsolódik a kormányzati célokhoz, közvetve pedig a szakpolitikai egyeztetések kimenetelétől függ. A kommunikációs szakemberek szűkebb mozgástérrel rendelkeznek a kreativitás szempontjából, mint az üzleti

lehetőségek megjelenésével és széles körű elterjedésével jelentős mértékű változásnak indult, napjainkban pedig teljesen átalakult. Az állampolgárok otthonukból is intézhetik hivatalos ügyeiket. Előadásukban felvázolták az úgynevezett e-papír mibenlétét, hogy milyen törvényi háttere van a létrejöttének, majd a közszolgálat nyelvezetének állapotát és a nyelvi tervezési problémákat mutatták be.

A konferencián szó esett a rendészeti és a közigazgatási kommunikáció más aspektusairól is. Az összesen 15 előadás sokoldalúan és színesen mutatta be a kiválasztott kérdéskör kommunikációtudományi és gyakorlati összefüggéseit, empirikus kutatások eredményeit, a gyakorlati működésben zajló jelentős átalakulást és mindenek nehézségeit. A konferenciát záró következtetésekben hangsúlyt kapott, hogy az ügyfél-, az állampolgár-központú, szolgáltatásszemléletű közigazgatási és közszolgálati kommunikáció eléréséhez mind a kommunikáció üzenetküldő oldalán, mind a befogadó oldalon jelentős változásoknak kell bekövetkezniük. A hivatalnokok képzésére számottevő erőket fordítanak, az állampolgári oldal változásához azonban lényegesen több idő kell: lassú és hosszú átalakulási – tanulási és attitűdváltozási – folyamat. ●

Fókuszban a rendvédelmi keresőkutyák

SZÖVEG: SZŐÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az Európai Unió 2011-ben KYNOPOL néven hozta létre a rendvédelmi kutyavezetők hálózatát, hogy a tagállamok bűnüldöző szervei össze tudják hangolni a szolgálati kutyák alkalmazásával kapcsolatos tevékenységeiket. A témában októberben kétnapos tudományos-szakmai tanácskozást tartottak a Nemzeti Közsolgálati Egyetemen.

A KYNOPOL a magyar EU-elnökség kezdeményezésére jött létre, és a hálózat titkársága az Országos Rendőr-főkapitányság oktatási igazgatóságán, Duna keszin működik. A titkárság vezetője, Less Ferenc r. alezredes köszöntőjében elmondta, hogy a konferenciára 23 országból érkeztek előadók és hallgatók: Európa mellett az USA-ból és Kanadából is. „Az is a célunk, hogy Európa mellett más kontinensek országaival is minél szorosabban együttműködjünk” – fogalmazott a szakember. Elhangzott, hogy a következő évben több országba is tesznek majd

szakmai látogatást a szervezet szakemberei, és várhatóan hazánkba is érkeznek majd külföldről tapasztalatcserére. A házigazdák nevében Hautzinger Zoltán köszöntötte a résztvevőket. A Rendészettudományi Kar oktatási dékánhelyettese elmondta, hogy a magyar felsőoktatásban a bűnügyi tudományokkal kapcsolatos képzést a legmagasabb szinten az NKE biztosítja. „Öröm számunkra, hogy olyan rendezvénynek adunk otthont, amely széles nemzetközi együttműködésen alapul” – tette hozzá Hautzinger Zoltán. Előadásában Dsupin Ottó r. dandártábornok elmondta,

hogy a rendőrségnél kiemelt feladat a szolgálati állatok alkalmazása, amit a bevetésük eredményességi mutatói is indokolnak. Az ORFK Humánigazgatási Szolgálat Rendőrségi Oktatási és Kiképző Központ igazgatója hozzátette, hogy számtalan nemzetközi versenyen mutatták meg képességüket a szolgálati kutyák, amelyeknek a kiképzése hosszú évtizedek óta folyik. A rendőri vezető elmondta, hogy a KYNOPOL által megfogalmazott célok megvalósulása egy hosszabb folyamat ves igénybe, de nagy öröm a számára, hogy mára egyre inkább nemzetközivé

vált a szervezet. Dsupin Ottó kiemelte, hogy a rendőrtisztjelöltek képzésében is megjelentek a szolgálati kutyákkal kapcsolatos legfontosabb ismeretek. „A KYNOPOL nemzetközi hálózat létrehozása a 2011-es magyar uniós elnökség egyik kiemelt rendészeti témájú feladata volt” – mondta el köszöntőjében Ujfalussy Nikolett r. őrnagy. A Belügyminisztérium szakmai tanácsadója szerint az uniós szakpolitikák terén a bel- és igazságügy az elmúlt években nagy szerepet kapott. A külső határvédelem, a szervezett bűnözés és a terrorizmus elleni harc számos szabályozási kérdést is felvetett az utóbbi időben. „A jogszabályalkotási tevékenység mellett fontos, hogy hangsúlyt helyezzünk a szakmai kapcsolattartásra, a legjobb gyakorlatok megosztására, a tapasztalatcserére” – tette hozzá Ujfalussy Nikolett. A konferencián személyes emlékeit is felidézte Janza Frigyes ny. r. vezérőrnagy, aki 1971-ben Dunakeszin,

a Belügyminisztérium Kutyakiképző Központjában állatorvosként kezdte meg rendőrségi szolgálatát. A BM oktatási főszemlélője elmondta, hogy egy európai viszonylatban is modern állatkórházat hoztak létre a központban. Janza Frigyes ezt követően bekapcsolódott a kiképzési tevékenységekbe is, majd a Kutyakiképző Központ vezetője lett. „A külföldi tapasztalatok alapján is nyilvánvalóvá vált számomra, hogy a korábbi pavlovi, feltételes reflexre épülő kutyakiképzési módszereken változtatni kell. Csányi Vilmosmal összefogva, az etológia eredményeinek segítségével változtattunk a kiképzés logikáján, aminek meg is lett az eredménye” – emlékezett vissza Janza Frigyes. A tábornok elmondta azt is, hogy erre az új módszerre külföldi szervezetek is felfigyeltek, így innentől kezdve folyamatosan épült a nemzetközi kapcsolatrendszerünk. Elhangzott, hogy a szagérzet töménységtől függően változik, ezért

nehéz szabványosítani ezt a tevékenységet. „Azért is nagyon fontos a nemzetközi együttműködés, hogy a kölcsönös bizalom és a legjobb gyakorlatok segítsék a munkánkat” – tette hozzá a szakember. Az agresszió és a stressz jelentőségéről szolt a munkakutyák alkalmazása kapcsán Haller József egyetemi docens, tanszékvezető. A Rendészettudományi Kar Rendészeti és Magatartástudományi Intézet munkatársa előadásában kiemelte a jó, a rossz, az idült és a toxikus stressz hatásait. Mészáros Bence, az RTK tudományos és nemzetközi dékánhelyettese a Szagnyomok, szagminták és adatvédelem témában szolt a résztvevőkhöz. A szakember szerint az általános európai adatvédelmi rendelet (GDPR) figyelembevételével is kijelenthető, hogy az ember szaga egy személyes adat, hiszen például DNS-t is tartalmazhat. Elhangzott, hogy adatvédelmi szempontból érdemes azt a kérdést is megvizsgálni,

hogy az elhunyt személynek meddig van még élő emberi szaga. Az elhunyt személyek adatainak szabályozásáról ugyanis nem rendelkezik a GDPR. „A tapasztalatok és kutatási eredmények alapján elmondható, hogy a halál bekövetkezését követő két óra múlva a tetemkereső kutyák már biztosan tudják jelezni, hogy holttestről van szó, és nem élő emberről” – fogalmazott Mészáros Bence. A szakember szerint az emberi szag biometrikus adatnak is tekinthető, ami azért baj, mert különleges adatot a GDPR szerint nem lehet kezelni, csak speciális esetekben. Elhangzott az is, hogy az emberi szag a magyar jog szerint bűnügyi személyes adat is. A bűnjel kezelésére vonatkozó szabályoknak megfelelően rendelkezik a szagminták nyilvántartásának mikéntjéről egy ORFK-utasítás. A kutyákat a magánbiztonságban is számos területen használják, így például terepkutatásra vagy nyomkövetésre, de Mészáros Bence a kutyák alkalmazását a magánnyomozásban is el tudja képzelni. A kutyák szaglásával kapcsolatos legújabb kutatásairól beszélt a rendezvényen Horváth Orsolya. A Pécsi Tudományegyetem oktatója elmondta, hogy a napjainkban használt úgynevezett elektromos orrok érzékenysége nagyjából hasonló az emberi orr érzékenységéhez. „Az elektromos orrokkal kapcsolatos kutatások ma azonban még elsősorban az élelmiszerbiztonság területére fókuszálnak, de szeretnénk, ha az egészségügyben és például a bűnügyi nyomozásban is egyre nagyobb szerepet kapnának” – fogalmazott a szakember. A legújabb kutatások szerint

az emberi szag több mint kétezer azonosított szerves vegyületből áll. Ha ezeket sikerül azonosítani, akkor akár különbséget is lehet tenni az egyes emberek között, akár a bűnügyekben is. Horváth Orsolya elmondta, hogy egy nemrég végzett kísérletben az emberi szagot alkotó vegyületeket próbálták vizsgálni. Az eredményből arra lehet következtetni, hogy jelenleg az azonosítási folyamatban még nem lehet helyettesíteni a szolgálati kutyákat, a technológia még nem tart ott. Ugyanakkor katasztrófák helyszínén már alkalmaznak olyan műszereket, amelyek képesek jelezni a kibocsátott vegyületek alapján, ha a föld alatt élő vagy élettelen személy található. Élő személy esetében sokkal több a szájon át kilélegzett levegő, mint a bőrön át távozó anyag. Ezek a műszerek azonban egyelőre még sokszor csak fejlesztési fázisban vannak, és meg lehetően drágák, így rendszerszintű alkalmazásukról egyelőre nem beszélhetünk. Nagy kérdés az, hogy a joggyakorlat mennyire veszi figyelembe az ezen eszközök által begyűjtött adatokat, hiszen ez még a szolgálati kutyák esetében sem teljesen egyértelmű. Egyelőre még csak az Egyesült Államokban kezdtek el komolyabban foglalkozni az elektromos orrokkal kapcsolatos jogi szabályozásokkal, Európában még várat magára ez a folyamat. „Mivel a mai napig nem értjük a kutyák szaglásával kapcsolatos teljes folyamatot, így nem tudjuk ezeknek az eszközöknek megtanítani, hogyan tudnának hatékonyabban működni” – fogalmazott a szakember.

Rázsó Sándor, a Magyar Rendészet-tudományi Társaság Közveszélyelemző Szakosztályának szakértője arról beszélt, hogy a magánbiztonságban hogyan lehet a robbanószer-kereső kutyákat alkalmazni. Elhangzott, hogy az egyik alkalmazási terület a légi közlekedés védelme, ahol a preventív szakaszban, tehát az átvizsgálás során merülhet csak fel a kutyák használata. „A kutya egy biológiai műszer, amelyet bizonyos helyzetekben akár egy védelmi berendezésnek is tekinthetünk. A robbanószer-kereső kutyához azonban kell egy vezető is, ez egy csapatmunka” – fogalmazott a szakember. Rázsó Sándor szerint a kutya nagyon jól alkalmazható, gyors eredményt tud biztosítani, de nem mindenható megoldás. A külföldi előadók közül az Egyesült Államokból érkező David Adebimpe arról beszélt, hogy a kiképzés során miért érdemes a kemikáliákból kialakított szagmintákat alkalmazni a természetes szagokkal szemben. A portugál rendőrség tűzszerészszolgálatának tagja, José Caetano őrmester kifejtette, hogy hazájukban miként képezik ki a robbanóanyag-kereső kutyákat a triaceton-triperoxid és más házilag készített robbanóanyagok felkutatására. A konferencia résztvevői meghallgathatták a francia, a finn, a svéd, a lett, a kanadai és a holland kollégák tapasztalatait is. A kétnapos konferenciát követően a KYNOPOP-tagállamok képviselői munkaértekezletet tartottak, majd zárónyilatkozatot fogadtak el. ●

Tudomány a Békéért és a Biztonságért

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A NATO, együttműködve a Külgazdasági és Külügyminisztériummal, illetve a Nemzeti Közszolgálati Egyetemmel, információs napot szervezett Antonio Missirolit, a NATO főtitkárhelyettesének részvételével. A konferencia célja a NATO Science for Peace and Security (SPS) elnevezésű programjának bemutatása volt, amely a nemzetközi biztonság, a béke és a stabilitás megerősítésére hivatott azáltal, hogy elősegíti az együttműködést a biztonsággal kapcsolatos tudományok területén a tagállamok és a partnerországok között.

Az 1989–90-es rendszerváltozás után a magyar külpolitika elsődleges célja az integráció lett. A NATO-hoz a biztonság miatt, az Európai Unióhoz pedig gazdasági okokból volt az ország érdeke a csatlakozás. Magyarország az első posztszovjet államok között volt, amely társult a transzatlanti integrációhoz. Ahogy azt Koltay András rektor köszöntőjében megfogalmazta: a 2019-es év több szempontból is ünneplésre ad okot: közeleg a NATO-csatlakozásunk 20. évfordulója, az Észak-atlanti Szerződés aláírásának 60. és a szovjet blokk elhagyásának, valamint a demokratizálódás kezdetének 30. évfordulója. „Társulni az integrációhoz egyet jelentett azzal, hogy újra a nyugati kultúra részévé váljon az ország” – mondta. Koltay András beszédében szólt az NKE történetéről és hagyományairól, kitérve a Ludovika Akadémia jelentőségére. Hangsúlyozta, hogy az egyetem számára kulcsfontosságú a kutatás, a tudás és az oktatás minősége. „Csakúgy, mint Magyarország, az NKE is elkötelezett a NATO-val való közös együttműködés irányába” – hangsúlyozta. A Tudomány a Békéért és Biztonságért Program legfontosabb célkitűzéseit Antonio Missirolit fejtette ki. A NATO főtitkárhelyettese elmondta, hogy egyre több kutatót és tudóst terveznek foglalkoztatni, akik megoszthatják egymással szakismereteiket. Ebből a szempontból négy területet különböztetnek meg: kémiail, biológiai, fizikai, információs és kommunikációbiztonság;

környezetbiztonság; valamint az emberi és társadalmi tényezőket. Ezekben belül több kérdéssel is foglalkoznak a kutatók, a növekvő biztonsági kockázatok osztályában található például a kibernetikus biztonság, az energiabiztonság és a terrorizmus elleni védekezés. „A NATO úgy válhat hatékonyabbá, ha a fenyegetések természetét vizsgálja, ami elősegíti a megelőzést” – emelte ki Antonio Missirolit. Hozzátette, hogy az SPS program és az abban részt vevő államok prioritást jelentenek a szervezet számára. A közreműködő országok kutatói több tudományterületen együtt dolgozva mélyebb tudást sajátíthatnak el. Sztáray Péter, a KKM biztonságpolitikáért felelős államtitkára szintén az együttműködés melletti elkötelezettséget hangsúlyozta. A kockázatok, fenyegetések (például illegális tömegmigráció, kiberterrorizmus) számának folyamatos emelkedése miatt szorosabban kell összefogni a szövetségeseinkkel. „Az SPS program egy olyan innovatív opció, amely nagyban elősegíti a béke fenntartását” – emelte ki. Ahhoz, hogy a stabilitást helyreállítsuk, meg kell állítani a migrációt. Domján László vezérőrnagy, a Honvédelmi Minisztérium védelempolitikai főosztályának vezetője szerint Magyarország készen áll kezelni az újabb és újabb fenyegetéseket. A 2 százalékos védelmi költségvetési cél felé halad az ország, amihez hozzátartozik a modernizációra fordítandó 20 százalékos elérése is. A Zrínyi 2026 haderőfejlesztési

programnak köszönhetően átfogó reformok következnek. „Nemcsak a materiális, hanem a humán faktor is fejlesztés alatt áll” – emelte ki Domján László.

A rendezvényen szó volt még többek között az SPS program kiválasztási folyamatáról és a jelentkezés menetéről, a kibervédelem kutatási lehetőségeiről, valamint a biotoxinok kimutatásáról is. Ezek a témák mind szerves részét képezik a *Tudomány a Békéért és a Biztonságért Program* tematikájának.

A program kialakulása a Tudományos Bizottság új – az Észak-atlanti Tanács által 2003. szeptember 17-én elfogadott – működési szabályzatával vette kezdetét, amelyben már a *Tudomány a Biztonságért* koncepció volt a középpontban. A változás a 2001. szeptember 11-ei események kapcsán következett be, mivel előtérbe került az összes biztonsággal kapcsolatos téma. A NATO kapcsolata Oroszországgal átalakult, így elengedhetlenné vált az együttműködést új keretek közé terelni. Az Állandó Közös Tanácsot így a NATO–Oroszország Tanács váltotta fel, amelyben konszenzus útján döntenek a szövetséget és az Oroszországot érintő felmerülő kérdésekről. A NATO és Oroszország közötti tudományos és technológiai együttműködés új formájának definiálására közös megállapodást írtak alá. Kiemelten fontos területként jelölték meg a felek a terrorizmus elleni küzdelmet. Az orosz belügyminisztérium hatására a „fanatizmus kezelése” és a „biztonság megteremtése” témákban is megkezdődött a kooperáció a NATO-val. A szervezet „nyitott ajtó” politikájának köszönhetően bármely európai ország csatlakozhatott, amennyiben a szövetség tagjai meghívták, és elfogadta az euroatlanti szerződés elveit, valamint hozzájárult az euroatlanti térség biztonságához. 2004-ben így csatlakozhatott Bulgária, Észtország, Lettország, Litvánia, Románia, Szlovákia és Szlovénia is. Ez a bővítés nemcsak a NATO-határt módosította, hanem a szövetség misszióját is át kellett fogalmazni, új meghatározásra volt szükség. Ez a terrorizmus mint új típusú fenyegetés miatt is indokoltá vált. A NATO fő prioritásként a terrorizmus elleni harc mellett nagy hangsúlyt kapott az együttműködés Oroszországgal, Ukrajnával, Afganisztánnal és sok más országgal. A szervezet közkapcsolatokkal foglalkozó részlegének feladata volt a párbeszéd kialakítása ezekkel az országokkal, amelynek kulcsfontosságú a *Tudomány a Biztonságért Program*. Ezek után a NATO 33 stratégiai célkitűzést fogalmazott meg úgy, hogy azok illeszkedjenek a NATO Tudományos Programjának tevékenységébe. A szervezeti átalakítások során az ügynökségek és bizottságok átvilágítására is sor került. Döntés született arról, hogy a NATO-bizottságok számát racionalizálni kell. A célok, tevékenységek és prioritások egyeztetetősége miatt a Modern Társadalmi Kihívások Bizottságot és a Tudományos Programot összeolvasztották. Így született meg a Tudomány

a Békéért és a Biztonságért Bizottság. A bizottságba a nemzetek egy képviselőt és egy alternatív képviselőt delegálhattak. Az első plenáris ülést 2006 októberében tartották, amely a bizottság 2007. évi munkaprogramjával, az SPS-kézikönyv tartalmi elemeivel, valamint különféle projektjavaslatok áttekintésével foglalkozott. A koncepció legfontosabb pontja a láthatóság és a nyilvánosság. Ennek köszönhetően az eredményekről folyamatosan tájékozódhatnak az érdeklődők, a lényeges problémákról készült tanulmányok pedig segítik az Észak-atlanti Tanács működését. A NATO célja, hogy a politikai és katonai szerepkörön kívül tudományos és környezetvédelmi programjain keresztül aktív tevékenységet folytasson a tagországok tudományos bázisának és potenciáljának megőrzése, a természet és a természeti erőforrások kezelése, valamint az egészség védelme érdekében. Mivel Magyarország is a kezdetektől részt vett a programban, így számos magyar kutató számára nyílt lehetőség arra, hogy különböző NATO-tagországbeli laboratóriumokban ösztöndíjjal kutatást folytathasson. A magyar kutatás- és műszaki fejlesztés egészének vonatkozásában nagy jelentőségű ez az együttműködés.

Napjainkban a NATO újra formálódik, hogy jobban megfeleljen az aszimmetrikus fenyegetéseknek és kihívásoknak. A *Tudomány a Békéért és a Biztonságért Program* prioritásai közé tartozik a terrorizmus elleni harc, az energiabiztonság, a kibervédelem, a környezet védelme és a vegyi, biológiai, radiológiai és nukleáris anyagok kockázatcsökkentésére vonatkozó lépések. A program támogatja a tudományos együttműködést és az innovációt. Az SPS-projektek közé tartozik az egyiptomi vízellátás fejlesztése, a Dél-Kaukázusban Azerbajdzsán, Örményország és Grúzia által megosztott Kura és Araks folyók szennyező anyagainak és radionuklidjainak nyomon követése, a katonai vegyületek környezetvédelmi szempontjairól szóló kézikönyv elkészítése (biztonságos ivóvíz, hulladékgazdálkodás, energiaellátás). A projektek során foglalkoztak a virtuális *silk highway* műholdalapú széles sávú technológia létesítésével a kaukázusi és a közép-ázsiai egyetemek, valamint a civil kutatóintézetek számára, az öngyilkos merénylők távérzékelésére szolgáló STANDEX-prototípusrendszerrel, valamint a „mélange” (a hidegháború idejéről megmaradt, erősen mérgező, rakéta-üzemanyaghoz felhasználható

oxidálószer) biztonságossá alakításával Közép-Ázsiában. Az SPS program az együttműködést három támogatási mechanizmuson keresztül valósítja meg: többéves projektek, kutatási workshopok és tréningkurzusok formájában. A többéves projektek 2-4 évig tartanak, a kutatási témák a NATO célkitűzéseinek fényében fogalmazódnak meg. A tréningkurzusok a magas szintű gyakorlati képzést jelentik. Nagyjából 7 napig tartanak. Végül pedig a 2-5 napig tartó workshopok vitafórumként szolgálnak a szakértők és a partnerországok között. A *Tudomány a Békéért és a Biztonságért Program* végső célja, hogy közelebb hozza a civil társadalmat a NATO munkájához, egy átfogó megközelítést nyújtson a biztonsághoz, megteremtse a politikai dimenziót, és fejlessze a nyilvános diplomáciát. Lényeges szerepet játszik a globális kihívások azonosításában civil aktorokon, szakértőkön, kutatókon keresztül. Az SPS egy olyan vívmány, amely választ adhat napjaink legégetőbb biztonsági kérdéseire, és hozzájárul a béke fenntartásához. A NATO működésének fontos részét képezi a program, amelyben a tudomány terén történő együttműködésre fektetik a hangsúlyt. ●

„A választásokig nem lesz megoldása a magyar–ukrán konfliktusnak”

SZÖVEG: SZŐŐR ÁDÁM
FOTÓ: MTI

Elmérgesedett az elmúlt időszakban Magyarország és Ukrajna viszonya. A diplomáciai adok-kapok oda vezetett, hogy mindkét ország kiutasított egy-egy konzult saját területéről. Mi áll a konfliktus hátterében, és hogyan értelmezhetők az események a világpolitika alakulásának szemszögéből? Erről beszélgettünk Kaiser Ferenc egyetemi docenssel, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem oktatójával.

○ Az utóbbi hetekben egymást érték a diplomáciai ütés-váltások a két ország között. Hogyan mérgesedett el ennyire a helyzet?

Kaiser Ferenc: A jelenség egyik kiváltó oka az új ukrán oktatási törvény és a nemrég szintén elfogadott nyelvtörvény, amelyek alapvetően az orosz kisebbség ellen fogalmazódtak meg, de nem meglepő módon minden más kisebbséget, így a Kárpát-alján élő magyarokat is negatívan érintették. Ezzel ugyanis jelentősen csökken annak a lehetősége, hogy az ott élő magyarok saját anyanyelvükön tanulhassanak az iskolákban, illetve megfelelő oktatási infrastruktúra és kétnyelvű tanári kar híján megfelelő alapfokú ismereteket szerezzenek bármely tantárgyból. A konfliktus másik okát abban a helyzetben kell keresni, hogy Ukrajna továbbra is háborúban áll. Egyrészt Oroszország lényegében elcsatolta a Krímet, másrészt pedig Kelet-Ukrajnában továbbra is folyamatosak a fegyveres összecsapások. Emiatt is él az a félelem elsősorban az ukrán nacionalisták körében, hogy a magyarok majd Kárpátalját fogják elszakítani Ukrajnától. Pedig tudjuk, hogy ennek igazából semmilyen alapja nincs. Egyrészt egyetlen komolyan vehető magyar politikai erő sem fogalmazott meg ilyen igényt, másrészt gazdaságilag is megsínylene Magyarország egy ilyen lépést. Kárpátalja ugyanis még a legszegényebb magyar régiókhoz képest is nagyon le van maradva. A jelenlegi ukrán vezetésnek azonban erőt kell mutatnia, főleg a mostani időszakban, amikor hamarosan elnökválasztásra kerül sor keleti szomszédunknál. Azt is próbálják minél jobban tudatosítani a közvéleményben, hogy Magyarország Moszkva meghosszabbított kezeként működik, és így gátolja az ukrán csatlakozást például a NATO-hoz. Emellett Magyarország is kezd lassan újra kampány üzemmódban működni, hiszen jövőre uniós és önkormányzati választások lesznek hazánkban. Tehát egy ilyen időszakban a politikai kommunikáció is más fokozatba kapcsol, és ez mindkét fél tevékenységére igaz.

○ Akkor ezt az egész konfliktust csupán kommunikációs adok-kapoknak lehet tekinteni, vagy azért van benne nagyobb veszély is?

K. F. A helyzet további eszkalálódása egyik félnek sem érdeke. Az ukránoknak jelenleg bőven elég az oroszokkal való konfliktus kezelése, ráadásul hazánk tagja a NATO-nak és az EU-nak is. A magyar kormány pedig ezzel a más országokban élő magyar kisebbségek számára is bizonyítja, hogy kiáll értük, ha kell. Persze az egy másik kérdés, hogy ezzel a kiállással éppen mennyit használ vagy árt az ott élőknek. Ez sok tényezőtől függ, például attól, hogy milyen kormány van hatalmon az adott országban. A mostani helyzetben alapvetően mind az ukrán, mind a magyar kormány egyfajta csapdahelyzetben van, hiszen arcvesztés nélkül nem léphet vissza a jelenlegi kommunikációból.

○ De az talán mégis túlmegy a politikai kommunikáció határain, hogy Ukrajnában elkezdtek „listázni” a kárpátaljai magyarokat, illetve magyarelles óriásplakátok jelentek meg az utcákon.

K. F. Ez nemcsak a régi idők rossz emlékeit idézi, de Európában is komoly visszhangot vált ki. Ugyanakkor mivel Magyarországnak jelenleg több dologban is vitája van az Európai Unióval, így a mi érdekérvényesítési képességünk sem olyan jó ezen a téren.

○ Ezek az ukrán lépések a saját lehetőségeiket és mozgásterületet is beszűkíthetik, amikor az esetleges NATO- vagy EU-csatlakozási vágyaikról van szó. Mennyire tekinthetők ezek reálisnak?

K. F. Látni kell, hogy Ukrajnát valószínűleg soha nem fogja a tagjai sorába fogadni a NATO. A katonai szövetség ugyanis nem vállal fel egy nyílt konfliktust az oroszokkal. Ezt láthatjuk Grúzia példáján is, amelynek NATO-csatlakozását már 2006-ban belengették, de igazából azóta sem történt semmi konkrétum. Ki kell jelenteni, hogy Oroszország nem fogja engedni ezeket az országokat a katonai szövetségbe. A mostani helyzet egyébként a Nyugatnak sem rossz, hiszen Ukrajna gyűlöli az oroszokat, tehát biztos, hogy nem fogja szorosabbra fűzni velük a kapcsolatot. De jó Oroszországnak is, hiszen a hibrid háborúval elérte, hogy Ukrajna ne tudjon jobban közeledni a Nyugathoz. Arról nem is beszélve, hogy bár az Európai Unió gazdaságilag próbál betörni az ukrán piacra, de egy uniós csatlakozás a szervezet összes fejlesztési pénzét felemésztené.

○ A magyar–ukrán konfliktus egyik kiobbantó eseménye egy videófelvétel volt, amelyen a beregszászi magyar konzulátuson eskettek fel kárpátaljai magyarokat, akik így magyar állampolgárok is váltak. Ez a folyamat már évek óta tart, mégis most került reflektorfénybe. Hosszú távon mennyire mérgezheti a két ország kapcsolatát a kettős állampolgárság kérdése?

K. F. Az ukrán törvények nem rendelkeznek egyértelműen a kettős állampolgársággal kapcsolatban. Mondhatjuk, hogy többféleképpen lehet értelmezni azokat, így nem lehet kijelenteni, hogy ezzel törvényt szegett volna bárki is. Ráadásul valljuk be őszintén, hogy a kettős állampolgárság megadásának lehetősége inkább csak gesztusértékű. Több határon túli ismerősöm van, akik ezt egy nagy elégtételként élték meg. A magyar kormány már csak azért sem engedhet ebből, mert akkor más országokban is felerősödhetnének a nacionalista felhangok, hogy náluk se lehessen a magyar kisebbség tagja kettős állampolgár.

○ Ha ez a folyamat már régóta tart Ukrajnában, miért éppen most került elő, ráadásul ennyire élesen ez a probléma?

K. F. Ahogy a beszélgetésünk elején is említettem, minden mögött meghúzódik a politikai kommunikáció is. Ukrajnában hamarosan elnökválasztás lesz, és Porosenko elnök, valamint

a mögötte álló pártok helyzete nem nevezhető jelenleg túl rózsásnak. A történelemben sokszor ismétlődő politikai módszer, hogy ha nem mennek jól a dolgok, akkor keresni kell egy ellenséget, és ez legtöbbször a kisebbségeket jelenti. Ez a populizmus egyik alapvetése.

○ Ami azonban még ennek fényében is meglepő volt, hogy ukrán részről még a magyar kisebbség deportálásának gondolata is felmerült.

K. F. Amellett, hogy ez egy elképesztő felvetés, azért is érdekes, mert Ukrajnából amúgy is tömegével mennek el az emberek nyugatra. Például nálunk is vannak ukrán vendégmunkások, ráadásul nem csak kárpátaljai magyarok. Ha egy komplett kisebbséget elkezdenek deportálni, az egyrészt egy nagyon rossz üzenet, másrészt politikailag is nagyon veszélyes játék lenne. Sokkal többet veszítenének vele, mint amit átmenetileg nyernének. Úgy gondolom, hogy annál az ukrán politikai elit is bölcsőbb, mint hogy ezt a lépést jóváhagyná. Ez rövid távon a magyar kisebbségen csattanna, de hosszú távon Ukrajna jönne ki belőle nagyon rosszul.

○ Akkor mondhatjuk, hogy majd magától megoldódik a magyar-ukrán konfliktus?

K. F. Úgy tűnik, hogy jelenleg jegelve van a konfliktus, és akkor lehet majd megoldás, ha mindkét országban túl leszünk az aktuális választásokon. Az szinte biztos, hogy igazán érdemi tárgyalásokra nincs esély az ukrán választásokig. Ukrajna sokkal nagyobb ország, de a magyar pozíció is legalább annyira erős ebben a tekintetben. Mindenképpen meg kell majd egyezni a feleknek valahogy, leginkább az Ukrajnában élő magyar kisebbség érdekében.

○ Ukrajna az egyik közvetlen szomszédunk, ráadásul sok magyar él ott, így számunkra sem mellékes, hogyan alakul az ország jövője. Az eddig elmondottakból az következik, hogy elég reménytelen helyzetben vannak hosszú távon.

K. F. Hogy mit hoz a jövő az ukránok számára, az szinte kizárólag az oroszokon múlik. Mondhatni azt is, hogy Moszkvában dől el Ukrajna sorsa. Ettől függetlenül a Nyugat sem mondhat le teljesen az országról. Ezzel gyengeséget mutatna az oroszokkal szemben, másrészt ez rossz üzenet lenne a Baltikum országainak is, amelyek egykori birodalmi-gyarmati népként továbbra is tartanak az oroszoktól. Ráadásul nem is ok nélkül, hiszen Putyin nem is a Szovjetuniót dicsőíti, hanem azt a cári Orosz Birodalmat, amely még a Szovjetunióhoz képest is kőkeményen elnyomta az összes kisebbséget. A jelenlegi állapot még valószínűleg hosszú ideig fennáll majd: lesz egy senki által el nem ismert, de Oroszországhoz tartozó Krím, meg lesz egy „jegelt” kelet-ukrajnai konfliktus. Az ország többi részén pedig szerencsés esetben talán majd megindulhat a fejlődés, de egyelőre nem látszik, hogy ezt hogyan lehetne kivitelezni. Azt szoktuk mondani, hogy Ukrajna gyakorlatilag már egy majdnem bukott állam.

○ Ez azt jelenti, hogy nem tud úgy működni, mint egy európai állam?

K. F. Nem tud, mert bizonyos régióit eleve olyan oligarchák vezetik, akiknek saját magánhadseregük van, és nem igazán foglalkoznak a központi kormányzati akarattal. Sajnos Kárpát-alján sem stabil a helyzet ilyen szempontból. Az oroszok egyébként pont ezt használták ki például a Krím elcsatolásánál, ahol a helyi kiskirályokkal egyeztek meg. Ilyen szempontból Ukrajna messze nem európai ország. A 2013-as kijevi Majdan téri események hatására összeomlott központi hatalom nem tudott újra mindenhol és minden területen kiépülni, és sok helyen az oligarchák vették át a hatalmat. Az orosz hibrid hadviselés számára pedig ez egy remek lehetőség volt az érdekérvényesítésre, hiszen jelentős, sokak szerint több mint 20 százalékos volt az orosz kisebbség Ukrajnában.

○ Sokat lehet arról is hallani, hogy Oroszország egyre modernebb fegyvereket fejleszt, amelyek akár az amerikai eszközökkel is konkurálhatnak. Ezek mennyire tekinthetők reális információknak, és mit érhetnek el ezzel az oroszok?

K. F. Mindenképpen látható egy jelentős korszerűsítés az orosz fegyveres erőknél, de volt is honnan fejlődni. Gondoljunk csak bele, hogy a Szovjetunió összeomlását követően több mint egy évtizedig szinte semmilyen új fegyverrendszert nem tudtak rendszeresíteni az orosz fegyveres erők. A 2008-as pénzügyi világválság után az európai védelmi költségvetések jelentősen csökkentek, mivel nem volt látható, érdemi fenyegetés Európában. Aztán 2014-ben az oroszok „besétáltak” a Krímbe, majd elkezdődött a kelet-ukrajnai konfliktus, valamint azóta számos jelentős hadgyakorlatot is tartottak. Például a legutóbbi Vosztok-gyakorlaton – hivatalos adatok szerint – 300 ezer katona vett részt. Ez egy igazi erődemonstráció volt, amihez foghatóra még a hidegháborús időkben sem volt példa. Mindez arra készíteti a Nyugatot, hogy elkezdje újra növelni a védelmi kiadásokat. De erre Putyinnak is lépnie kell, így beindulhat egy fegyverkezési verseny. Ez egy ördögi kör, amelynek egyelőre nem látjuk előre a kimenetelét. ●

A jó vízgazdálkodás abszolút kötelesség és etikai parancs

A VTK-n tartották meg a helyi védelmi bizottsági felkészítést

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: MTI, SZILÁGYI DÉNES

„A vizeket úgy kell kormányozni, hogy ne csak árvízvédelmi, hanem vízhasznosítási célokat is szolgáljon, ehhez pedig kiváló szakemberekre van szükség” – mondta Bíró Tibor a helyi védelmi bizottságok elnökeinek a bajai campusra szervezett felkészítésen. Az esemény résztvevői a vizek kártételei elleni védekezési feladatok és azok megelőzési lehetőségei terén bővíthették tudásukat aktuális védelmi igazgatási, valamint katasztrófavédelmi ismeretekkel a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Kar és a Belügyminisztérium Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság közös szervezésében megvalósuló rendezvényén.

2012-től teljesen megújult a katasztrófavédelem rendszere, amely a védelmi igazgatásban is változásokat hozott területi szinten: a megyei védelmi bizottságokat a megyei kormány-megbízott irányítja. A helyi védelmi bizottságok a megyei védelmi bizottságok irányítása alatt működnek, és katasztrófa-helyzetben vagy veszélyhelyzet esetén nagyon fontos szerepük van. Többek között ez is indokolja azt, hogy naprakész ismereteket szerezzenek a bizottság vezetői.

„A szakmai felkészítés programjainak jelentős része a víz körül forog” – mondta Zombor Attila. A Bács-Kiskun Megyei Kormányhivatal főigazgatója felidézte, hogy a Duna menti védelmi bizottságokat hatékony együttműködés jellemezte a 2013-as nagy dunai árvíz idején. „Nagyon komoly védelmi munkát kellett elvégeznünk” – jegyezte meg. „Hazánkat katasztrófavédelmi szempontból két természeti erő, a víz és a tűz fenyegeti” – mutatott rá. A bajai eseményen az árvíz elleni védekezés témakörét járták körül. „Kiemelt célként fogalmazódott meg, hogy tematikus katasztrófavédelmi felkészítésben részesítsük a helyi védelmi bizottságok vezetőit és munkatársait” – hangsúlyozta Bónyai Eszter t. ezredes. A BM OKF tervezési és védelmi igazgatási főosztályvezetője felidézte, hogy volt már nukleárisbaleset-elhárítási védekezésre való, illetve a különleges jogrend időszakát célzó felkészítés. „Ez az esemény az árvízvédelemre való felkészülést célozza, mert hazánk legveszélyeztetettebb katasztrófatípusa az árvíz” – magyarázta. Véleménye szerint Magyarországon kiemelten fontos a vizek kártétele elleni védekezésre való felkészülés, a megelőzési tevékenység mindazon ismereteinek széles körű átadása, amelyek nemcsak a lakosság, hanem a védelmi bizottságok vezetőinek a felkészítését is biztosítják.

„Egyre több országos kiterjedésű konferenciát rendeznek meg Baján” – emelte ki köszöntőbeszédében Bíró Tibor. Meglátása szerint ez azért fontos, mert a jövő vízgazdálkodással foglalkozó szakembereinek képzése folyik Baján. „A katasztrófák nagy része a vízhez köthető, a szélsőségek pedig hihetetlen arányban növekednek” – jegyezte meg. Ezzel meg kell küzdenie a helyi védelmi bizottságnak is. „Ebben nagy szerepe van a szakma mellett a tudománynak is” – világított rá. Mint mondta, a vízgazdálkodással foglalkozó szakemberek, mérnökök és tervezők is mind azzal küzdenek, hogy naprakész szakmai ismeretekkel rendelkezzenek. „Ma a szakma és a tudomány azon dolgozik, hogyan lehet a jövőbe látni” – fogalmazott. Bíró Tibor szerint számos program megvalósult, de tisztában vannak azzal is, hogy vannak gyenge pontjai az árvízvédelmi rendszernek. Mint mondta, ezeket meg fogják erősíteni. „A szélsőséges események bekövetkezése új alapokra helyezi a jövőt és a tervezési gyakorlatot” – hívta fel rá a figyelmet.

Király Zita a vízminőség-védelmi feladatok megújult módszertanáról tartott tájékoztatót. „Tizenkét megye, illetve a Fővárosi Katasztrófavédelmi Igazgatóság látja el a vízügyi és vízvédelmi hatósági feladatokat” – mondta a BM OKF vízügyi és vízvédelmi főosztályvezetője. Az országos és a másodfokú vízügyi és vízvédelmi szakhatósági feladatokért az Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság felel. A vízügy, vízgazdálkodás és vízvédelem területén a hazai, az uniós, valamint a nemzetközi jogi szabályozás fekteti le az alapokat. Király Zita kiemelte ezek közül az EU Víz Keretirányelvét, az Ivóvíz irányelvét és a Szennyvíz irányelvét. Mint mondta, az egyik legjelentősebb feladat a vízügyi engedélyezés, az egyes vízi létesítmények engedélyezése.

„A létesítmények megvalósítása, üzemeltetése és megszüntetése is vízügyi engedély-köteles tevékenység, amelyre a katasztrófavédelem illetékes szervei adnak ki engedélyeket” – mutatott rá. Előadásában bemutatta a katasztrófavédelmi mobil laborok (KML) mint vízanalitikai műszerek használatát. „Elsődleges célja a lakosságvédelmi intézkedésről való döntés és a vízvédelmi hatósági feladatok támogatása” – fogalmazott.

„Ha megteesszük a szükséges intézkedéseket, amelyek kellően megalapozottak, fel tudunk készülni rájuk” – vélekedett Balatonyi László az éghajlatváltozás hatására kialakuló hidrológiai helyzeteket bemutató előadásában. Az Országos Vízügyi Főigazgatóság vízügyi és árvízvédelmi osztályvezetője szerint vízkárelhárítási szempontból jelentős éghajlatváltozásra kell készülni. „A szélsőségek erősödni fognak” – hívta fel rá a figyelmet. Kiemelte, az aszályos napok számával a vízhiányos napok száma is nőni fog. Megállapította, hogy télen 15-20 százalékkal több csapadék fog esni alapvetően víz formájában, nyáron pedig kevesebb. Kifejtette, hogy a vízügyi ágazat az árvizek ellen úgy védekezik, hogy a védművek fejlesztésére koncentrálnak. „Magyarországon 4425 km elsőrendű árvízvédelmi töltés található, ebből 254 km önkormányzati védvonal” – mondta. Ahol van rá lehetőség, tározóépítési programok is folyamatban vannak, ezekkel is az árhullámokat próbálják csökkenteni. Hangsúlyozta a megelőzést, a felkészülést és a védekezést hármas alapelvét is. „Ennek szellemiségében a vízügyi ágazat rendszeresen végz belvízvédelmi vagy árvízvédelmi szemlélt a műveken” – mutatott rá. A három alapelv mellett nagyon fontosak az elmúlt események tanulságai is. Balatonyi László kitért a védekezési és a törzsvezetési gyakorlat részletezésére is. „Intézkedési terveket

fogalmazunk meg, hogy a szakemberek minél felkészültebbek legyenek a bekövetkező eseményekre” – mondta.

„A vizek kártétele elleni védekezés témakörében a katasztrófavédelmi képességeket tovább kell fejlesztenünk” – jegyezte meg Szarka Zsolt t. ezredes. A BM OKF veszélyhelyzet-kezelési főosztályvezető-helyettese kiemelte, hogy a szélsőséges jelenségek száma megnövekedett. „A 2013-as dunai árvíz során valamennyi vízmércén megdőlték a valaha mért legmagasabb vízszintek, de ugyanez történt a legkisebb vízszintekre vonatkozó rekordokkal is” – mutatott rá. A katasztrófavédelmi készségek fejlesztése kockázatértékeléssel, tartalékgazdálkodással, a védelmi képességek fejlesztésével, illetve a védekezésben érintett önkéntesek és hivatásosok eszközfejlesztésével jár. Szarka Zsolt elmondta, hogy a tartós fejlesztéshez minden rendelkezésre álló forrást igénybe vesznek, és fontosnak tartják azt is, hogy a kockázatok elemzése és értékelése folyamatos legyen. A hatékony működés érdekében az információk felülvizsgálatára helyi, területi és központi szinten is sor kerül. „A védekezés témakörét kiemelten kezeljük” – jegyezte meg. Ez vonatkozik a megelőzésre is, amely esetében kiemelt jelentősége van a gyakorlatoknak is. Az elmúlt időszakban az értékteremtő gyakorlatokra helyeződött át a hangsúly, mint például a tömeges mentési, sérültellátási képességek fejlesztését célzó NATO-gyakorlatok, valamint műszaki és kárfelszámolási együttműködési gyakorlatok a katasztrófavédelmi és honvédségi erőkkel. Szarka Zsolt kitért az ágazatközi partnerségekre is. Ezek részeként lehetőség van arra, hogy a tartalékos katonai szolgálatot valaki a rendvédelmi szerveknél teljesítse, vagy a büntetés-végrehajtás által a fogvatartottak bevonhatók a megelőzési szakaszba.

„A 21. század legfontosabb kérdése a vízbiztonság lesz” – mondta Szöllősi-Nagy András a vízbiztonság globális kihívásairól tartott előadásában. Az NKE VTK egyetemi tanára rávilágított, hogy a vízhez seregnyi probléma társul. „760 millió embertársunknak nincs hozzáférése az ivóvízhez” – jegyezte meg a professzor. Mint mondta, ez a globális helyzet teremti meg a keretfeltételeket, amelyek között Magyarországnak működni kell. „Ezt a folyamatot nem lehet a határon megállítani” – tette hozzá. Elhangzott, hogy háromszoros népességnövekedés és hatszoros vízkészletelvonás jellemzi napjainkat. Szöllősi-Nagy András szerint globálisan fenyegető vízválság várható, mert a hidrológiai ciklus állandóan változik, ami azzal jár, hogy kevesebb víz jut majd fejenként az embereknek. A szélsőségek előfordulási valószínűsége is várhatóan nő fog. Nagyobb kiterjedésűek lesznek az árvizek és az aszályok is. A professzor a klímaváltozás negatív hatásai közé sorolta, hogy az árvizek gyakoriságának növekedésével az amplitúdó is növekedni fog. „Nagy kihívást jelentenek a vízzel kapcsolatos katasztrófák, ráadásul a 20. század nagy katasztrófáinak 90 százaléka víz eredetű volt” – emelte ki. Új jelenségként számolt be a gyors városi árvizek, „villámárvizek” jelenségéről. Szöllősi-Nagy András szerint a klímaváltozás a vízről szól, s mindez hatással van a környezetünkre, a társadalmunkra és a kultúránkra is. Tekintettel arra, hogy az árvizek gyakorisága nő, egyértelmű, hogy van klímaváltozás. A globális válságnak része a népességnövekedés, az ehhez kapcsolódó migráció, illetve korszerkezet, a geopolitikai, valamint a technológiai változások is. „A legfontosabb

tényező a népességnövekedés” – emelte ki. Szöllősi-Nagy András kifejtette, hogy az exponenciális növekedés olyan változásokat generált, amelyeket azelőtt soha. Az ipari forradalom óta exponenciálisan megnőtt a szén-dioxid-kibocsátás, így a Föld átlaghőmérséklete is emelkedett. „Ez nem hitbéli kérdés, ez ténykérdés” – szögezte le. Rávilágított, hogy a trópusi esőerdők csökkenése és a taxonómiailag ismert fajok kihalása mind exponenciálisan növekszik. Ez igaz az emberiségre is. „Ha mindez igaz, akkor százados hipotézisek dőlnek meg” – hangsúlyozta. Elmondta, hogy mérnökök egész generációja nőtt fel azon, hogy a jövő is olyan lesz, mint amilyen a múlt volt: stacionárius. „A jövő nem olyan lesz, mint a múlt” – jelentette ki. Véleménye szerint új geológiai korbba lépünk. „A jó vízgazdálkodás abszolút kötelesség és etikai parancs” – mutatott rá előadásában. A szakmai felkészítésen az előadások mellett szó esett a védelmi igazgatás aktuális honvédelmi kérdéseiről és a vízügyi ágazat jégvédelmi képességeinek bemutatásáról is. ●

HELYI VÉDELMI BIZOTTSÁG (HVB)

A HVB a védelmi igazgatási rendszer részeként honvédelmi és katasztrófavédelmi igazgatási jogkörben is számos feladat elvégzésére kötelezett. A védelmi igazgatás rendszerébe központi szinten olyan intézmények tartoznak, mint az Országgyűlés, a kormány, a köztársasági elnök, területi és helyi szinten pedig a megyei, valamint a helyi védelmi bizottság látja el a védelmi feladatokat. A HVB a katasztrófavédelmi operatív feladatok ellátásához a célnak megfelelően kialakított és felszerelt, folyamatosan üzemképes állapotban tartott vezetési pontot tart fenn helyi szinten a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közreműködésével; az ezzel összefüggő döntésekről

tájékoztatja a katasztrófavédelmi szerv területi szervének vezetőjét, valamint az ő egyetértésével a települési veszélyelhárítási terv jóváhagyását is végzi. A helyi védelmi bizottság elnöke a járási hivatalvezető, azonban veszélyhelyzet vagy katasztrófaveszély esetén a megyei katasztrófavédelmi igazgató által kijelölt tiszt veszi át a HVB irányítását. Az elnök munkáját segíti a katasztrófavédelmi, valamint a honvédelmi elnökhelyettes. A HVB tagja továbbá a városi rendőrkapitány, a kormányhivatal képviselője, a népegészségügyi szakigazgatási szerv járási hivatalvezetője, a különleges jogrend bevezetése esetén a katonai igazgatási szerv képviselője, valamint

többek között a vízügyi igazgatási szerv képviselője. A helyi védelmi bizottsági üléseken meghívottként tanácskozási jogkörrel jelen lehet a székhely város polgármestere, a vízügyi szervek képviselője, az OMSZ-mentőállomás vezetője és például az önkormányzati tűzoltóság parancsnoka is. Működésének jogszabályi alapját a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXXVIII. törvény adja, amely megállapítja a különleges jogrendben a katasztrófaveszély és a veszélyhelyzeti feladatok ellátását, a veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályokat a védelmi igazgatási rendszer intézményei számára.

A tudomány és az oktatás élvonalában

SZÖVEG: SZÖÖR ÁDÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Nemrég töltötte be 65. életévét Halmai Péter akadémikus, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem professzora. A közgazdaság-tudományban nemzetközileg is elismert vezető kutatót volt és jelenlegi munkatársai, barátai és tisztelői köszöntötték egy októberi rendezvényen. A Magyar Tudományos Akadémia IX. osztályának alelnökével gazdaságról, tudományról és az európai integrációról is beszélgettünk.

○ A születésnap rendezvényen a magyar tudományos élet jeles képviselői – köztük Glatz Ferenc és Vékás Lajos – is megjelentek, valamint egy Önnek készült tanulmánykötetet is bemutatnak a szervezők. Lovász László, az MTA elnöke pedig levelében az írta, hogy „kiemelkedő tudós életpályája, a közgazdaság-tudományok területén folytatott megalapozó kutatómunkája és fáradhatatlan oktatói tevékenysége az egész kutatóközösség számára példaértékű és iránymutató”. Hogyan élte meg ezeket a pillanatokot?

Halmai Péter: Megtisztelő volt és jólesett ez az érdeklődés. Úgy gondolom, hogy mindehhez méltó gondolatokat is sikerült felidézni a rendezvényen. Magam elsősorban a közgazdaság-tudományt művelem, de más tudományterületeken is van valamifajta szerepem. Ez tükröződött is a résztvevők összetételén. A közgazdászok mellett jogászok, szociológusok és más szakmák művelői is megjelentek. A Magyar Tudományos Akadémia IX. osztálya ugyanis – amelynek az alelnöke vagyok – igazi társadalomtudományi közösség, amelyhez nagyon sok tudományterület tartozik. Ez a tudományos munkámban kifejezetten előny, hiszen inspiráló közeget jelent számomra. Fontos, hogy ne mindig csak a szűkebb közgazdászszakma számára szóló üzenetet fogalmazzunk meg, hanem szélesebb dimenzióban is gondolkodjunk, hiszen sokszor így ismerhetők fel nagyobb összefüggések, merülhetnek fel új gondolatok.

○ Mikor és hogyan kötelezte el magát a tudományos pálya iránt, és kik segítették, motiválták ebben?

H. P. Eredetileg az ELTE Állam- és Jogtudományi Karán végeztem, de figyelmem már ekkor is egyre inkább

a közgazdaság-tudományi kérdések irányába fordult. Már abban az időszakban önálló kutatómunkát folytattam. Ebben nagy szerepe volt Sipos Aladár akadémikusnak és Foltyn Ferenc egyetemi docensnek, szemináriumvezetőmnek, akik nagy lökést adtak számomra az induláskor. Egyre inkább elmélyedtem a közgazdaságtan művelésében. Több hazai és külföldi egyetemen is folytattam tanulmányokat, illetve oktató- és kutatómunkát. Azóta is folyamatosan aktívan jelen vagyok a hazai tudományos életben.

○ **Elég gyorsan haladt előre a tudományos pályán, és közben kormánytisztviselőként is dolgozott a 80-as évek végén. A Minisztertanács Gazdasági Reformbizottságának főtanácsosa, majd az Országos Tervhivatal főosztályvezetője lett. Hogyan adódott ez a lehetőség?**

H. P. A gazdasági reformmunkákban már a 80-as évek elejétől részt vettem az MTA Közgazdaságtudományi Intézetében, amely annak idején az első számú reformműhelynek számított. Mivel a gazdaság akkoriban egyre komolyabb nehézségekkel küzdött, a politikai vezetés számára is fontos lett a reformmunka. Úgy gondolom, hogy ebben elmentünk egészen a falig, de végül nem arattunk sikert.

○ **Volt egyáltalán esélye annak, hogy ez sikerüljön?**

H. P. Ez értelmiségi dilemma azóta is. Kornai János Széchenyi-díjas közgazdász például azt az álláspontot képviselte akkoriban, hogy az a rendszer lényegében megreformálhatatlan volt. Ennek ellenére azért voltak bizonyos eredmények a 80-as években is, például a kisvállalkozások megjelenése. A reform-elképzelésekkel kapcsolatban akkoriban a tulajdon és a piac kérdése jelentett alapvető korlátot. A reformfolyamatok így meg is torpantak a 80-as évek közepén. Az évtized végén, a rendszerváltás időszakában már eltűntek a korábbi bénító korlátok. A Gazdasági Reformbizottságnál folytatott munka szakmai fejlődésem fontos szakasza volt.

○ **A gazdaságpolitikában mennyire hozott áttörést a rendszerváltás? A korábbi reformelképzelésekből mi valósult meg?**

H. P. A demokratikus és piacgazdasági fordulat után új eredményeket fűztünk a tudományos alapokon nyugvó reformdokumentumok társadalmi-gazdasági hatásaihoz. 1990-ben, még az új kormány megalakulása előtt jelent meg *A gazdasági rendszer reformja* című könyvünk, amely széles reformprogramot alapozhatott volna meg. De a tudományos eredmények ez irányú felhasználása nem valósult meg. Ezután visszatértem az egyetemi világba, de ez a gyakorlati időszak nagyon sok tapasztalatot és muníciót is adott a későbbi tudományos munkámhoz.

○ **Pályája első időszakában sokat foglalkozott az agrárgazdasággal is, amelyet akkoriban nagyon sikeresnek tartottak. Mennyire felelt meg ez a valóságnak?**

H. P. Már a 80-as években jól látszott, hogy alapvető szerkezeti problémák vannak a gazdaság egészében, így a mezőgazdaságban is. Még fiatal kutatóként az elsők között mutattam rá, hogy a széles körben sikeresnek tartott korábbi agrármodell túlzottan polarizált és kontraproduktív. Ennek persze nem feltétlenül örültek egyes akkori befolyásos lobbisták.

○ **A rendszerváltás kezdetén egyre világosabbá vált, hogy az ország európai integrációja előbb-utóbb napirendre kerülhet. Hogyan befolyásolta tudományos pályáját ez az új perspektíva?**

H. P. A folyamatok nagyon gyorsan zajlottak, hiszen még 1989-ben is diszkriminatív gazdasági feltételekkel szembesültünk az EU-val kapcsolatban, aztán hirtelen preferenciális státuszba kerültünk. 1990 tavaszán már komolyabban is felmerült az integráció lehetősége. Mindez elvezetett a társulási megállapodás megkötéséhez 1991 decemberében. Kezdetben az integráció agrárvonatkozásával foglalkoztam, amihez akkoriban nem olyan sokan értettek. Sokat köszönhetek annak, hogy ebben az időszakban külföldi tanulmányokat és kutatómunkát is folytattam Stuttgartban, majd később Göttingenben. Hosszú viták után 1992-ben reformálták meg az EU-ban a közös agrárpolitikát, amelynek az egyik alapja a területalapú támogatási rendszer lett, az árak csökkentésével párhuzamosan. Ez a rendszer kisebb-nagyobb módosítással most is így működik. A magam eszközeivel a háttérből, tanácsadóként én is segítettem a magyar csatlakozás folyamatát. Ugyanakkor az integráció kiteljesedésével kutatói figyelmem is egyre inkább az európai integráció gazdaságtana és a nemzetközi gazdaságtan átfogóbb kérdései felé fordult.

○ **Az Európai Unió egyik alapvetése, hogy a fejletlenebb országokat, régiókat gazdaságilag fel kell zárkóztatni. A konvergencia sokak szerint az EU egyik legnagyobb vívmánya. Ezt hogyan látja a témával foglalkozó kutatóként?**

H. P. Erre az egyik legjobb példa az ír fejlődés, amely a csatlakozás utáni első évtizedben elég lassan haladt. Az uniós pénzeket ugyanis elsősorban az infrastruktúra és a humán tőke, például az oktatási rendszer fejlesztésére fordították. Az 1980-as évek szociális kiegyezése szerint kezdetben a reálbérek csak a termelékenység dinamikájánál alacsonyabb ütemben nőhettek. Ez a tőkeakkumuláció arányának növekedését, egyidejűleg a külföldi tőke egyre nagyobb beáramlását, mindezek bázisán pedig a termelékenység és a GDP gyors növekedését tette lehetővé. Erőteljes fejlődés kezdődött, amelynek keretében már a reálbérek is látványosan emelkedhettek. A 90-es évek végére már elérték az EU-15-ök átlagát, amelyet később jóval le is hagytak. Az unió történetében eddig ez volt a legsikeresebb felzárkózás.

○ **Az EU-ban a 2000-es évekig ez a konvergenciamechanizmus szinte tökéletesen működött. Mi történt, hogy ez a folyamat később nagyon lelassult?**

H. P. Kutatásaim során már 2006-ban, tehát a globális gazdasági krízis előtt – az elsők között – felhívtam a figyelmet a gazdasági növekedés ütemének hosszabb távú lassulására. Már látható volt: zavarok alakulhatnak ki az EU konvergenciagépezetében. Minthogy a növekedés lassulása a kevésbé fejlett országokat is érintheti, a felzárkózás nem mehet végbe automatikusan. Mindezek a veszélyek változatlan politikák mellett állnak fenn. Erre a mélyreható, a gazdaság és a társadalom működési módját megváltoztató strukturális reformok nyújthatnak megoldást. Azok révén nőhet a tudás és a tőke felhalmozása, a munkakínálat, és megfordítható a termelékenység növekedési dinamikájának lassulása. Mindez számtalan társadalmi kérdést is felvet. Például azt, hogy hány éves korig kell majd dolgoznunk a jövőben. Ez különösen aktuális kérdést jelent az idősödő társadalmakban, ahol az egészséges idősebbeket is valahogy bent kell tartani a foglalkoztatásban ahhoz, hogy maga az ország ne szegényedjen el.

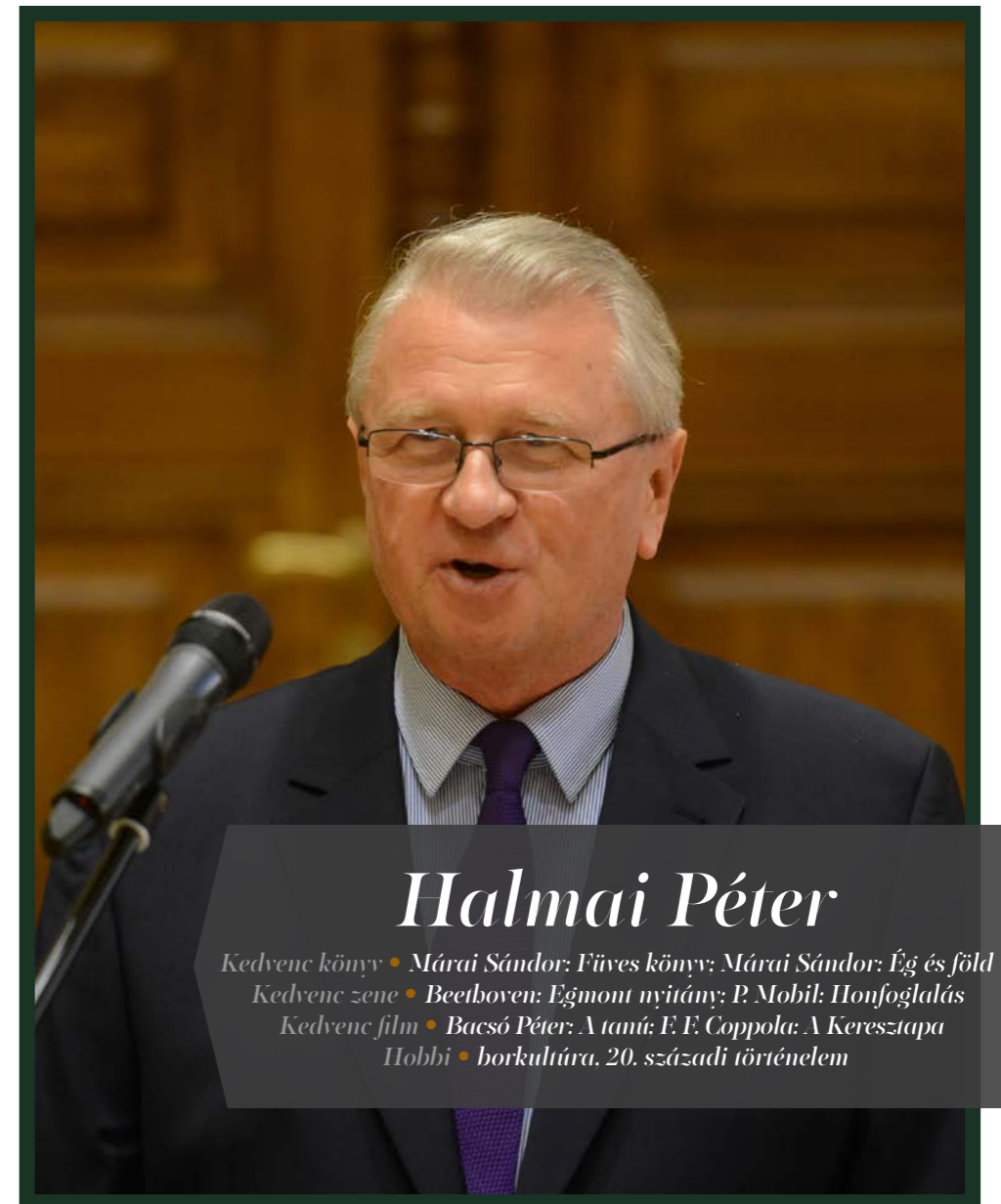
○ **2004-ben Magyarország még éltanulónak számított az EU-hoz akkor csatlakozott országok között. Gazdaságilag most már sokan előtünk járnak. Kutatói szemmel mi történhetett?**

H. P. A 2000-es évek elejétől olyan gazdaságpolitikát folytatott az ország, amely az egyensúlyi feltételeket nem igazán vette figyelembe. Ez gazdaságilag felívelő időszak volt Európában, de a gazdaságpolitika még akkor is a gázt nyomta, amikor már inkább a féket kellett volna. Aztán jött a kényszerű fékezés az évtized második felében, majd így ért minket 2008-ban a világgazdasági krízis. Mindezek következtében is jelentősen megnőtt az államadósság, valamint a vállalati és a magánszektor adóssága is. A kilábalás nehezen ment, 2011 után újabb visszaesést is tapasztalhattunk. Igazából 2014-től indult el a növekedés, és 2015-ben értük el a krízis előtti szintet. A magyar növekedési potenciált erősítő reformok következetes

megvalósítása révén vehetjük fel eredményesen a versenyt a térség más felzárkózó államaival.

○ **Mennyire fenyeget bennünket újabb globális válság?**

H. P. A gazdaságban mindig is vannak fejlődési ciklusok, nem lehet állandóan csak növekedni. A nagyon gyors fejlődés túlfűtöttséghez vezet, tehát néha érdemes fékezni a lendületen. A 90-es években kegyelmi állapot következett a nemzetközi gazdaságban. Ám annak végképp véget vetett a nagy recesszió 2008 után. A legutóbbi válság óta immár tíz év telt el, tehát a visszaesés előbb-utóbb be fog következni. Ennek jele például

Halmai Péter

*Kedvenc könyv • Márai Sándor: Fűves könyv; Márai Sándor: Ég és föld
Kedvenc zene • Beethoven: Egymont nyitány; P. Mobil: Honfoglalás
Kedvenc film • Bacsó Péter: A tanú; F. F. Coppola: A Keresztapa
Hobby • borkultúra, 20. századi történelem*

az eszközárak, mint az ingatlanárak vagy a részvényárak jelentős emelkedése, amely nem fog a végtelenségig tartani. Ez a visszaesés reményeim szerint nem lesz olyan, mint a tíz évvel ezelőtti. Már csak azért sem, mert az államok remélhetőleg tanulnak az akkori hibákból, és tartalékolnak egy ilyen helyzetre.

○ A negyedik ipari forradalomnak is hívott technológiai fejlődés mennyire fogja befolyásolni a gazdasági-társadalmi folyamatokat? Mennyire lesz szükség új gazdaságpolitikai szemléletre?

H. P. Mindenképpen sok változást hozhat. Például a gazdasági növekedés lassulásának folyamata akár ennek következtében is megfordulhat. Ehhez alapvetően az kell, hogy az adott ország gazdasága és társadalma megfelelően integrálja ezeket a technológiai vívmányokat. Ez nagy kihívást jelent például a mesterséges intelligencia alkalmazása kapcsán. A környezet ügyeivel foglalkozó szakemberek egy része a nulla növekedést ajánlja az emberiség számára. Ez önmagában a piacgazdaság alapjait kérdőjelezné meg. Még a fejlett országok társadalma is szeretne többet kapni, nem beszélve a kevésbé fejlett országokról. Magyarország felzárkózásának is az egyik kulcsa a termelékenység növelése, amelyben nagy szerepe lehet a legfejlettebb

technológia alkalmazásának. Ez nagy esélyt jelenthet, de annak gazdasági és társadalmi feltételeit meg kell teremteni.

○ A születésnap rendezvényen beleszótta válaszába a Villontól vett idézetet, miszerint „az évek szállnak, mint a percek”, de – mint folytatta – „a lendület nem csökken”. Milyen tervei vannak a következő időszakra?

H. P. Tele vagyok elképzelésekkel, hiszen számos olyan tudományosan megválaszolható kérdés van, amely erősen foglalkoztat. Ilyen például a tartós stagnálás témaköre, amely a közgazdaság-tudomány rendkívül időszerű és izgalmas kérdése. Akadémiai székfoglalóm témája, az európai növekedési modell kifulladására további lehetőségeket kínál a kutatómunkára. Különösen fontos lenne a már említett strukturális reformok hatásmechanizmusainak, lehetőségeinek, kölcsönhatásainak, lehetséges átváltási összefüggéseinek feltárása. E témakörök az általam vezetett Ludovika Kutatóműhely tevékenységének is súlyponti területeit képezik. Tudományos és oktatói tevékenységem mellett szeretnék a családomra is több időt fordítani. Szeretnék többet sportolni, elsősorban úszni, akár az egyetemi sportuszodában is. A zene is közel áll hozzám, akár komoly-, akár könnyűzenéről van szó. ●

Innovatív, tanuló közigazgatás

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az innovatív, tanuló közigazgatásról tartottak nemzetközi konferenciát az NKE-n. Makó Csaba, az Államtudományi és Közigazgatási Kar egyetemi tanára és egyben a témáról kutatókat folytató Ludovika Kiemelt Kutatóműhely vezetője köszöntőjében a közigazgatás folyamatos fejlesztésének fontosságára hívta fel a figyelmet.

A legfrissebb kutatási tapasztalatok szerint az innováció, a termékek és szolgáltatások minőségének javítása nemcsak a magánszektor vállalatai számára fontos kihívás, hanem a közszolgáltatásokban és a közigazgatásban is kiemelt stratégiai érdek, hiszen az innováció eredményeként elért jobb minőségű szolgáltatások, a hatékonyabb munkaszervezet általában az ágazatban foglalkoztatott munkafeltételeire is pozitív hatást gyakorolnak. Márpedig a közszféra

jelentős foglalkoztató, az Európai Unióban átlagban minden negyedik munkavállaló ebben a szektorban dolgozik. A közszféra innovációs teljesítményének mérése viszonylag friss fejlemény

az innovációs kutatásokban, azonban a téma fontossága rohamosan nő. A Makó Csaba vezette Ludovika Kiemelt Kutatóműhely tevékenységével – többek között a nemzetközi konferencia megszervezésével – kívánja csökkenteni a területre jellemző tudáshiányt.

Ari-Veikko Anttiroiko, a Tamperei Egyetem munkatársa az innovációmenedzsmentet mutatta be a finn helyi önkormányzatokon keresztül. A fejlesztéseknek több akadálya is volt a múltban: a gyenge humán erő-

forrás-menedzsment, az erőforrások hiánya és egyéb korlátok. Az 1980-as évektől kezdve új stratégiát dolgoztak ki, amelynek lényege, hogy nem a kontrollra fókuszálnak, hanem sokkal

inkább a szolgáltatásokra és az eredményekre. Az innováció hat területre csoportosítható: kulturális, környezeti, technológiai, szervezeti, helyi és globális szintre. A fejlesztésmenedzsment támogatja a kreativitást a szervezeteken belül és az innovációs tevékenységeket. Az előadó elmondta, hogy egyre lényegesebbé váltak a vevőktől érkező visszajelzések, ezek alapján folytatták a fejlesztéseket,

így sokkal specifikusabb eredmények születtek. Ari-Veikko Anttiroiko kiemelte, hogy még sok terület fejlesztésre szorul, de az irány megfelelő, néhány év alatt pedig a világ egyik vezető közigazgatása jöhet létre Finnországban.

A *szervezeti tanulás akadályozói a görög közigazgatásban* címmel prezentált Theodore Tsekos, az athéni The Peloponnese Institute of Technological Education professzora. Előadását a releváns fogalmak tisztázásával kezdte. A tanulás egy olyan folyamat, amelyben a tudás a tapasztalat transzformációján keresztül alakul ki. Ezzel szemben a szervezeti tanulás a kollektív intelligencia formája, amelyben a szervezetek kódolják, tárolják és a későbbiekben újra felhasználják a múlt tapasztalatait. Így tehát beszélhetünk történelemfüggő (tapasztalaton alapuló), rutinalapú és célorientált tanulásról. Mindhárom esetben elengedhetetlen a visszajelzések vizsgálata és értékelése, amelyek felhasználhatók a politikaformálásban és a végrehajtásban. A professzor kitért a mikro- és makrotanulás eltéréseire is, majd kifejtette, hogy mindkettő kollektív tanulási módszer, amelyek kiegészítik egymást. A tanulásban több fókuszponthoz különböző eszközöket használnak, így a közigazgatás-fejlesztés gyorsabb, előbb hoz eredményeket.

Daniel Klimosvky, a pozsonyi Comenius Egyetem oktatója a szlovák közigazgatás-fejlesztést ismertette az 1989-es kommunista rezsim bukásától napjainkig. A 90-es években erős személyi és intézményi örökség jellemezte a közszektort. A politikai és gazdasági modernizálást nem követte azonnal a közigazgatás fejlesztése, hatékonysága, ezért nem volt számottevő. Az innováció Csehszlovákia felbomlása után, 1993-ban kezdődött el, amelynek alapja a megújított területi önkormányzati rendszer volt. A közvetlenül választott polgármesteri pozíció

mege erősödött, napjainkban több mint 2900 polgármester képviseli települését. Összehasonlítva a szinte azonos lakosságú és területű Dániával, ahol 98 polgármester irányítja a településeket, Daniel Klimosvky megjegyezte: „Szlovákiában mindenki politikai pályára akar lépni.” Az ország közigazgatása még mindig nagy fejlesztések alatt áll, de a pozitív hatás már tapasztalható. A konferencia második felében a magyar közigazgatás-fejlesztés volt

a középpontban, a felnőttképzés hiányosságairól, az „új közmenedzsment” reform hullámairól és a kreatív munkavégzés összehasonlításáról a privát és közszférában hallhattak előadásokat a résztvevők.

Makó Csaba és Illéssy Miklós kutatásaik során a szervezeti innovációkkal foglalkoztak a közszféra szervezeteiben. Elemzésükben az európai közigazgatási szervezetek innovációjáról készített első és átfogó kutatás tapasztalatai alapján néhány – a magyar közigazgatási kultúra fejlesztése szempontjából fontos – aktuális kérdésre koncentráltak. Az elmúlt évtizedben úgy tűnik, hogy a technológiai és a nem technológiai innovációk döntő szerepet játszanak a nemzetgazdaságok tartós versenyképességében és az új fejlődési utak létrehozásában. A legkülönbözőbb innovációk elterjedésének általános tapasztalata szerint az innovációt nélkülöző szervezetekben csökken a foglalkoztatás. Az innováció kezdete egészen az 1970-es évek-re vezethető vissza, amikor a kutatás-fejlesztés a nemzetközi felmérések alapján elsősorban a magánszektorra jellemezte. Ekkoriban még nem készültek jelentős felmérések sem a magánszféra és a feldolgozóipar, sem pedig a közszféra szervezeteinek teljesítményéről. Az OECD (Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet) kezdeményezett először előkutatásokat az észak-európai országok innovációs tevékenységéről. Ezek tapasztalatait az Oslo Kézikönyvben foglalták össze, amely hosszú évekig elméleti és módszertani útmutatóként szolgált. Egyértelmű volt azonban, hogy a mérésben használt eszközök (például kérdőív) nem alkalmasak a rendkívül gyorsan fejlődő innovációs tevékenységek feldolgozására. A kézikönyv második kiadása már mindkét szektor innovációs tevékenységeinek mérésére alkalmas volt, a harmadik könyv

pedig tartalmaz olyan nem technológiai innovációkat is, amelyek a marketing- és az új szervezeti módszereket és gyakorlatokat is magukba foglalják. A privát és a közszektor szervezeteire jellemző eltérő innovációs sajátosságok kutatása azonban viszonylag új kezdeményezés. Az „európai közszféra innovációs táblázat” felmérésében jól látható, hogy mely pontok különböznek. A folyamat- és szervezeti in-

novációk tartalma például nem tér el a két szektorban, ezzel szemben a privát szféra „termékinnovációját” felváltja a „szolgáltatási innováció” a közszférában. Míg a magánszektorban marketinginnovációról beszélhetünk, addig a közszektorban a kommunikációs innováció jelenik meg. Ebben a felmérésben pontosan meghatározták az innováció fogalmát: „Új vagy jelentősen megújított szolgáltatás, kommunikációs módszer, folyamat- és szervezési módszer.” Az innováció ösztönzői a közszféra szervezeteiben a rendelkezésre álló emberi erőforrások és a közszolgáltatás minősége. Az előbbit az egyetemi végzettséggel rendelkező alkalmazottak (és az úgynevezett kreatív foglalkozások) arányával azonosították. Az utóbbit öt változóval mérték: a kormányzati hatékonyság; a szabályozás minősége; az IKT használatán alapuló hatékony kormányzati munka; a közszolgáltatások online elérhetősége; és az e-kormányzat-fejlesztési index. Az egyetemi végzettséggel rendelkezők és a kreatív foglalkozások jelenlétét tekintve a rangsor elején az észak-európai államok (Dánia, Finnország, Hollandia, Svédország) állnak, majd őket követik a posztoszocialista államok. A közszolgáltatás minőségét mérő öt tényezőt vizsgálva az észak-európai és az angolszász országok (Nagy-Britannia és Írország) vezetnek a listán. Ezt az aspektust vizsgálva Magyarország és a posztoszocialista csoport az utolsó helyen végzett. Ebből az következik, hogy hazánkban szükség van új innovációs tevékenységekre a közszektorban. A felmérés az innovációk eredményeit három területen elemezte az előkutatások során: az innováció típusa és termelékenysége; az innováció üzleti tevékenységre gyakorolt hatása; és az innováció szerepe a kormányzati beszerzésekben. Olyan változókat vettek figyelembe, mint a szolgáltatás-, a kommunikációs, a folyamat- és a szerve-

zeti innováció aránya az összes szolgáltatásban, továbbá az üzleti szférának nyújtott szolgáltatások minőségének javulása. A különböző típusú innovációkban szintén élen járnak az észak-európai országok. A magyar közszektor általános teljesítményét egy másik posztoszocialista országgal hasonlították össze az előadók, és főleg az elmúlt 25 év alatt megtett utat értékelték. Ezeket az értékeket összehasonlították

az EU-27 átlagával is. Az innováció ösztönzőinek mérésére szolgáló mutatókat figyelembe véve Magyarország az emberi erőforrásokat illetően mind a kreatív foglalkozások arányát, mind pedig az egyetemi végzettségű alkalmazottak arányát tekintve az utolsó országok között foglal helyet. Ebből a mutatóból egyedül Csehország és Szlovákia ért el rosszabb eredményt. A közszolgáltatások minőségét mérő öt tényezőt vizsgálva Magyarország a középmezőnyben helyezkedik el a posztoszocialista országcsoporton belül. Az innovációs képességek területén Magyarország teljesítménye nemcsak az európai uniós átlagtól, hanem a többi posztoszocialista országtól is jelentősen elmarad. Az összes innovációs teljesítményt és az összes, a közszolgáltatáson belül a piac számára nyújtott új szolgáltatások arányát tekintve Magyarország szintén a legrosszabbul teljesítő országok között áll. A jó, fejlesztő állam létrehozását és tartós fenntartását szolgáló emberi és strukturális tőkék szisztematikus számbavétele kedvezően befolyásolná azok mobilizálását. Az előadók kifejtették, hogy szükség van reformokra a közszolgáltatások minőségének javításához.

„Számos kihívás is áll a modernizálni kívánó országok és Magyarország előtt: a demográfiai változás, a klímaváltozás, a technológia rohamos fejlődése és a költségvetési megszorítások a legfontosabbak” – mondta Szakos Judit doktoranduszhallgató. Több reformirányzat közül is választhatnak az országok, a kiszámítható, stabil, erős állam koncepcióján nyugvó irányzatok mellett megjelentek az állam „kiürítésére” (hollowing-out) szolgáló reformtörekvések is. Magyarországnak hosszú távú stratégiai tervezésre van szüksége, hogy képes legyen felzárkózni a közigazgatás terén. ●

Kiberbiztonsági Hónap az NKE-n is

SZÖVEG: SZŐÖR ADÁM
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Számos rendezvénnyel, így többek között szakmai workshopokkal és játékos vetélkedőkkel csatlakozott az Európai Kiberbiztonsági Hónap eseményeihez a Nemzeti Közszolgálati Egyetem. A programsorozatban a szebbik nem képviselői is bemutatkoztak, akik évek óta dolgoznak az informatikai biztonság területén.

Az Európai Hálózatbiztonsági Ügynökség (ENISA) 2012 óta minden év októberében nemzetközi tudatosító kampányt szervez Európai Kiberbiztonsági Hónap címmel. A programsorozat célja a kiberbiztonsági tudatosság növelése, valamint a kibertérben megjelenő fenyegetések széles körben történő megismertetése. Az idei rendezvénysorozat olyan nagyobb aktuális témakörökre fókuszált, mint például az alapvető kiberhigiénia gyakorlása, a digitális készségek fejlesztése és oktatása, a kibercsalások felismerése, vagy az új technológiákkal kapcsolatos adatvédelem.

Andrus Ansip, az Európai Bizottság digitális egységes piacért felelős alelnöke szerint a digitális társadalom és gazdaság csak akkor lehet sikeres, ha kellő

bizalom áll fenn a társadalomban. Ehhez pedig nagyon szilárd kiberbiztonsági képességekre van szükség technológiai, emberi és jogi vonatkozásban egyaránt. Marija Gabriel, a digitális gazdaságért és társadalomért felelős uniós biztos úgy látja, hogy a kiberbiztonság kihívást, de egyben lehetőséget is jelent Európa számára. „Minél hatékonyabbá válnak a számítógépes fenyegetések megelőzésében és leküzdésében, annál nagyobb lesz vállalkozásaink versenyképessége és polgáraink biztonsága” – fogalmazott a szakember. Az európai kampányt szervező ENISA ügyvezető igazgatója, Udo Helmbrecht szerint egyre komolyabb veszélyt jelentenek az úgynevezett zsarolóvírusok, amelyek évente világszerte mintegy tízmilliárd dollár kárt okoznak. 2022-re

**EUROPEAN
CYBER
SECURITY
MONTH**

feltehetőleg már közel hatmilliárd ember lesz kitéve a támadásoknak. Ezzel párhuzamosan a betöltetlen kiberbiztonsági munkahelyek száma várhatóan háromszorosára nő majd. „A rendezvénysorozat célja, hogy a kiberbiztonsági fenyegetésekkel kapcsolatos figyelemfelkeltés által szembesüljön ezekkel a tendenciákkal, és megoldásokat kínáljon mind a szervezettek, mind a polgárok számára” – fogalmazott a szakember.

Az Európai Kiberbiztonsági Hónap során Európában több mint 400, az online

biztonságot népszerűsítő rendezvényre került sor. Magyarország 2016-ban csatlakozott a kampányhoz, amelynek egyik fontos helyszíne az NKE. Az intézményben működő Kiberbiztonsági Akadémia idén már hét rendezvénnyel kapcsolódott be a programsorozatba, amelynek eseményeit nemcsak a helyszínen, hanem Facebook Live-on is lehetett követni. A programsorozat egy olyan workshopkal kezdődött, amelyen különböző, kiberbiztonsághoz kapcsolódó társasjátékokat is kipróbálhattak a résztvevők, akiknek fogalmakat, tevékenységeket kellett elmutogatniuk, lerajzolniuk vagy körülírniuk. Az elmúlt években egyre nagyobb teret nyernek a csalások közül a kibertérben elkövetett bűncselekmények. Erről beszélgettek szakemberek egy másik workshopon. Elhangzott, hogy egy nemrég végzett nemzetközi felmérés szerint az interneten vásárlók közel 12 százaléka volt már online csalás áldozata, és 8 százalékuk személyazonosságával való

visszaélést tapasztalt. Ma már bárki lehet csalás áldozata attól függetlenül, hogy milyen régóta használja az internetet, és milyen gyakran vásárol online felületen. Bár a védelmi technikák is sokat fejlődtek, az internetes csalók is újabbnál újabb megoldásokon törik a fejüket. Az NKE által szervezett workshopon két magyar hatóság, a Fővárosi Főügyészség és a Nemzeti Nyomozóiroda (NNI) is képviseltette magát, hogy munkatársaik a legfrissebb tapasztalataikat osszák meg az érdeklődőkkel. Elhangzott, hogy a magyar hatóságoknak is egyre komolyabban kell szembenézniük a kibertérben jelentette kihívásokkal. Az NNI-ben egy Kibertérben Eltérő Főosztály, míg a főügyészségen a Kiemelt és Korrupciós Ügyek Osztálya foglalkozik az online bűnök felderítésével. Szabó Imre ügyész elmondta, hogy náluk az ügyészek és az informatikai szakemberek közösen dolgoznak a kibertérben, és folyamatosan továbbképzéseken vesznek

részt a munkatársaik. Nagy Tamás nyomozó szólt arról, hogy az NNI-nél 2015-től működik a kibertérben történő bűncselekmények elleni főosztály, amely a nyomozó hatóság büntetőeljárásával kapcsolatos feladatainak teljes körét lefedi. A szakember szerint a kibertérben történő bűncselekmények számát illetően jelentős az utánpótlásképzésben betöltött szerepük is, amely elsősorban az egyetemi szférával, különösen az NKE-vel kapcsolatos együttműködést jelenti. Elhangzott, hogy a nem megfelelő adatszolgáltatás miatt még nagyon nehéz pontos információkkal szolgálni a kibertérben történt bűncselekmények számát illetően. Simon Béla, az NKE Rendészettudományi Kar Kibertérben Eltérő Főosztály vezetője elmondta, hogy hiába válik nagyon sok ember egy-egy online csalás áldozatává, a kisebb összegű visszaéléseket jellemzően nem követik feljelentések. Elhangzott az is, hogy az online csalás

esetében hamis információkkal valakit megtévesztve történik a visszaélés, amely leggyakrabban valamilyen pénzügyi tranzakció kapcsán valósul meg. Ilyenek például a hirdetési csalások, amelyek közül egyidőben az úgynevezett nigériai levelek voltak a leggyakoribbak. A csalás elkövetési módja egy e-mail, amelyet lát-szólag egy kiválasztott címzettnek küldenek, és amelyben segítségért cserébe busás összeget ígérnek az áldozatnak. Annak idején Magyarországon is nagyon sok embert csaptak be ezzel a módszerrel, mégis sokáig élt ez a csalási technika. „Úgy látszik, hogy hosszabb időnek kell eltelnie ahhoz, hogy a társadalom immunitása kifejlődjön az ilyen esetekkel szemben” – fogalmazott Simon Béla.

Az Európai Kibervédelmi Hónap egyetemi eseményein olyan hölgyeket is megismerhettünk, akik már évek óta az informatikai biztonság, és különösen a kiberbiztonság területén dolgoznak. Ma már ugyanis egyáltalán nem ritka, hogy a nők is aktívan kiveszik a részüket a kiberbiztonság megeremtéséből. Korábban, a 80-as évek közepétől kezdve az informatikai pálya szinte kizárólag csak a férfiak szakterülete volt. Előtte azonban a szebbik nem képviselői közül is sokan mentek programozói pályára: 1983-ban a szakmában dolgozók 37 százaléka női munkavállaló volt. Az informatika történetében is fontos szerepet játszottak a női szakemberek. Ada Lovelace angol matematikus és író volt például az, aki leírást készített a Charles Babbage által tervezett első mechanikai számítógéphez, az analitikai számológéphez. Grace Hoppert a COBOL programozási nyelv egyik megalkotójaként ismeri a világ. Margaret Hamilton pedig az Apollo-program landolá-sért felelős szoftverének megírásától vált híressé. Az NKE

rendezvényén bemutatkozó hölgyek is komoly karriert futottak be szakmájukban. Zengő Andrea 2004 óta foglalkozik információbiztonsági témákkal: tevékenykedett többek között az IT-biztonság, a kockázatkezelés, a pénzügyi tranzakciók védelme területén is. Jelenleg annak a szervezetnek (WITSEC) az elnöke, amely az informatikai biztonság területén dolgozó nőket tömöríti. Szerinte nagy szükség van a támogatásra és a mentorálásra az új női generáció számára nemcsak a szakmai tapasztalatszerzés, hanem a karrierépítés tekintetében is. Tikos Anita karrierje kezdetén az IT-biztonság közösségi szabályozásával kapcsolatos uniós jogalkotási feladatokat végzett. 2015-től dolgozik a Nemzeti Kibervédelmi Intézetben mint stratégiai és operatív szintű nemzetközi együttműködésért felelős szakember. Tikos Anita a kibervédelmi hónap kampány magyarországi koordinátora, de foglalkozik az uniós és hazai kiberbiztonsági gyakorlatok tervezésével és koordinálásával is. Fontosnak tartja, hogy a biztonság és a tudatosság érdekében megfelelő együttműködések alakuljanak ki a kiberbiztonsággal foglalkozó szervezetek és szakemberek között. A rendezvényen elmondta azt is, hogy számára soha nem okozott igazán nehézséget nőként dolgozni a szakmában.

Oroszi Eszter mintegy tíz éve foglalkozik az információbiztonsággal, azon belül is elsősorban az emberi tényező kihasználásán alapuló támadási technikákat kutatja. Két szakdolgozatot is készített már erről a témáról, jelenleg pedig a biztonság tudatosság mérésével foglalkozik az NKE doktoranduszaként. Emellett az egyetem információbiztonsági vezető képzésén is oktatja a biztonság tudatosság és információbiztonsági stratégia és vezetés tárgyakat. Gyarak Réka jogászként régóta foglalkozik a kibertérrel összefüggő jogellenes cselekményekkel, a hazai és nemzetközi kibertérrel kapcsolatos kihívásaival. Főbb szakterületei közé tartozik a kibervédelem, valamint a bűnüldözés és felderítés is. Jogi végzettsége mellett rendészeti diplomát is szerzett, és az online szerzői jogsértések vizsgálata kapcsán mélyedt el jobban a számítógépes környezetben elkövetett bűnözés kutatásában. Jelenleg az NKE Rendészettudományi Kar Kibertérrel kapcsolatos Elleni Tanszék oktatója. A szakember hangsúlyozta, hogy az információbiztonsággal nemcsak az informatikai tudás birtokában lehet foglalkozni hatékonyan, hanem minden embernek igénye kell legyen erre saját biztonságának megeremtésére és fenntartására érdekében.

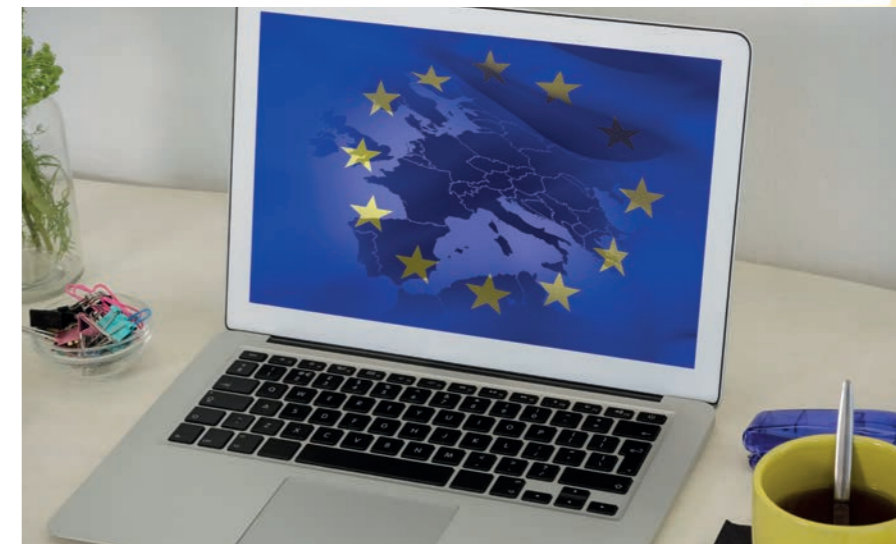
A feltörekvő technológiák és a magánélet kapcsolatáról is szó volt a programsorozat egyik október végi eseményén, amelyre Észtországból is érkeztek szakemberek. Az angol nyelvű beszélgetés témája a privát szférát erősítő technológiák (PET), valamint a beépített adatvédelem elvei és jó gyakorlatai voltak. A résztvevők összehasonlították az észtországi és a magyarországi jó gyakorlatokat, és hangsúlyozták a feltörekvő technológiákkal kapcsolatos biztonság megeremtésének fontosságát is. ●

Egységes európai ügyfélkapu az Európai Unió számára

SZÖVEG: JUHÁSZ KATALIN
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

Az Európai Tanács 2018. szeptember 27-én fogadta el az egységes digitális kapu létrehozásáról szóló rendeletet. A létrehozás célja, hogy egy közös hozzáférési pontként szolgáljon az EU-n belül szabadon mozgóknak számára, és teljes körű, megkülönböztetésmentes hozzáférést biztosítson számos interneten elérhető eljáráshoz. Az ügyfélkapuról, annak háttéréről és lehetőségeiről Budai Balázssal, az Állam- és Közigazgatástudományi Kar egyetemi docensével beszélgettünk.

○ **Miért és kinek van szüksége egységes európai ügyfélkapura?**

Budai Balázs: Egy térség versenyképessége nagyban múlik azon, hogy milyen bürokratikusan akadályokat támaszt állampolgárai és vállalkozásai elé. Ha az állampolgárok más tagállamokba utaznak tanulási vagy munkavállalási szándékkal, vagy a vállalkozások határokon átnyúló kereskedelmi tevékenységet folytatnak, számos bürokratikusan akadályos találkoznak napjainkban. De minél kevesebb az akadály, minél kevesebb időt rabolnak el egy ügyféltől, annál több maradna érdemi tevékenységeik végzésére. Az ügyintézés egyszerűsítése, digitalizálása, egységesítése és egyablakossá alakítása ügyfél-elégedettséget és mérhető gazdasági hasznot

eredményez. Az EU-n belüli mozgás szabadságának érvényesülését közismerten a bürokratikusan akadályos helyzetek nehezítették meg, ezért szeretne most ezzel leszámolni az EU oly módon, hogy a leggyakoribb állampolgári és vállalkozói közigazgatási ügyintézési szolgáltatásokat egységes felületre tereli. Egy ilyen rendszer kialakítása tehát mindenki érdeke: a nemzeti és EU-s adminisztrációé, az EU-ban mozgó állampolgároké és vállalkozásoké is egyaránt.

○ **Milyen jogi háttérrel rendelkezik a koncepció?**
B. B. Van egy 2018. szeptemberi rendelet, az Európai Parlament és a Tanács rendelete az információkhoz, eljárásokhoz, valamint segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz hozzáférést biztosító egységes digitális kapu létrehozásáról

és az 1024/2012/EU rendelet módosításáról. E rendszer létrejöttét az 1995 óta tartó interoperabilitási törekvések alapozták meg, amelyek a mai napig komoly követelményeket támasztanak a szakrendszerek és platformok vertikális és horizontális integrációja érdekében. Ennek vonatkozásai látszódnak az információs társadalmi

stratégiákban és az e-közigazgatási programokban. Elég csak az Unió E-kormányzati Cselekvési Terv 2016–2020 című dokumentumra gondolni. Az információs szolgáltató jelleget is sok jogszabály erősítette, többek között a 2006/123/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv, amely az ügyintézéshez szükséges releváns online információkhoz, segítségnyújtó szolgáltatásokhoz és eljárásokhoz biztosít hozzáférést az egyablakos ügyintézési pontokon keresztül. A 764/2008/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet létrehozta a termékinformációs kapcsolattartó pontokat, a 305/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet pedig a termékspecifikus (építési termék) technikai szabályokhoz való hozzáférést biztosító információs pontokat alakította ki. A 2005/36/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv szakmai képesítésekkel foglalkozó nemzeti segítségnyújtó központokat hozott létre, amelyek a határokon átnyúlóan munkát vállaló szakembereket segítik. De van számos olyan jogszabály is, amely az elektronikus ügyintézés érdemi jellegét (jogi relevanciáját) teremtette meg, ilyen például az EIDAS-rendelet.

○ Miért hasznos ez?

B. B. Az ügyintézés elektronikus támogatása sok esetben megáll az információs szolgáltatónál. Ez persze nagyon fontos, hiszen az ügyfelek túlnyomó többsége információt szeretne első körben, így jelentős ügyfélforgalom-csillapítással és időmegtakarítással számolhatunk ügyintézői és ügyféloldalon egyaránt, ha ezeket az információkat megfelelő formában és helyen közzé is tesszük. Az EU és a nemzeti igazgatások ezt már többségében lehetővé is tesszik. Azonban az érdemi ügyintézés ennél lényegesen összetettebb feladat, főleg ha határokon átvitelű ügyekkel foglalkozunk. Itt már össze kell hangolni az ügyintézés lehetővé tevő infrastruktúrákat, platformokat és háttéralkalmazásokat (back office), valamint az ügyintézési felületeket, ahol nyelvi kihívásokkal is találkozunk (front office). Ez minél inkább megvalósul, annál gyorsabb, egyszerűbb és költségkímélőbb ügyintézési rendszerekkel találkozunk.

Ez vezet oda, hogy nem kell minden adatot minden ügyintézésnél megadni, nem kell dokumentumokat, nyilatkozatokat többször feltölteni, hiszen azok rendelkezésre állnak, és megfelelő

jogosultság esetén azonnal leihívhatók. Az ügyintézés során felmerülő adatigénylések – a társhatóságok részéről – nem 15–30 napos határidőkkel, hanem azonnal kielégíthetők. Azaz valós idejű, egyablakos és szolgáltató jellegű ügyintézés jöhet létre, minél inkább integrált és egységes az ügyintézési rendszer.

○ Pontosan milyen ügyeket lehetne intézni rajta?

B. B. Prioritásokat tudunk, amelyekből ki lehet találni, hogy milyen ügyek intézési lehetőségét fogják biztosítani. Ezeket a prioritásokat már a 2000-es évek elején rögzítették az eEurope stratégiában és a folytatásaiban. Tudjuk, hogy a szolgáltatások digitalizálását és interoperabilis európai alapra helyezését a költségvetési bevétel eredményező e-szolgáltatásokkal szokták kezdeni, hiszen minden állam elemi érdeke, hogy az adókból, illetve ezekből származó bevételekhez minél hamarabb és minél megbízhatóbban hozzájusson. Ezt követik a nyilvántartásokkal összefüggő szolgáltatások, például gépjármű, anyakönyv, lakcím, cégbejegyzés, valamint az igazolványokkal és engedélyekkel kapcsolatos szolgáltatások, például az útlevél, jogosítvány, építési engedély, felvételi eljárás, környezetvédelmi engedély, illetve hangsúlyos még a közvetlen segítséget nyújtó szolgáltatások köre, amely lehet pénzügyi, mint például a munkanélküli-járadék, családtámogatás, ösztöndíj, egészségbiztosítás, közbeszerzés, vagy a természetbeni, egészségügyi szolgáltatások, rendőrségi bejelentés.

Az előzetes munkaanyagok három tág csomópontot emelnek ki ezek közül. Egyrészt az általános, uniós és nemzeti adminisztratív követelményekre vonatkozó információk szolgáltatását, ez már részben létező szolgáltatás. Másrészt a teljes mértékben online kínált eljárásokat, és végül a hozzáférést a segítségnyújtó és problémamegoldó szolgáltatásokhoz. Van ehhez kapcsolódóan három taxatív listánk. A rendelet I. mellékletében a jogalkotó felsorolja azokat a területeket, ahol információnyújtást vár el a belső piaci jogait gyakorló polgárok és vállalkozások szempontjából releváns információterületeken.

A II. mellékletben magukat az eljárásokat sorolja fel. Végül a III. mellékletben a segítségnyújtási és problémamegoldó szolgáltatások katalógusát adja. Ezek azonban túl hosszú listák, így a prioritásokra nem lehet belőlük következtetni. Véleményem szerint a kijelölt szolgáltatások beélesítési sorrendjét a nemzeti felkészültségek fogják megszabni. Az Európai Parlament sajtóközleménye is csak példákat sorolt, megjelölte a születési anyakönyvi kivonatot, az autóregisztrálást, az európai egészségügyi kártyát, a tanulmányi kölcsön intézését, valamint a pályázatok és üzleti engedélyek intézésének lehetőségét.

○ Mik a következő lépések a megvalósítás felé?

B. B. Jelenleg a nemzeti ügyintézési felületek – mint amilyen Magyarországon az Ügyfélkapu – mellett már létezik az egységes európai ügyfélkapu elődje, a *Your Europe*, amely információs felületként fungál, utazással, munkavállalással és nyugdíjba

vonulással, járművekkel és külföldi tartózkodással kapcsolatos ügyintézésről ad információt az állampolgároknak, míg cég-alapítással, adózással, értékesítéssel és munkaügyekkel kapcsolatos ügyekben a vállalkozásoknak jelent segítséget. Ezen a felületen lesz fokozatosan elérhető az ügyintézés vagy ügyintézés kezdeményezését biztosító szolgáltatások köre. Ehhez most gőzerővel fejleszteni kezdenek a nemzetek, már ahol ez szükséges.

○ A „nemzeti” ügyfélkapuk mellett működne az új?

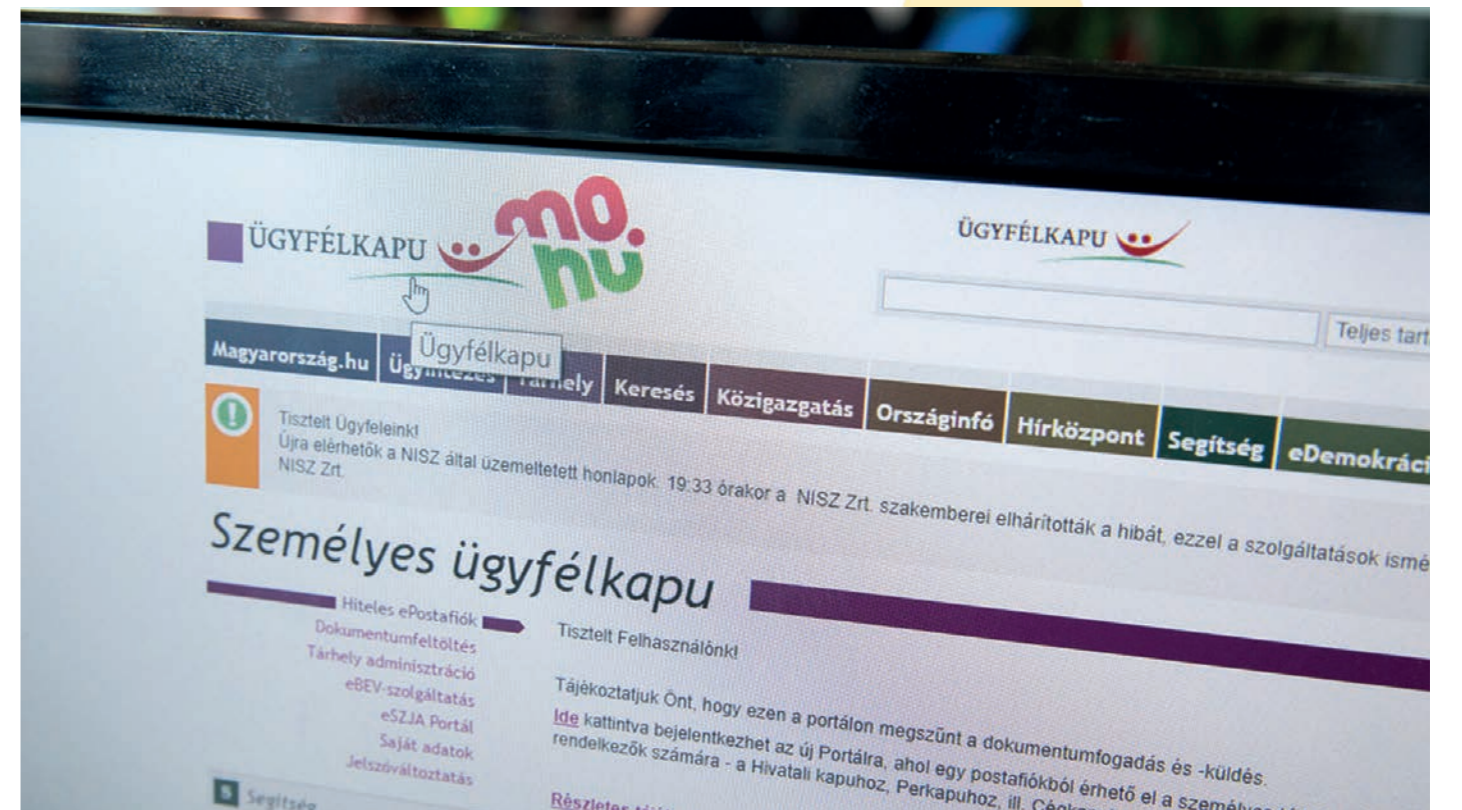
B. B. Igen. A nemzeti ügyfélkapuk működő és a helyi sajátosságokat is figyelembe vevő, bejártott rendszerek. Az európai ügyfélkapu nem kívánja és nem is tudja ezeket teljes mértékben helyettesíteni. Rendeltesége is más, hiszen az uniós szabadságjogokat igyekszik biztosítani a határokon átvitelű szolgáltatások biztosításával, az állampolgár anyanyelvén, akadálymentesen.

○ Össze kell hangolni az államok ügyfélkapuit? Több ország eléggé lemaradt az e-közigazgatás terén.

B. B. Igen. Az unió nemzeteinek felkészültsége – e-közigazgatási téren – rendkívül széles skálán mozog. A DESI (Digital Economy and Society Index) 2018-as mérése szerint például hazánk 25. a 28 tagállamból a digitális közszolgáltatások kiépítettsége, a teljes körű online ügyintézés tekintetében. Hasonló cipőben

járnak a horvátok, a románok és a görögök. Ezeknek az országoknak komoly erőfeszítést jelent a rendszerek közelítése, fejlesztése. Ugyanakkor Dániában, Finnországban vagy az észteknél csak néhány napnyi kódolás szükséges ahhoz, hogy a most megállapított követelményeknek megfeleljenek. Ezért lett viszonylag hosszú a felkészülési idő: tekintettel van az országok eltérő fejlettségi színvonalára.

A Tanács jóváhagyását követően öt éven belül kell maradéktalanul megfelelnie a nemzeti rendszereknek ahhoz, hogy az integráció zökkenőmentes legyen. Ráadásul nem csupán a rendszerek interoperabilitását kell biztosítani, hanem azt, hogy a nemzeti rendszerek az ország hivatalos nyelvén túl legalább egy idegen nyelven is érdemben elérhető legyenek. Az inkluzivitás jegyében olyan magas szintű szolgáltatásokat kell biztosítani, amelyek akadálymentesítettek, így a fogyatékkal élők számára is ugyanolyan esélyekkel hozzáférhetőek. Fontos megjegyezni, hogy egy rendszer sikeressége nem csupán azon múlik, hogy a technológiai feltételeket biztosítjuk-e, hanem azon is, hogy a rendszert használják-e vagy sem. Azaz a valódi sikerhez az szükséges, hogy akarjunk és tudjunk is elektronikusan ügyet intézni. Ehhez az ügyintézők és ügyfelek felkészültségét és attitűdjét kell pozitívan befolyásolni a rendelkezésre álló idő alatt, célzott kampányokkal és képzésekkel. ●

Az Aranyélet utolért

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**
FOTÓ: **SZILÁGYI DÉNES, HBO**

Közel 500 érdeklődő vett részt az Aranyélet befejező évadának premier előtti kerekasztal-beszélgetésén, ahol a nagy sikerű kultusz-sorozat stábját a kulisszák mögé kalauzolta az egyetemi polgárokat és a külsős vendégeket. Az NKE Egyetemi Hallgatói Önkormányzat, az Ostrakon Szakkollégium és az HBO közös szervezésében megvalósuló rendezvényt Krigler Gábor, a sorozat egyik alkotója, Závorszky Anna producer, valamint Végh Zsolt és Bakonyi Csilla színészek tisztelték meg a jelenlétükkel az NKE Oktatási Központjában.

„Szintet lépnek, és az oligarchalétbe lépnek fel” – válaszolta Krigler Gábor arra a kérdésre, hogy mi fog történni a 3. évadban a Miklósi családdal. Az alkotó elmondta, hogy három hónap telik el a 2. évad befejezését követően. „Áthelyeződik a helyszín a Dunakanyarba, ahol álomházban éli áloméletét a család, de ez hamar megrepedezik és széttörik” – emelte ki.

„Elérte a Miklósi család az aranyéletet. Hova tovább?” – tette fel a kérdést Muchichka László, a zoom.hu újságírója, az esemény moderátora. Krigler Gábor rámutatott, hogy ennek jó vége nem lehet. „A sorozat eddig sem arról volt híres, hogy boldog a befejezés” – mutatott rá. Kifejtette, hogy a család elérte, amit akart, viszont most lejtő következik.

A moderátor azon kérdésére, hogy a 3. évad is olyan akciódús lesz-e, mint az 1. volt, Krigler Gábor válaszolt. „A befejező évad kevésbé akcióorientált” – mondta. Nem lesz olyan nagy akciójelenet, mint amilyen a 2. évadban a belvárosi lövöldözés volt, viszont több kisebb akciójelenetre számíthatnak a nézők. „Nagyon más, mint az 1. évad, hangulatában, a történetmesélés ritmusában és struktúrájában is” – hangsúlyozta. Mint mondta, a 3. évad annyiban idézi fel az elsőt, hogy a családra fog fókuszálni.

Bakonyi Csilla bemutatta az általa megformált, a 3. évadban debütáló Nyiredi Barbara karakterét. Megtudhattuk, hogy a színésznő újságíróként fog feltűnni a képernyőn. „Barbara egy vidéki hírnap főszerkesztője, akinek bántja a szemét a Miklósi család és köre” – árulta el. Legfőképpen az, amiket véghez visznek. Ennek hatására oknyomozásba kezd, az igazságért küzdő lendülete azonban hamar elvész, ahogyan ő is a tisztességtelen ügyletek részesévé válik. „Újfajta irányba megy majd a sorsa” – jegyezte meg. A színésznő azt is elárulta, hogy gyengéd szálak fűzik majd az egyik főszereplőhöz.

Végh Zsolt Gáll Feri 3. évadbeli sorsáról elmondta, hogy megpróbál új életet kezdeni. „Megpróbálja rendbe hozni, amiket elrontott az életben” – fedte fel a színész. Rávilágított, hogy önmagában paradoxon, ahogy karaktere tisztasággal áll az oligarchaléthez. Mint mondta, a 3. évadban kiderül, hogy az élet könnyörtelenebb, és az álmok nem válnak valóra.

„Szeretem a bonyolult szerepeket” – mondta Végh Zsolt. A színész a sorozatból személyes kedvencének az általa megformált Gáll Ferit jelölte meg. Indoklása szerint a legtöbb filmben az emberek jók vagy rosszak, pedig az életben minden árnyalt, ahogyan a karaktere is. Az ő gonoszságának magyarázatul szolgálnak a vele történt dolgok, hiszen neki nem úgy ment minden, ahogy a szerencsésebbeknek. „Sokszor nem is a külső dolgoktól félünk, hanem attól, ami bennünk van” – fogalmazott.

Az Aranyéletet több országban is vetítik. Muchichka László arra is rákérdezett, hogy más országokban milyen a sorozat fogadtatása. Krigler Gábor elmondta, hogy 18 országban és az Amerikai Egyesült Államokban is elérhető. Az Aranyéletnek Spanyolországban igen nagy a rajongóbázisa. „Természetesen a magyarok értik meg a mondanivalóját leginkább” – világított rá.

A kerekasztal-beszélgetés során levetített kisfilmből az is kiderült, hogy mi a kapcsolat a Nemzeti Közszerületi Egyetem és az Aranyélet között. A jelenetben Döbrösi Laura Miklósi Miraként látható, aki nemrég kezdte meg tanulmányait az NKE Rendészettudományi Karán. „A 3. évad fejlesztésekor kitaláltuk, hogy Mira rendőrnek fog tanulni” – közölte Krigler Gábor. Mint mondta, a sorozat elejétől fogva voltak erre utalások. Mira éppen a családja életvitele miatt akar rendőr lenni.

Lovasélet az NKE-n

SZÖVEG: FECSER ZSUZSANNA
FOTÓ: SZILÁGYI DÉNES

A magyarokat mindig is lovas nemzetként ismerték. A ló elválaszthatatlan és elengedhetetlen társa volt őseinknek, végigkísérte lovasát a történelem nagy eseményein. Nem is kérdéses tehát, hogy a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, amelynek jogelőd intézményében nagy múltra tekint vissza a tisztképzés, kiemelten fontosnak tartja a lovas hagyományok ápolását. A Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémián a lovaglás a mindennapi élet szerves részét képezte. Hogy a jogutód intézményben napjainkban milyen szerep jut a lovardának, arról Kollár Csaba, az NKE Ludovika Huszár Lovarda Nonprofit Kft. ügyvezető igazgatója számolt be lapunknak.

○ Milyen szerepe volt régen a lovardának az egyetemi életben és a tisztképzésben?

Kollár Csaba: A lovarda a kiképzés szerves elemét jelentette, hiszen a lovak és a lovasok képzettségi szintje létfontosságú volt a haza védelmének tekintetében is. Az itt végzett tisztek szigorú szakmai alapokon nyugvó képzésben részesültek nemcsak a lovaglás tekintetében, hanem teljes egészében is. Valódi úriembereket neveltek, amihez a lovaglás megfelelő oktatása szervesen hozzájárult. Egy ember jellemének formálására nagy hatással tud lenni egy érző lény, kiváltképpen egy ló. A lovaglás egyszerre testmozgás, sporttevékenység és életforma. Ha elsajátítjuk annak képességét, hogy egy nálunk jóval erősebb, saját akarattal, érzésekkel rendelkező állattal együtt legyünk képesek olyan feladatok megoldására, amelyek során kölcsönösen meg kell bízunk egymásban, és hinni abban, hogy képesek vagyunk végrehajtani azokat, megváltozik a hozzáállásunk az élet más területéhez és embertársainkhoz is. Az itt végzett tiszteket számtalan esetben a frontra vezényelték lovaikkal együtt a haza védelme érdekében. Saját lovaikhoz, bajtársaikhoz, beosztottjaikhoz a „lovasok” mindig is másképpen viszonyultak. Emberséget, alázatot, tiszteletet és hűséget tanultak, tanítottak és képviseltek.

○ Hogy néz ki az új lovarda?

K. Cs. Az újjáépített lovarda területe közel három hektáron fekszik. A külső lovaspálya mérete 50 × 80 m, míg a fedeles lovarda 20 × 60 m. Mindkét lovaglópálya kiválóan alkalmas az oktatásra, hiszen teljes egészében megfelelnek a mai kor elvárásainak. Egy speciális, kifejezetten lovaspályák talajának elkészítéséhez használt homok és textíladalék keveréke biztosítja a lovaglás élményét lónak és lovasnak egyaránt. Az istálló tervezése során elsődleges szempontot élvezett a lovak kényelmének és megfelelő tartási körülményeinek kialakítása. A bokszokból saját kifutóba mehetnek a lovak, ezenkívül rendelkezésre állnak még karámok, amelyekben szintén élvezhetik a lovaglásmentes szabadidőt. Az istálló megfelelően tágas, és napkeltétől napnyugtáig biztosítja a kellő természetes fény bejutását az épületbe. Megtalálhatók azok a helyiségek is, amelyekkel rendelkeznie kell egy modern lótartó telepnek.

○ Ön szerint miért sorolható a lovaglás a legkiválóbb sportok sorába?

K. Cs. A lovaglás egy rendkívül összetett mozgásformát követel meg a lovastól, de nem csak fizikai sport. Nagyon sok elméleti tudás is szükséges ahhoz, hogy képesek legyünk ezekkel az állatokkal közösen együtt dolgozni úgy, hogy az élményt jelentsen lónak és lovasnak egyaránt. Jellemformáló hatásán túl kiválóan fejleszti a fizikai kondíciót, az egyensúlyérzéklet, a magabiztosságot, ugyanakkor megtanít gondolkodni, körültekintőnek, következetesnek lenni, növeli a koncentrációs képességet, és a felsorolást még hosszasan lehetne folytatni. Rendkívül összetett tevékenység. Nem is beszélve magáról a lóról. Érző lény, így elsődleges, hogy ezeket az állatokat megismerjük, megértsük a viselkedésüket, képesek legyünk az ő szemzőgükből látni bizonyos szituációkat, történéseket, életeseményeket.

○ Véleménye szerint hogyan válhatna a lovaglás az oktatási és a sportéleti portfólió szerves részévé itt az egyetemen?

K. Cs. Céljaink között szerepel, hogy a szabadidős tevékenységen túl a jövőben versenyzési lehetőséget is tudjunk biztosítani az NKE hallgatói, illetve polgárai részére lovas szakágtól függetlenül, elsősorban díjlovaglásban és díjugratásban. Így az egyetemet képviselve egy rendkívül nagy úrt lennénk képesek betölteni a lovaséletben, hiszen jelenleg nagyon kevés azon versenyzők száma, akik Magyarországon hivatalos versenyeken egyenruhában jelenhetnek meg, képviselve ezzel a fegyveres testületet és a közszolgálati felsőoktatást.

○ Jelenleg a lovarda a Ludovika Huszár Díszszakasz otthona. Milyen főbb eseményeket emelne ki a díszszakasz „történelméből”?

K. Cs. A Ludovika Huszár Díszszakaszt Gál András Levente, az NKE díszpolgára hozta létre 2015. május 16-án, és az NKE Sportegyesülete fogadta be. A díszszakasz megalapítására kettős alkalom szolgált. Egyrészt a kiemelkedően nagy magyar véráldozatot és magyar katonai hősiességet hozó első világháború 100. évfordulója, másrészt az a tény, hogy az egyetem birtokba vette a Magyar Királyi Honvéd Ludovika Akadémia

épületeit. A díszszakasz a budapesti 1. Honvéd Huszárezred 1914-ben rendszeresített egyenruháját és fegyverzetét viseli. Az alapító oklevelének értelmében a díszszakasz célja – és tagjainak feladata –, hogy a ludovikás lovas és katonai hagyományokat elkötelezetten ápolják, megjelenésükkel és viselkedésükkel hozzájáruljanak a Ludovikát is jogelődjének tudó NKE fejlődéséhez és jó híréhez, továbbá a honvédelmi, a rendvédelmi és a polgári közszolgálati életpályát választó magyar fiatalok egészséges ön- és közmegebecsüléséhez. Amire talán büszkék lehetünk, az az alakulás óta szinte változatlan állomány. A díszszakaszba kizárólag az NKE-vel hallgatói jogviszonyban álló személy léphet be, tanulmányai végeztével magától értetődően saját döntése alapján továbbra is maradhat az állomány tagja. Az egyetemen tanulmányait befejező hallgatók választott életpályájukból adódóan nem tehetik meg, hogy a díszszakasz központi működési helyéhez közel – Budapest – maradjanak. Az elmúlt években 3-5 fő volt, akik ezen ok miatt kényszerültek elhagyni minket, a többiek lelkesedése és kitartása töretlen. Rendszeres edzőtáborokkal, elméleti és gyakorlati képzésekkel fejlesztjük a tagok tudását, ez a hagyományörzésre és a lovaglásra egyaránt kiterjed, bár nálunk a kettő elválaszthatatlan. A hagyományörzés terén nem azt tartom fontosnak, hogy mindent úgy csináljunk, mint 100-150 évvel ezelőtt, hanem azt a felfogást élesztjük újra, amelyet azok az emberek képviseltek, akikre büszkék vagyunk, és példaképként tekintünk rájuk. Mire is gondolok? Alapvető nevelési, viselkedési tanításoktól kezdve a lovas elméleti és gyakorlati tudásig minden. Nálunk a lovasok feladata a lóápolás, a felszerelés karbantartása, a nyergelés és nyilvánvalóan a lovaglás végeztével a bokszok rendbetétele is. Bízom benne, sikerül elérnünk, hogy a lovaglás, a lovak, az istálló körüli feladatok elvégzése nevelő hatással lesz, és formálja a díszszakasz tagjainak és a hozzáink ellátogató lovasoknak a jellemét.

○ **A képzésen és a hagyományokon túl milyen területek felé terveznek nyitni a jövőben?**

K. Cs. Bízom benne, hogy a jövőben sikerül lovaglási lehetőséget nyújtani azon embertársainknak, akik a mindennapok folyamán speciális nehézségekkel küzdenek. Terveink között szerepel a terápiás lovagoltatás bevezetése is, hiszen ennek fejlesztő

hatása vitathatatlan. A megfelelően felkészített ló- és lovasállomány – nyilvánvalóan a kötelezően előírt engedélyek birtokában – csodákra lehet képes. Rengeteg tervünk van a jövőt illetően, hogy ezt a kiváltságos történelmi helyszínt tartalommal töltsük meg.

Az élet sehol sem könnyű, mindenért meg kell küzdeni, semmi sincs ingyen, ahogy szokták mondani. A lovasoktatáson keresztül szeretnénk megtanítani egy olyan szemléletet, amelyet a lovasok a mindennapokban is tudnak hasznosítani saját életük folyamán. Úgy gondolom, hogy a megfelelő lovasoktatás személyiségfejlesztő hatással bír. Többek között tiszteletre, őszinteségre, megbecsülésre, segítőkészre, kompromisszumképességre nevel saját magunkkal és másokkal szemben egyaránt, mint ahogy azt már említettem.

○ **Milyen további változás várható a NKE Ludovika Huszár Lovarda életében?**

K. Cs. A terveink szerint a Ludovika Lovarda Magyarországon egyedülállóan és európai viszonylatban is kivételesen huszárlovardaként fog működni. Pontosan ott lettek kialakítva a lovaslétesítmények, ahol a nagy lovas- és katonaelődök is végezték hivatásukat. A Ludovika Lovarda területén egyfajta állandó kiállítás lesz elérhető: egyenruha- és fegyvertartó vitrinek, tárlók, digitális Ludovika-évkönyv-lapozó, szobrok és festmények, fotók, díszítések. A lovarda területén működne a Magyar Huszár Múzeum. A Magyarországon egyedülálló, új képzési helyszín zászlóshajóként mutat példát abban, hogy az NKE területén működő lovarda a rendvédelmi hallgatók és az egyetem dolgozóinak lovasképzésén túl a lakosság részére is nyitva áll. A Ludovika Huszár Díszszakasz rendszeresen hagyományörző rendezvényekkel, hétfégi kilovaglásokkal, többnapos huszárhajókkal, fegyver- és ruházati bemutatóval, hétfégi edzőtáborokkal és különböző lovasversenyekkel viszi tovább, illetve eleveníti fel a ludovikás lovas tradíciókat. Ennek kapcsán szeretnénk olyan ludovikás esteket tartani, ahol a Ludovika Akadémián végzett vagy az ott tanító lovasok leszármazottai, tanítványai fognak előadásokat tartani. Ezenkívül hazai és külföldi lovasokat tervezünk meghívni előadásokra, elméleti és gyakorlati bemutatókra. ●

100 éve történt: Erdély elcsatolásával megfosztották az erdélyi magyarságot az önrendelkezési jogától

SZÖVEG: **FECSEK ZSUZSANNA**

Másként élnek a magyar és másként a román történelemben az 1918. december 1-jei események. Míg a románoknál állami ünnep, addig a magyar nemzetnek gyásznapot jelent ez a dátum. Ekkor csatolták el Erdélyt Magyarországtól, ez pedig egyet jelentett az erdélyi magyarság önrendelkezési jogának megszűnésével. Száz év telt el, és még mindig nem lehet a gyulafehérvári nyilatkozatba foglalt ígéretnek érvényt szerezve a romániai magyarság autonómiáját biztosítani. Cikkünkben felidézzük a múltbéli eseményeket, és megmutatjuk, hogyan tekint erre a világra egy erdélyi magyar fiatal.

Ezen történelmi esemény nem tekinthető előzmény nélkülinek. E kérdésben a román nacionalista politika számára fontos jogalapul szolgált az erdélyi románság jelentős lélekszáma a térségben és a nép eredetét kimondó dák-római folytonosság elmélete. Mint ismert, Románia az első világháborúban hosszú ideig semleges maradt, és csak két évvel a háború kitörését követően lépett hadba. Az ország az antant hatalmak oldalán harcolt a nagy háborúban egy ígéret miatt, amely mindennél fontosabb volt számukra. A Kárpátokon túli területek megszerzésére vonatkozó román igényt kihasználva az antant hatalmak úgy döntöttek, Románia alkalmas lesz az Osztrák-Magyar Monarchia legyengítésére. Az antant győzelmére egyre nagyobb esély nyílt, így 1916 augusztusában a bukaresti kormány titkos egyezmény aláírásával tette hivatalossá a megállapodásukat. I. Ferdinánd

országa 1916. augusztus 27-én hadat üzent a Monarchiának, serege pedig – kihasználva, hogy nem volt elegendő katonai erő Erdélyben – megkezdte a támadást. Az erdélyi harcoknak a román katonai vezetés vetett véget, ugyanis a bolgár támadások visszaverésére kellett fókuszálnia az országnak. A magyar csapatokat erősítő németekkel már nem bírtak, a csatákban a központi hatalmak sorra arattak győzelmet, mindez pedig odáig fajult, hogy december 6-án Bukarestet is az irányításuk alá vonták. Három nappal később fegyverszünetet kellett kötniük. Hiába sikerült a románoknak az Orosz Birodalom segítségével Moldva északi részéig jutniuk, az 1917-es októberi orosz forradalom kitörésével erre a támogatásra nem számíthattak többé. Végezetül 1918. május 7-én Bukarestben az antant hatalmak különbékét kényszerítették ki a balkáni

államtól. A központi hatalmak sikerei egyre távolabb sodorták Romániától a vágyott Kárpátokon túli területeket. A remény visszatért, amikor a világháborúból az antanthatalmak kerültek ki győztesen, ezért 1918. november 10-én, az általános fegyverszünetet megelőző napon a románok érdekeik érvényesítése végett ismét harcba szálltak. Az antanthatalmak nem fordítottak különösebb figyelmet arra, hogy a Román Királyság nem a bukaresti titkos egyezményhez tartotta magát. Eltűrték az igényérvényesítésük során a magyarsággal szemben elkövetett jogsértő tevékenységüket. Keleti szomszédunk ugyanis kétszer is szerződést szegett. Először november 12-én, amikor egy nappal a belgrádi fegyverszünetet megelőzően I. Ferdinánd serege Erdély meghódítására indult, másodjára pedig december 8-án, amikor az ellenállást nem tanúsító magyar kormány tétlenségét kihasználva átlépte a sereg a szerb fővárosban kijelölt demarkációs vonalat jelentő Marost, hogy megszállása alá vonja a követelt területeket.

Idén száz éve történt, hogy 1918. december 1-jén a magyarországi románok 1228 küldöttje a gyulafehérvári nemzetgyűlésükön úgy döntött, kinyilvánítja 26 magyar történelmi vármegye elcsatolásának szándékát. Ezen egyoldalú döntés értelmében a Román Királysághoz csatolva elszakították Magyarországtól Erdélyt, a Körösök vidékét, Bánátot és Máramarost, megfelelve a későbbi wilsoni elveknek, ugyanakkor teljesen megfosztva önrendelkezési joguktól az erdélyi magyarságot. Hiába érkezett

több tízezer demonstráló, az 1228 küldött döntésén múltott a keleti országrész sorsa.

Egy nappal a nemzetgyűlést megelőzően, november 30-án a Központi Román Nemzeti Tanács azért ülésezett, hogy összehangolják eltérő álláspontjaikat e kérdésben. Nagy jelentőséggel bírt ez a találkozó a magyarság számára, mert ekkor született ígéret a politikai önrendelkezésre, a nemzetiségi, vallási és kulturális autonómiára, valamint a demokratikus jogok betartására. A magyarság a gyulafehérvári egyezményben az alábbi ígéreteket kapta: *„Teljes nemzeti szabadság az együttélő népek számára. Mindenik népnek joga van a maga neveléséhez és kormányzásához saját anyanyelvén, saját közigazgatással, saját kebeléből választott egyének által. A törvényhozó testületekben és az ország kormányzásában való részvételre minden nép népeségének számarányában nyer jogot.”*

Mindezek alkalmazására a gyakorlatban sohasem került sor. A Román Királyság egyoldalú döntésével csatolta el Erdélyt Magyarországtól. A százszok 1919 januárjában elfogadták ezt a döntést, a magyarság érdekében azonban senki sem foglalkozott. A székelyek november végén, a kolozsvári magyarok pedig decemberben adtak hangot azon véleményüknek, hogy nem kívának Romániához tartozni. Minden hiábavaló volt, hiszen az antanthatalmak nem foglalkoztak többet ezzel a kérdéssel. Ezt az bizonyítja leginkább, hogy a megszállást követő trianoni békediktátummal olyan határt állapítottak meg, amely másfél millió magyar embert vont román fennhatóság alá.

Az 1918. december 1-jén történt események nem amiatt nevezhetők tragédiának a magyar történelemben, mert a román-ság kinyilvánította elszakadási szándékát, hanem azért, mert mindezt a magyarság rovására, az általuk a gyulafehérvári nyilatkozatba foglalt nemes ígéreteiket semmibe véve tette. A hazájuktól elszakított magyarság mint etnikai kisebbség folytatta tovább életét, ez pedig egyet jelentett a mindennapos megpróbáltatásokkal és hányattatott sorssal. Egy dolog

azonban mégsem változott: elcsatolhatták a földjeiket Magyarországtól, de a magyarságukat senki sem vehette el tőlük. Az elcsatolt területeken élő magyarok identitásuk megőrzéséért folytatott harca a mai napig is tart. Ezt a mai fiatalok is érzik, még úgy is, hogy ők – Andacs Zsolt-Levente szerint – igyekeznek már előre tekinteni. A kolozsvári székely Országos Magyar Diákszövetség elnöke szerint ahhoz, hogy az erdélyi magyarságról és az elcsatolásról beszéljünk, kicsit talán távolabbról kell indulnunk. Erdély pozíciója mindig is sokszínű volt, hiszen a történelem folyamán különböző befolyások alatt álló és önálló tartományként is létezett, így az itt élő magyarok is folyamatosan igazodtak a változó körülményekhez és játékszabályokhoz”. A száz éve történt elcsatolás mégis talán a legnagyobb változás volt az erdélyi magyarság életében, és ma is kihatással van a mindennapokra. *„Ha a hatásaira térnénk ki, ezek elég egyértelműek és könnyen láthatók: kezdhetjük akár onnan, hogy az iskolában már első osztálytól egy új nyelvet tanulunk gyerekként, egy másik kultúrával folyamatos érintkezésben nővünk fel, az itteni rendszerhez alkalmazkodva dolgozunk és élünk. Attól függően, hogy melyik térségben élünk, használjuk a román nyelvet a mindennapjainkban, és ennek személyiségfejlesztő hatása is van, hiszen, ahogy a mondás szól, »hány nyelvet beszélsz, annyi ember vagy.«* Vannak nehézségei a kisebbségi létnek, például az anyanyelvhasználati lehetőségek beszűkülése, de emellett egyfajta gazdagságot is jelent egy másik kultúrával karöltve létezni.

Az idei év a centenáriumi miatt jelentős, az állam a százéves évforduló jegyében *Romania100* névvel egy eseménysorozatot is meghirdetett, így emlékezve meg az úgynevezett nagy egyesülésről. *„Rengeteg rendezvény és projekt kapott helyet a palettán, ezek mind másképp közelítették meg a témát, én ezek közül most csak egy pozitív hozzáállást, példát szeretnék kiemelni: a Kolozsvár100 vetélkedőt. A Sapien-tián megszervezett verseny ugyanis a kölcsönös megismerést, a román-magyar viszony megerősítését célozta meg azáltal, hogy Kolozsvár középiskoláinak csapatban ismerkedhettek meg a másik kultúrájával, az elmúlt évszázad híres személyiségeivel. A szervezők itt nemcsak arra figyeltek, hogy egymás világával ismertessék meg a diákokat, hanem egy szinkrontolmács segítségével a nyelvi akadályokat is áthidalták, biztosítva a kölcsönös megértést. Szerintem ez a magatartás az, amire mind egy kicsivel több figyelmet fordíthatnánk: az előre tekintő, elfogadó és érdeklődő hozzáállás.”*

Az Országos Magyar Diákszövetség sem feledkezik meg az elcsatolásról. *„Arra törekszünk, hogy folyamatosan építsük, bővítsük és erősítsük a kapcsolatokat a magyarországi és külföldi magyar diákszervezetekkel. Eljárunk egymás rendezvényeire, hogy megoszthassuk tapasztalatainkat, jobban megismerjük*

egymást, és közös ötleteken is dolgozhatunk. A Hallgatói Önkormányzatok Országos Konferenciája (HÖÖK) által szervezett események mindig jó találkozási pontok a külföldi és magyarországi szervezeteknek, ezeken is bővítjük kapcsolatainkat. Ezenkívül az itthoni megemlékezéseken, magyar nemzeti ünnepeken is részt veszünk, ápoljuk kulturális örökségünket.” Andacs Zsolt-Levente szerint a történelmi esemény nem hagyja hidegen a fiatalabb generációkat sem. *„Rólunk, fiatalokról gyakran azt gondolják, hogy passzívak vagyunk, érdektelenek. Ezt a mítoszt az erdélyi magyar fiatalok folyamatosan megcáfolják: erős, összetartó hálóba szerveződnek az ifjúsági és civil szervezetek, rengeteg programlehetőséget, igazi érdekérvényesítést kínálnak a környezetüknek. Kolozsváron például a megye magyar diáktanácsait egybegyűjtő szervezet, a KMDT kezdeményezte az október 23-án 19:56-kor kezdődő megemlékezést, és Erdély-szerte szinte minden városban aktív részt vállaltak a diákszervezetek a különböző magyar ünnepek megszervezésében. A fiatalok tudatosan tesznek az őket körülvevő világért, folyamatosan hozzászólnak az aktuális kérdésekhez, nem félnek hangot adni a véleményüknek. Már középiskolában vannak olyan fórumok, ahol különböző ügyeket képviselhetnek, és egyetemistaként csak még jobban kitarul előttük a világ, sokan nap mint nap a közösségért dolgoznak, és vezető szerepeket, felelősséget vállaltak.”*

Andacs Zsolt-Levente szerint nem számít, hogy Erdélyben, a Vajdaságban, Kárpátalján, Magyarországon vagy más magyarországi térségben élünk, a száz évvel ezelőtti történések erős köteléket képeznek közöttünk. *„Összeköt minket a kulturális és történelmi örökségünk, az anyanyelvünk és a szokásaink egy része is. A külföldi magyaroknál még rétegzettebb és mélyebb ez a kapcsolat, hiszen minket a kisebbségi lét, ennek a helyzetnek a különböző másságai, nehézségei is összekötnek, és lehetőséget adnak egy másféle párbeszédre, egy más formájú együttműködésre. A kilométerek ellenére, amelyek elválasztanak minket, összehoz bennünket a közös nyelv és a közös világ, és minden, amiért érdemes magyarnak lenni.”*

Egészen biztosan más lenne az erdélyi magyarok élete, ha a történelem másképp alakul. *„Már az is mutatja, hogy más lett a világunk, hogy legtöbbször nem magyarként, hanem »erdélyi magyarként« határozzuk meg magunkat. Az, hogy más országhoz tartozik Erdély, már egy más szabályrendszerben helyez el: különböznek a törvények, amelyekhez igazítjuk az életünket, az oktatás, az egészségügyi ellátás vagy épp a nyelv is, amelyet a közigazgatásban használunk. Nem hiszem, hogy akár részleteiben is megfogható, milyen lenne az élet, ha száz éve másképp alakulnak a dolgok, de én ezt az Erdélyt ismerem, amelyikben születtem és felnőttem, ez az otthonom. Abban bízom, hogy tudunk együtt menni tovább előre, a jövő felé, és nem a hátunk mögé nézve.” ●*

Adventi vásár

A tél beköszöntével végre alkalmunk nyílik belekóstolni azokba a dolgokba, amelyekre már olyan régóta vártunk, gondoljunk csak a tipikus téli sportokra, amelyeket az évnek csak ebben a szakában tudunk űzni. A sportolási lehetőségeken túl a tél azt is jelenti, hogy közeleg az adventi várakozás időszaka. Ilyenkor fényfűzér űzi el a sötétséget az utcákról, a levegőt sült gesztenye és vásári édességek illata árasztja el, és karácsonyi dalok szólnak. Minden adott, hogy még különlegesebb időtöltést biztosítsanak mindenkinek, aki ellátogat az adventi vásárokbá.

Aranycsengő Adventi Vásár

Siófok, 2018. november 30 – december 23.

Siófok városa advent idején is mindent megtesz azért, hogy a városba látogatók jól érezzék magukat. Az Aranycsengő Adventi Vásár alkalmával a város főterén felállítják az ünnepléshez elengedhetetlen betlehemet, hétvégként pedig az oktatási intézmények gyermekcsoportjai gondoskodnak a karácsonyi ünnepkör hagyományainak felelevenítéséről. Természetesen az ünnepi gyertyagyújtás sem maradhat el. Az estét ünnepváró zenei programok, koncertek és népszerű zenei fellépők teszik hangulatosá. A város főterén felállított vásár kézművesekkel és kereskedőkkel várja az ajándékot keresőket, a gyermekek számára pedig kézműves-foglalkozásokat is tartanak. A gasztronómia szerelmesei is garantáltan megtalálják a kedvükre való finomságot a vásárban, ugyanis olyan finomabbnál finomabb

ételek és italok lesznek, mint a forralt borok vagy forralt csokoládék. Levezetéként pedig sok szeretettel várnak mindenkit a belváros szívében kialakított jégkorcsolyapályára, hogy télen is a mozgásé lehessen a főszerep.

Fehérvári Advent

Székesfehérvár,
2018. november 30 – december 23.

A legjobb hazai karácsonyi vásárok közé beválasztott eseménnyel büszkélkedő Székesfehérvár számára az advent mindig is különleges közösségi ünnep volt. Ez idén sem változott. Az ünnepi díszbe öltözött belváros fénye mindenki szívében melegséget ébreszt. Az adventi hétvégeken karácsonyi dallamokkal, esti fényfestéssel és meghitt hangulattal kísért sétára hívnak a szervezők. Érdemes útra kelni, mert rangos előadók foglalják majd el az adventi színpadot. A vásári forgatagban forralt bor,

kürtöskalács és kézműves portékák mellett az óriási karácsonyfát és a betlehemet is szemügyre vehetik az adventezők. És ha mindez nem lenne elég, az ünnepi pompát a szállingózó hó is megkoronázhatja.

Hegyvidéki Karácsonyi Vásár

Budapest, 2018. december 1–24.

December első napján ismét kitarja kapuit az érdeklődők előtt a Hegyvidéki Karácsonyi Vásár. A magyar iparművészek és kézművesek egész nap nyitva tartanak, hogy a vásárolók megtalálhassák a kedvükre való minőségi portékákat. A vásáron különleges ruhákat, kiegészítőket, játékokat, valamint sokféle kézműves tárgyat lehet beszerezni, bearanyozva az adventi készülődést. ●

A XX. SZÁZADI MAGYAR TÖRTÉNELEM ÚTVESZTŐI
EDDIG ISMERETLEN LEVÉLTÁRI FORRÁSOK ALAPJÁN

Kun Miklós

Széchenyi-díjas történész előadás-sorozata

LUDOVIKA

SZABADEGYETEM

Publikálatlan források a volt
szovjet levéltárakból magyar/
szovjet titkos kapcsolatokról
(1980-as évek)

Mihail Gorbacsov
pálfordulásainak különös története
(1970/90-es évek)

Regisztrálni a következő elérhetőségen lehet:

<http://regisztracio.uni-nke.hu/szabadegyetem>

Találkozzunk az NKE nyílt napjain!

A közszolgalat itt kezdődik!

NKE KÖZPONTI NYÍLT NAP

2018. NOVEMBER 23. 10:00
2019. JANUÁR 26. 10:00

NKE Ludovika Campus, Oktatási Központ

NKE VTK KARI NYÍLT NAP

2018. DECEMBER 5. 11:00
2019. JANUÁR 17. 11:00

Bajai Campus

NKE HHK KARI NYÍLT NAP

2018. DECEMBER 7. 10:00

Zrínyi Miklós Laktanya és Egyetemi Campus

További információ: felveteli.uni-nke.hu

 facebook.com/uni.nke

 youtube.com/nkeuni

 instagram.com/uni.nke

 twitter.com/uni_nke